

**Το φαινόμενο Γιώργος Μαρίνος
και το ιδιαίτερο σόου στο
νυχτερινό κέντρο «Μέδουσα»
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία**

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών: Παραστατικές Τέχνες

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια:
Κατερίνα Βασιλείου (Α.Μ. 527904)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Αύρα Ξεπαπαδάκου

Συνεπιβλέπων καθηγητής:

Μανώλης Σειραγάκης

Ιωάννινα, Ιούνιος 2025

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	4
Εισαγωγή	4
Κεφάλαιο 1:.....	7
Γιώργος Μαρίνος. Η ζωή και το έργο του.	7
Κεφάλαιο 2: Η δεκαετία του '60 και το Νέο Κύμα	20
Οι μπουάτ, η δικτατορία και η «γέννηση» του Γιώργου Μαρίνου	21
Η κατακόμβη (1965-1966)	22
Τα Ταβάνια (1966-1968).....	23
Ο Ρήγας (1969-1973)	26
Κεφάλαιο 3: Μεταπολίτευση και αλλαγή	29
Α΄ Περίοδος (1973-1980): Η Μέδουσα και η οριοθέτηση του σόου.	31
Φωτισμός και άλλα τεχνικά μέσα	33
Οι συντελεστές.....	35
Ο θίασος και η λειτουργία του.....	36
Οι μουσικοί και η μουσική	37
Οι χορογραφίες	38
Ενδυματολογικός κώδικας, τα κοστούμια και τα σκηνικά αντικείμενα	40
Η παράσταση.....	42
Το κοινό της «Μέδουσας»	47
One man show	49
Ο Παύλος Μάτεσις.....	57
Κεφάλαιο 4: Η νυχτερινή μουσική ζωή από το 1981-1992.....	64
Β΄ περίοδος 1981-1992: Διαφοροποιήσεις.....	65
Συντελεστές και ερμηνευτές	66
Η παράσταση.....	66
Ο Σταμάτης Κραουνάκης	67
Στον αστερισμό της Μέδουσας, η παράσταση.	68
Η συμβολή του Γιάννη Ξανθούλη.....	70
Κεφάλαιο 5: Γιώργος Μαρίνος, ο κουήρ καλλιτέχνης	73
Επάγγελμα «Μαρίνος»	78
Επίλογος	81
Βιβλιογραφία.....	83

Αυτοτελείς εκδόσεις.....	83
Άρθρα	84
Συνεντεύξεις – Απομαγνητοφωνήσεις.....	86
Προγράμματα Παραστάσεων	86
Οπτικοακουστικό υλικό	86
Παράρτημα 1: Κείμενα και Τραγούδια.....	88
Παράρτημα 2: Δισκογραφία.....	102
Αυτοτελή (άλμπουμ και σινγκλ)	102
Συλλογές	117
Παράρτημα 3: Παραστασιογραφία	118
Παράρτημα 4: Φιλμογραφία	129
Παράρτημα 5: Φωτογραφικό υλικό.....	135
Παράρτημα 6: Οι σεζόν της «Μέδουσας» αναλυτικά	141

Πρόλογος

Η περίπτωση του Γιώργου Μαρίνου και του ιδιαίτερου σόου που παρουσίαζε στο νυχτερινό κέντρο «Μέδουσα», αποτελεί ένα αχαρτογράφητο έδαφος για το πεδίο των Παραστατικών Τεχνών, καθώς η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, αποτελεί την πρώτη απόπειρα παρουσίασης και ανάλυσης του έργου του συγκεκριμένου καλλιτέχνη. Η συμβολή του Μαρίνου κατά την περίοδο 1970-1990 είναι εξόχως σημαντική, καθώς εκτός της δισκογραφικής του δραστηριότητας, που αφήνει παρακαταθήκη αρκετούς τίτλους τραγουδιών, που αποτελούν ξεχωριστό πεδίο μελέτης στον τομέα του «θεατροποιημένου» τραγουδιού, κάνει και μια νέα πρόταση στο είδος του σόου πίστας, που θα επηρεάσει μια μελλοντική γενιά καλλιτεχνών.

Ο Γιώργος Μαρίνος αποτελεί τον πρώτο Έλληνα καλλιτέχνη, που θα δηλώσει δημοσίως ομοφυλόφιλος, αποτελώντας σύμβολο για την περιθωριοποιημένη ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα της εποχής του και συμβάλλοντας, τόσο σε καλλιτεχνικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, στον αγώνα για μια κοινωνία απαλλαγμένη από στερεότυπα και απαγορεύσεις, ενώ ταυτόχρονα θα διαμορφώσει ένα γόνιμο έδαφος, στο οποίο θα αναπτυχθεί η επόμενη γενιά κούηρ καλλιτεχνών.

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία δεν θα είχε πραγματοποιηθεί, χωρίς την πολύτιμη καθοδήγηση και υποστήριξη της καθηγήτριας Αύρας Ξεπαπαδάκου, η οποία μου έδωσε και το έναυσμα να ασχοληθώ με αυτό το θέμα. Την ευχαριστώ θερμά και θα είμαι πάντα ευγνώμων. Θα ήθελα, επίσης, να ευχαριστήσω τον συνεπότη καθηγητή Μανώλη Σειραγάκη, για την εξίσου σημαντική συμβολή και τις ουσιαστικές υποδείξεις του. Η συμβολή του Θάνου Αλεξανδρή και του Σταμάτη Κραουνάκη υπήρξε καταλυτική για την εκπόνηση αυτής της εργασίας, καθώς η καθοδήγηση που μου παρείχαν, ακούραστα, σε όλη την πορεία της έρευνας, όπως και το πρωτογενές υλικό που μου διέθεσαν, αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο αυτής διπλωματικής εργασίας, και για αυτό τους ευχαριστώ θερμότερα. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τον καθηγητή Γιώργο Σαμπατακάκη που μου ανέδειξε την κούηρ πλευρά του Γιώργου Μαρίνου, τον Γιάννη Ξανθούλη για το σπάνιο αρχαιακό υλικό που μου διέθεσε, καθώς και τις καλλιτέχνιδες Σόφη Ζαννίνου, Μαρίνα Μακρή, Πωλίνα Μισαηλίδου και Νταίζη Σεμπεκοπούλου για τις συνεντεύξεις που μου παραχώρησαν.

Εισαγωγή

Το πεδίο μελέτης της συγκεκριμένης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας θα περιοριστεί στην περίοδο 1974-1992, κατά την οποία ο Γιώργος Μαρίνος παρουσιάζει το ειδικό αυτό σόου στο νυχτερινό κέντρο «Μέδουσα», που αποτελεί την πιο πλούσια και πιο ώριμη δημιουργική του

περίοδο. Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει μια αναλυτική παρουσίαση της ζωής του καλλιτέχνη, καθώς οι βιοματικές του εμπειρίες, θα δημιουργήσουν τη βάση πάνω στην οποία θα χτίσει αργότερα την καλλιτεχνική του φυσιογνωμία.

Το δεύτερο κεφάλαιο επιχειρεί μια εκτενή αναφορά στην περίοδο 1965-1973, όπου ο Μαρίνος εργάζεται ως τραγουδιστής στις μπουάτ της Πλάκας, καθώς και μια παρουσίαση του καλλιτεχνικού περιβάλλοντος της νυχτερινής ζωής της Αθήνας εκείνης της περιόδου, που επηρεάζεται από τα πολιτικά γεγονότα που φέρνει η δικτατορία. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια εμβριθής παρουσίαση και ανάλυση του σόου της «Μέδουσας», όπου μελετάται η περίοδος 1974-1980, η οποία επικεντρώνεται στη συγγραφική συμβολή του Παύλου Μάτεσι, πάντα υπό το πρίσμα της νυχτερινής ζωής της Αθήνας και των πολιτικών αλλαγών που φέρνει η Μεταπολίτευση.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, που αναφέρεται στην περίοδο 1981-1992, αναδεικνύονται οι αισθητικές αλλαγές που επιφέρει στο σόου η συνεργασία του Μαρίνου με τον Σταμάτη Κραουνάκη, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζεται το μουσικό περιβάλλον στο οποίο θα ανθίσει το «σύγχρονο λαϊκό τραγούδι», που θα επηρεάσει ριζικά τα δεδομένα της νυχτερινής διασκέδασης.

Το πέμπτο κεφάλαιο αποτελείται από δύο βασικές ενότητες. Η πρώτη επικεντρώνεται και εμβαθύνει στην καλλιτεχνική φυσιογνωμία του Μαρίνου και η δεύτερη επιχειρεί να εξετάσει το καλλιτεχνικό του έργο μέσα από την κοινή διάσταση του.

Η παρούσα διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία χρησιμοποιεί υλικό από διαδικτυακά άρθρα και εφημερίδες, καθώς και οπτικοακουστικό υλικό, συνεντεύξεις του Γιώργου Μαρίνου και αποσπάσματα από διάφορες παραστάσεις στη «Μέδουσα». Επίσης, ακολουθήθηκε και ποιοτική μέθοδος έρευνας, που περιλαμβάνει συνεντεύξεις καλλιτεχνών που συνεργάστηκαν μαζί του και τη λεπτομερή απομαγνητοφώνησή τους. Για τις ανάγκες της καταγραφής της δικογραφίας τού εν λόγω καλλιτέχνη, χρησιμοποιήθηκαν οι μουσικές βάσεις δεδομένων Discogs¹ και Ελληνική Δισκογραφία.²

Κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας, παρουσιάστηκαν διάφορα προβλήματα, με πρώτο την παντελή έλλειψη βιβλιογραφικών πηγών, οι οποίες να σχολιάζουν και να εμβαθύνουν στη ζωή και το έργο του καλλιτέχνη. Επιπλέον, η έρευνα δεν μπόρεσε να δώσει μια πλήρη εικόνα για όλες τις σεζόν του σόου της «Μέδουσας», ώστε να γίνει μια ολοκληρωμένη καταγραφή των συντελεστών, αλλά και της εξέλιξης/διαμόρφωσης του σόου μέχρι το τέλος του, ενώ ένα μέρος των πληροφοριών δεν μπόρεσε να διασταυρωθεί από δευτερεύουσες πηγές. Επιπροσθέτως, η ποιοτική έρευνα λειτούργησε μεν θετικά σε επίπεδο μαρτυρίας, καθώς αρκετοί

1. https://www.discogs.com/artist/983966-%CE%93%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82?srsId=AfmBOopziUk4NmC3Qr5Ov_cAol0ByLGOERmlxRIU_SXq5hDSSkZnMcbG (ημερομηνία πρόσβασης 2/2/2025).

2. [Ελληνική Δισκογραφία](#) - (ημερομηνία πρόσβασης 2/2/2025).

από τους συμμετέχοντες μοιράστηκαν μαζί μου βασικές πληροφορίες, όπως τα ονόματα των συντελεστών και του θιάσου για τις σεζόν που συνεργάστηκαν με τον Μαρίνο, ωστόσο κανείς σχεδόν δεν είχε στην κατοχή του κανένα τεκμήριο/ντοκουμέντο, όπως φωτογραφικό υλικό, προγράμματα παραστάσεων, στίχους τραγουδιών ή κείμενα/παρλάτες κ.ά. από τη συμμετοχή τους στο σόου.

Ωστόσο, και παρά τις αντικειμενικές και πρακτικές δυσκολίες που αντιμετώπισα, το υλικό που συγκεντρώθηκε είναι πλούσιο, γοητευτικό και αποκαλυπτικό, καθώς για πρώτη ίσως φορά μελετάται με συστηματικό τρόπο η αστική νυχτερινή ζωή του τέλους του 20^{ου} αιώνα. Επιπλέον, στην παρούσα μελέτη εμπεριέχονται στοιχεία και ερεθίσματα, τα οποία θα άξιζε να συζητηθούν περαιτέρω, ενδεχομένως και να αποτελέσουν τη βάση για επόμενη έρευνα και εμβάθυνση σε επιμέρους διαστάσεις τους.

Κεφάλαιο 1:

Γιώργος Μαρίνος. Η ζωή και το έργο του.

Ο Γιώργος Μαρίνος γεννήθηκε στην Αθήνα στις 18 Ιουνίου του 1939, σε μια φτωχή, λαϊκή γειτονιά του Βοτανικού. Τους γονείς του δεν τους θυμάται ποτέ μαζί, καθώς πήραν διαζύγιο όταν ήταν μόλις ενός έτους. Η μητέρα του Βασιλική ανέλαβε εξ' ολοκλήρου τη ανατροφή του, τα πρώτα 12 χρόνια της ζωής του, μέσα σε ένα περιβάλλον γεμάτο αγκαλιές, φιλία, χατίρια και κανακέματα.³ Από τότε που ήταν μικρό παιδί, έδειξε τα πρώτα σημάδια της καλλιτεχνικής του φύσης και της αγάπης του για το θέατρο και τη μουσική. Σε μια συνέντευξη που δίνει στη Μαρία Σταματέρη αφηγείται:

Δεν το συζητάω, από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, που είχα μια αντίληψη, μικρός ήμουν δηλαδή, ήθελα να γίνω ηθοποιός, τραγουδιστής, γενικά κάτι τέτοιο. (...) Έκανα και διάφορες μιμήσεις τότε διαφόρων τραγουδιστών. Είχαμε μια σκάλα σπίτι μας, που ανέβαινε στην ταράτσα και την κατέβαινα, ως δεν ξέρω τι.⁴

Το χαρούμενο περιβάλλον της πρώτης παιδικής του ηλικίας θα ανατραπεί, όταν θα συναντήσει για πρώτη φορά τον πατέρα του, Αλέξανδρο Μαρίνο, σε ηλικία 12 χρονών, ο οποίος για μεγάλο χρονικό διάστημα βρισκόταν εξόριστος στη Μακρόνησο, λόγω των αριστερών πολιτικών του πεποιθήσεων. Ο πατέρας του θέλοντας να αναπληρώσει τον χαμένο χρόνο και να συμβάλει στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού του, αποφασίζει να τον πάρει να ζήσει στο σπίτι του, με την καινούργια του σύζυγο. Ο ίδιος όταν αναφέρεται στα χρόνια που έζησε με τον πατέρα του, λέει χαρακτηριστικά:

Θυμάμαι σπίτι του πατέρα μου, την σάλα πάντα κλειδωμένη για να μην μπω εγώ. Θυμάμαι εμένα σε μια καρέκλα, ντυμένος με τα καλά μου, ακίνητος για να μη λερωθώ και μη λερώσω. Ώρες καθόμουν σε εκείνη την καρέκλα που με έβαζαν, ώσπου να γυρίσει ο πατέρας σπίτι. Σκεφτόμουν τη μάνα μου, ήθελα να το σκάσω να πάω κοντά της. Όταν ο πατέρας μου ήταν εκεί, μπορούσα να σηκωθώ και εκείνος δεν ήξερε τίποτα. Ούτε εγώ του έλεγα. Η μάνα μου ερχόταν έξω από τα κάγκελα στο σχολείο και με κοίταζε σπαράζοντας στο κλάμα.⁵

3. Αναστασία Τσόλκα. (2014, 17 Ιουνίου). Γιώργος Μαρίνος: Η ιστορία ενός πρίγκιπα που διέψευσε το «ουδείς αναντικατάστατος». Η ζωή, οι θρίαμβοι, οι μεγάλοι έρωτες, οι εμβληματικές γυναίκες, η αλήθεια για την καθημερινότητα του. *Provocateur*. στο <https://www.provocateur.gr/manners/3186/giurgos-marinos-h-istoria-enos-prigkipa-poy-diepseyse-to-oydeis-anantikatastatos/>

4. Μαρία Σταματέρη. (2009, 18 Ιανουαρίου). Gala: Συνέντευξη με τον Γιώργο Μαρίνο. [απομαγνητοφώνηση εκπομπής] στο <https://www.youtube.com/watch?v=WRTcWo5RqGI>

5. Α. Τσόλκα.

Από τον τρίτο γάμο του πατέρα του, ο Γιώργος θα αποκτήσει έναν ετεροθαλή αδελφό τον Τάσο, με τον οποίο έχουν, πλέον, αποξενωθεί. Όταν τον ρωτάνε για αυτήν την περίοδο της ζωής του συχνά απαντάει: «Μεγάλωσα πολύ μόνος μου, χωρίς οικογένεια... Έκτορας Μαλώ... Δεν είχα μια μητριά, είχα δύο. Παιδική ηλικία χάλια. (...) ...προσπαθώ να τα ξεχάσω. Αλλά, θες δεν θες, έρχονται.».⁶

Εικόνα 1. Ο Γιώργος Μαρίνος νέος.

Ο Αλέξανδρος Μαρίνος ο οποίος ήταν πολιτικός μηχανικός και διατηρούσε γραφείο στο Περιστερί, θεωρούσε λογικό ο γιος του να ακολουθήσει το ίδιο επάγγελμα, ώστε να δουλέψουν μαζί και να του κληροδοτήσει στο μέλλον το γραφείο του. Η οικονομική του ευχέρεια, του επέτρεπε να στείλει τον έφηβο γιο του εσωτερικό στη Λεόντειο, όπου και παρέμεινε για τρία χρόνια. Εκεί ο νεαρός Γιώργος θα κάνει την πρώτη του «επανάσταση» και θα απαιτήσει να φύγει από αυτό το σχολείο, γιατί του ήταν αδιανόητο να ζει τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα μακριά από την μητέρα του, και το πετυχαίνει, με αποτέλεσμα να τελειώσει το γυμνάσιο σε δημόσιο σχολείο.⁷

Στα 16 του χρόνια έρχεται η δεύτερη επανάσταση, όταν αποφασίζει να αποκαλύψει στους γονείς του τις ομόφυλες σεξουαλικές του προτιμήσεις, έχοντας πάντα τη μητέρα του ως στήριγμα, η οποία δεν του επέτρεψε ποτέ να νιώσει «διαφορετικός» και να υποκρίνεται.⁸ Τα σχέδια του πατέρα του θα ανατραπούν οριστικά, όταν -τελειώνοντας το σχολείο- θα κάνει την τρίτη επανάσταση και αντί για το Πολυτεχνείο, θα ακολουθήσει τα όνειρά του, δίνοντας κρυφά εισαγωγικές εξετάσεις στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου, όπου και περνάει. Αρχικά ο πατέρας του θα φέρει κάποιες αντιρρήσεις, αλλά όπως δηλώνει και ο ίδιος: «... το πήρε απόφαση και δεν είχα ιδιαίτερες αντιδράσεις. Και ύστερα, δεν με ενδιέφερε πια, όταν φτάσεις σε μια ηλικία που μπορείς να αντιδράσεις πραγματικά στους γονείς σου...».⁹

6. Νίκος Ράλλης. (2022, 18 Αυγούστου). Γιώργος Μαρίνος: «Εγώ κύριε είμαι ομοφυλόφιλος». *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/proswpa/athenians/giorgos-marinos-ego-kyrie-eimai-omofylofilos>

7. Νίνα Ναχμία. (1993, 22 Μαΐου). Αιφνίδια Επίσκεψη: Γιώργος Μαρίνος (σπάνια συνέντευξη - απομαγνητοφώνηση). *EPT: Δεύτερο Πρόγραμμα*. στο <https://www.youtube.com/watch?v=dirNyOmZhCA>

8. Α. Τσόλκα.

9. Ν. Ναχμία.

Το 1960 ξεκινά η περίοδος της αναγέννησης, αλλά και η διαδρομή που θα διαμορφώσει τον καλλιτέχνη Γιώργο Μαρίνο, καθώς από το πρώτο κιόλας έτος φοίτησης του στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου, δηλώνει πως απέκτησε επιτέλους ένα «σπίτι».¹⁰ Με την τύχη και το ταλέντο στο πλευρό του, τον διαλέγουν να παίξει ένα μικρό ρόλο στην επιθεώρηση των Αλέκου Σακελλάριου και Χρήστου Γιαννακόπουλου με τίτλο *Ωπα – Ωπα!*, την οποία σκηνοθετούσε ο Δημήτρης Χορν,¹¹ παίρνοντας ειδική άδεια ως «εξαιρετικό ταλέντο» για να μπορεί να συμμετέχει, καθότι ήταν ακόμα μαθητής.¹² Στην παράσταση αυτή εμφανιζόταν για τρία λεπτά μόνος του επί σκηνής στο τέλος του πρώτου μέρους, για να τραγουδήσει, συνοδευόμενος από μια χορωδία, δύο τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη από τον δίσκο *Αρχιπέλαγος*, το «Πικρά τα μάτια του γιαλού» και το «Σάββατο βράδυ στα Χανιά»¹³. Εκεί γνωρίζεται με ένα από τα ινδάλματά του, τον Δημήτρη Χορν, που έμελλε να γίνει μέντορας του. Από τον Χορν εκτός από την εκτίμηση και την στήριξη, θα δεχτεί και πολύτιμες συμβουλές, που πρόκειται να ακολουθήσει πιστά σε όλη του την καριέρα, με πιο βασική αυτή που πάντα μνημονεύει στις συνεντεύξεις του: «Να μάθεις στη ζωή σου να λες όχι, χρυσό μου, γιατί πιστεύω ότι θα γίνεις κάτι μια μέρα, σπουδαίο».¹⁴

Αξίζει να σημειωθεί, ότι εξίσου καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των «καλλιτεχνικών εργαλείων» του Μαρίνου, θα παίξει και η Μάρω Κοντού, η οποία συμμετείχε στην εν λόγω επιθεώρηση, φωτίζοντας ένα από τα δυνατά του στοιχεία, την μίμηση. Ο ίδιος εξομολογείται:

Για την μίμηση του Χορν, αιτία ήταν η Μάρω Κοντού. (...) παίζαμε σε μια επιθεώρηση, λεγόταν «Ωπα, όπα!» και ήταν και η πρώτη μου εμφάνιση. Μια μέρα, μιλούσα έξω από το καμαρίνι της Μάρως, και φώναξε από μέσα «Τάκη!». Δεν απάντησε κανείς και βγήκε από το καμαρίνι και ρώτησε «Μα που είναι ο κύριος Χορν;». Λέω, «δεν είναι εδώ». Μου λέει, «μα ποιος μιλούσε τώρα;» Λέω, «εγώ». «Λοιπόν», μου λέει, «μοιάζει πάρα πολύ η φωνή σου με του Χορν». Τότε μου έβαλε την ιδέα και άρχισα να τον μιμούμαι.¹⁵

10. Πέτρος Παράσχης. (2016, 10 Μάϊου). Το αγόρι της Οδού Ονειρών: Ένας μονόλογος για τον Γιώργο Μαρίνο. *Antivirus*. στο <https://avmag.gr/to-agori-tis-odou-oniron-enas-monologos-gia-ton-giorgo-marino/>

11. Η πληροφορία σε σχέση με την σκηνοθεσία του Δημήτρη Χορν, προκύπτει από την συνέντευξη που παραχώρησε ο Μαρίνος στην Μαρία Σταματέρη, την οποία όμως δεν καταφέραμε να διασταυρώσουμε, καθώς το πρόγραμμα της παράστασης δεν αναφέρεται στην σκηνοθεσία. στο Μ. Σταματέρη.

12. Η εν λόγω επιθεώρηση ανέβηκε το 1961 στο θέατρο «Μετροπόλιταν», με έναν πολυμελή θίασο, εκ του οποίου αναφέρουμε ενδεικτικά τους Γιάννη Γκιωνάκη, Μάρω Κοντού, Μάρθα Βούρτση, Ανδρέα Ντούζο και Δέσποινα Στυλιανοπούλου. Αναλυτικά οι συντελεστές και συμμετέχοντες της παράστασης παρατίθενται στο Παράρτημα «Εργογραφία».

13. Π. Παράσχης.

14. Μ. Σταματέρη.

15. Άγγελος Κουτσούκης. (2021, 18 Ιουνίου). Μια ανέκδοτη συνέντευξη του Γιώργου Μαρίνου. *Ogdoo*. στο <https://www.ogdoo.gr/prosopa/synteykseiis/mia-anekdoti-synentefksi-tou-giorgou-marinou>

Εικόνα 2. Ο Γιώργος Μαρίνος τραγουδά το «Κάθε Κήπος» στην παράσταση *Οδός Ονειρών* (1962).

Το 1962, κατά τον δεύτερο χρόνο φοίτησης του στη δραματική σχολή, δέχεται την πρόταση να συμμετέχει σε μια παράσταση «σταθμό» στην καριέρα του, την *Οδό Ονειρών*, η οποία θα ανέβει τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς στο θέατρο «Μετροπόλιταν» και θα δεχτεί διθυραμβικές κριτικές.¹⁶ Τα τραγούδια αυτής της μουσικοθεατρικής παράστασης υπογράφει ο Μάνος Χατζιδάκις, σε στίχους των Νίκου Γκάτσου, Ιάκωβου Καμπανέλλη και Αλέξη Σολομού, με σκηνικά του Μίνωος Αργυράκη και με πρωταγωνιστές, μεταξύ άλλων, τους Δημήτρη Χορν, Μάρω Κοντού, Ζωή Φυτούση και Ρένα Βλαχοπούλου.¹⁷ Στην παράσταση αυτή θα έχει την τύχη να τραγουδήσει το «Κάθε κήπος» (*Οδός Ονειρών*), το οποίο θα αποτελέσει την πρώτη του δισκογραφική εμπειρία, αλλά ταυτόχρονα και μια μεγάλη επιτυχία, καθώς έμελλε να γίνει ένα από τα πιο δημοφιλή τραγούδια του δίσκου, ανοίγοντάς του νέους καλλιτεχνικούς ορίζοντες.¹⁸

16. Το 1962 θα αποτελέσει μια σημαντική χρονιά για τον χώρο της επιθεώρησης, καθώς ο Μάνος Χατζιδάκις με την *Οδό Ονειρών* και ο Μίκης Θεοδωράκης με την *Όμορφη Πόλη* κάνουν μια σημαντική προσπάθεια να αναβαθμίσουν το είδος, το οποίο φαίνεται να έχει τυποποιηθεί, αντανακλώντας μια εικόνα δημιουργικής στασιμότητας, ποιοτικής υποβάθμισης σε κείμενα και ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και έλλειψης αισθητικής κατεύθυνσης. Για περισσότερη ανάλυση βλ. Σειραγάκης, Μανώλης (2014), «Όμορφες Πόλεις Μαγικές με Γειτονίες Αγγέλων και Οδούς Ονειρών: Η προσπάθεια του Μίκη Θεοδωράκη και του Μάνου Χατζιδάκι να αναμορφώσουν το ελαφρό μουσικό θέατρο του 1960» *Σκηνική Πράξη στο Μεταπολεμικό Θέατρο: Συνέχειες και Ρήξεις*, Α. Δημητριάδης κ.ά. (επιμ.), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 113-124.

17. Αναστασία Κουκά. (2024, 24 Μαΐου). «Οδός Ονειρών»: Οι «αδερφές Τατά» και τα άλλα τραγούδια που γεννήθηκαν από τη θρυλική παράσταση του Μάνου Χατζιδάκι. *Πρώτο Θέμα*, στο <https://www.protothema.gr/culture/article/1501478/odos-oneiron-oi-adelphes-tata-kai-ta-alla-tragoudia-pou-gennithikan-apo-tin-thruliki-parastasi-tou-manou-hatzidaki/>

18. Μ. Σταματέρη.

Εκεί θα γνωρίσει και ένα από τα πιο σημαντικά πρόσωπα της ζωής του, τον Μάνο Χατζιδάκι, με τον οποίο θα διατηρήσει μια φιλιά πολλών ετών και θα επηρεαστεί από αυτόν τόσο σε καλλιτεχνικό, όσο και σε πνευματικό επίπεδο. Άλλωστε, θα είναι αυτός που θα του δώσει το επόμενο στίγμα της καλλιτεχνικής του ταυτότητας, λέγοντας του λίγα χρόνια αργότερα: «Δεν κάνει να τραγουδήσεις, εσύ αν τραγουδήσεις ποτέ, θα πρέπει να παίζεις τραγούδια λίγο θεατρικά.» μια συμβουλή που θα καθορίσει την μετέπειτα καριέρα του.¹⁹

Στα χρόνια που ακολουθούν, θα συμμετέχει, ερμηνεύοντας μικρούς ρόλους, σε κάποιες θεατρικές παραστάσεις, σημαντικότερες εκ των οποίων είναι το *Αυγό* (1965) του Félicien Marceau [Φελισιέν Μαρσό], με πρωταγωνιστή τον Δημήτρη Χορν, το *Λεωφορείο ο Πόθος* (1965) του Tennessee Williams [Τένεσι Γουίλιαμς], σε σκηνοθεσία της Έλλης Λαμπέτη και *Η Κυρία Μόρλι* του Luigi Pirandello [Λουίτζι Πιραντέλο] (1966), με πρωταγωνίστρια την Άννα Συνοδινού.²⁰

Καθώς τα χρόνια περνούν, ο ανταγωνισμός που υπήρχε στο επάγγελμα του ηθοποιού, δεδομένου του ότι οι θίασοι εκείνης της εποχής ήταν λίγοι και η ζήτηση μεγάλη, όπως και οι «σκόρπιοι μικροί ρόλοι» που καταφέρνει να διεκδικήσει, του δημιουργούν μεγάλη ανασφάλεια και το αποκαρδιώνουν.²¹ Η διετής στρατιωτική του θητεία έρχεται να εντείνει την κατάσταση, καθώς επιστρέφοντας από το στρατό, χρειάστηκε να ξεκινήσει από την αρχή.²² Το χειμώνα του 1965, όντας σε οικονομική ανάγκη, γιατί είχε αναλάβει να συντηρήσει οικονομικά την μητέρα του, δέχεται μια πρόταση να τραγουδήσει στην μπουάτ «Κατακόμβη». Για εκείνη την πρόταση λέει χαρακτηριστικά:

Θυμήθηκα ότι είχα τραγουδήσει στον δίσκο που έμεινε από την «Οδό Ονείρων», και είναι πια η εποχή των μπουάτ. Στις μπουάτ ψάχνουν καινούργιους ανθρώπους, καινούργιο υλικό και ένας κύριος ήρθε και μου ζήτησε να εμφανιστώ, να τραγουδήσω. Του είπα ότι εγώ δεν μπορώ να τραγουδήσω, δεν ξέρω να τραγουδώ, δεν είμαι επαγγελματίας. Αλλά αυτός επέμενε. Ευτυχώς. (...) Μου είπε ο Βύρων Πάλλης, πάντα τον θυμάμαι, «Τι έχεις να χάσεις; Η μισή ντροπή δική σου, η μισή δική τους που θα σε ακούνε, πήγαινε». Και πήγα.²³

Από το 1965, και για τα επόμενα 8 χρόνια, ο Μαρίνος θα τραγουδήσει σε διάφορες μπουάτ,²⁴ ξεκινώντας από την «Κατακόμβη» (1965-1966), από όπου σύντομα θα αποχωρήσει, για να συνεχίσει την καλλιτεχνική του πορεία στα «Ταβάνια»²⁵ (1966-1968), τα οποία θα εγκαταλείψει

19. Ο.π.

20. Α. Κουτσούκης.

21. Μ. Σταματέρη.

22. Ν. Ναχμία.

23. Στο ίδιο.

24. Χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά, όπως αποτυπώνεται στο πρόγραμμα της παράστασης «15 χρόνια Μαρίνος» (1980), στο νυχτερινό κέντρο «Μέδουσα».

25. Ο Κώστας Παπασπήλιος στο βιβλίο του αναφέρει ότι ο Μαρίνος, επέστρεψε στην «Κατακόμβη» το φθινόπωρο του 1967, χωρίς όμως να γίνεται περεταίρω αναφορά στους λόγους αποχώρησής του από τα «Ταβάνια». Παρόλα αυτά, στο ανάλογο κεφάλαιο που παραθέτει αναλυτικά την παρουσία του Μαρίνου στην εν λόγω μπουάτ, η πορεία

έπειτα από δυο σεζόν συνεργασίας, κάνοντας μια σύντομη μετάβαση στις «Χάντρες» (1968-1969), για να καταλήξει για τέσσερις σεζόν στον «Ρήγα» (1969-1973), κλείνοντας εκεί αυτό τον κύκλο.²⁶ Παράλληλα, θα συνεχίσει να διεκδικεί μια θέση στο χώρο του θεάτρου, συμμετέχοντας με μικρούς ρόλους σε διάφορες θεατρικές παραστάσεις.²⁷

Αυτά τα πρώτα χρόνια της καριέρας του, αφενός έπαιζαν καταλυτικό ρόλο στη ανακάλυψη και διαμόρφωση του καλλιτεχνικού του ύφους, αφετέρου σηματοδοτούνται και από μια μεγάλη αποκάλυψη, αυτή της σεξουαλικής του ταυτότητας. Το 1964 αποφασίζει να δηλώσει ανοιχτά ομοφυλόφιλος, πράγμα που τον απελευθερώνει καλλιτεχνικά, αφηφώντας τα κοινωνικά ταμπού και τις προκαταλήψεις της εποχής. Όπως καταθέτει αργότερα και ο ίδιος:

Έπρεπε να πω ποιος είμαι. Είναι άγριοι οι άνθρωποι όταν πίνουν και είναι νύχτα. Θα φώναζαν αργά ή γρήγορα για να κάνουν φιγούρα ή να αισθανθούν ανώτεροι, επειδή θα πλήρωναν 2.000 δραχμές. «Ρε ντιντί», «μωρή συκιά». Κράξιμο! Αποφάσισα ειλικρινής να σταθώ απέναντί τους και εκείνοι, το κοινό, στάθηκαν εξίσου λεβέντικα απέναντί μου.²⁸

Εικόνα 3. Στιγμιότυπο από την ταινία *Οκεύ Φίλε* (1974).

του στο συγκεκριμένο μαγαζί παρουσιάζεται με ενιαία μορφή. (Παπασπήλιος, Κ. (2019). *Οι Μπουάτ της Πλάκας*. (γ' έκδ.). Εντύποις, σ. 75-78, 86.

26. Αναλυτικά σε σχέση με τις μπουάτ βλ. κεφάλαιο 2 σ. 17-18.

27. Η έρευνα απέδωσε αρκετούς τίτλους, που δεν μπόρεσαν όμως να διασταυρωθούν, παρόλα αυτά παρατίθενται με κάθε επιφύλαξη στο Παράρτημα «Εργογραφία».

28. Α. Τσόλκα.

Αξίζει να σχολιαστεί, ότι ο Γιώργος Μαρίνος ξεκινάει την καριέρα του σε μια εποχή που ο κινηματογράφος στην Ελλάδα βρίσκεται σε άνθιση, δίνοντας τη δυνατότητα σε πολλούς πρωτοεμφανιζόμενους καλλιτέχνες να αναδειχθούν. Ο ίδιος δεν θα το χρησιμοποιήσει για να ανέλθει και η σχέση του με την μεγάλη οθόνη θα είναι εφήμερη, καθώς σε όλη την καλλιτεχνική του πορεία θα συμμετέχει σε ταινίες, παίζοντας μικρούς, περαστικούς ρόλους. Το 1974 θα πρωταγωνιστήσει, για πρώτη και μοναδική φορά, στην ταινία, *Οκέυ φίλε* του Μάριου Ρετσίλα,²⁹ με συμπρωταγωνίστρια την Κάτια Δανδουλάκη.³⁰ Το έργο θα έχει κάποια επιτυχία, η οποία όμως δεν θα του δώσει το απαραίτητο έναυσμα, για να διεκδικήσει την καριέρα του «κινηματογραφικού αστέρα», διότι όπως δηλώνει, ποτέ δεν του άρεσε ο εαυτός του στην οθόνη.³¹

Το 1973, ολοκληρώνοντας στην πορεία του στις μουσικές, εγκαθίσταται στο νυχτερινό κέντρο «Μέδουσα», το οποίο για τα επόμενα 19 χρόνια³² θα αποτελέσει τον προσωπικό του «νάο». Το ιδιαίτερο σόου που παρουσιάζει, θα γνωρίσει μεγάλη επιτυχία και από το πλευρό του θα περάσουν πολλοί γνωστοί καλλιτέχνες του μουσικού στερεώματος.³³

Το καλοκαίρι του 1984 θα κάνει την πρώτη του απόπειρα να σκηνοθετήσει για το Θέατρο Καισαριανής το έργο του Karl Valentin [Καρλ Βάλεντιν] *Μπαμ Τριαλαλό*, σε μουσική Σταμάτη Κραουνάκη, με έναν θίασο που αποτελείται από νέους ηθοποιούς,³⁴ ενώ το 1986 θα δοκιμαστεί και πάλι στην σκηνοθεσία με την επιθεώρηση *Άλλος Χαβάνη... κι άλλος πληρώνει*.

29. Η ταινία γυρίστηκε στην Αμερική. Πρωταγωνιστούν οι Γιώργος Μαρίνος, Δάνης Κατρανίδης, Κάτια Δανδουλάκη και Μαρία Ιωαννίδου. Το σενάριο έγραψε ο Γιώργος Λαζαρίδης και τη μουσική επιμέλεια έκανε ο Νίκος Ιγνατιάδης. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Παράρτημα Φιλμογραφία.

30. Φώντας Τρούσας. Αυτός ο πολύ μεγάλος τραγουδιστής. *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/culture/music/giorgos-marinos-aytos-o-poly-megalos-tragoydistis>

31. Μ. Σταματέρη.

32. Ο ακριβής αριθμός προκύπτει από την αναλυτική κατάταξη των νυχτερινών κέντρων για την περίοδο 1976-2000 που παραθέτει η Βαρουχάκη (2005), έτσι όπως παρουσιάζονται στο περιοδικό *Αθηνόγραμμα*, όπου για την σεζόν 1992-1993 ο Μαρίνος εμφανίζεται στο κέντρο «Νέα Δελιανά». στο Βαρουχάκη, Στ. (2005). *Μαζική κουλτούρα και σύγχρονο λαϊκό τραγούδι 1974-2000*. [Διδακτορική Διατριβή]. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Κοινωνιολογίας, σ. 148.

33. Π. Παράσχος.

34. Ο Μαρίνος θα σκηνοθετήσει μαζί με τον Κώστα Κατσαρόπουλο και την τηλεοπτική εκδοχή του εν λόγω έργου για το Θέατρο της Δευτέρας, που θα κάνει τηλεοπτική πρεμιέρα στις 6 Μαΐου του 1985. Για περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την παράσταση βλέπει Παράρτημα 3. Οι πληροφορίες ανασύρθηκαν από την επίσημη σελίδα του Θεάτρου Καισαριανής στο <https://theatrokaisarianis.com/%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B9%CE%BF/>

Εικόνα 4. Στιγμιότυπο από την πρόβα του *Μπαμ Τριαλαλό*.

Στην παράσταση συμμετέχουν οι Κώστας Ευριπιώτης, Παναγιώτης Σουπιάδης, Βάνα Παρθεσιάδου και Πηνελόπη Πιτσούλη, ενώ τα κείμενα γράφουν οι Θανάσης Παπαθανασίου, Γιώργος Χασάπογλου και Δήμητρα Παπαδοπούλου.³⁵

Προς τα τέλη της δεκαετίας του '80 και με την νυχτερινή διασκέδαση να αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς, καθώς με την εμφάνιση του συγχρόνου λαϊκού τραγουδιού³⁶ τα κοσμικά κέντρα σταδιακά αρχίζουν να μετατρέπονται σε λαϊκές πίστες μεγάλης χωρητικότητας, ενώ ταυτόχρονα εμφανίζονται διαρκώς νέοι καλλιτέχνες που αποκτούν πολύ σύντομα μεγάλη αναγνωσιμότητα, διαπιστώνει πως δεν θέλει να ακολουθήσει την νέα τάση των εφήμερων «σουξέ» και δεν δέχεται να κάνει εκπτώσεις.³⁷

35. Όλες οι πληροφορίες της παράστασης διατίθενται στο https://www.searchculture.gr/aggregator/edm/ELIA/000100-29_613520

36. Βαρουχάκη, σ. 19-20.

37. Ν. Ναχμία.

Εικόνα 5. Ο θίασος του μιούζικαλ *Σ' αγαπάω φίλε*. (από το προσωπικό αρχείο του Σταμάτη Κραουνάκη)

Τότε αποφασίζει να δοκιμάσει τον εαυτό του στο θέατρο, και έπειτα από πολυετή απουσία από τον χώρο, ανεβάζει στο θέατρο «Βέμπο» το μιούζικαλ *Σ' αγαπάω φίλε* (1989-1990), σε σκηνοθεσία Ανδρέα Βουτσινά, κείμενα Γιάννη Ξανθούλη, μουσική Σταμάτη Κραουνάκη, στίχους Λίνας Νικολακοπούλου και χορογραφίες Βαγγέλη Σειληνού. Πρόκειται για την θεατρική μεταφορά του σόου *Στον Αστερισμό της Μέδουσας*, που παρουσιάστηκε στο κοινό του νυχτερινού κέντρου το 1983 και δισκογραφήθηκε την επόμενη χρονιά. Παρόλο που οι συντελεστές της παράστασης και ο πολυμελής θίασος, που απαρτιζόταν από ηθοποιούς όπως η Άννα Παναγιωτοπούλου, η Σοφία Φιλίπιδου, η Ισαβέλλα Βλασιάδη κ.ά., αποτελούσαν μια καλλιτεχνική ομάδα πολλά υποσχόμενη, η παράσταση αποδείχτηκε μια εμπορική αποτυχία και κατέβηκε δυο μήνες μετά την πρεμιέρα. Αυτό το εμπορικό φιάσκο έκανε τον καλλιτέχνη να επιστρέψει στο γνώριμο έδαφος της «Μέδουσας». Έναν χρόνο αργότερα θα κυκλοφορήσει τον δίσκο *Αυτός, ο Γιώργος*, που αποτελείται από τα τραγούδια αυτής της παράστασης.³⁸

Στη «Μέδουσα» θα παραμείνει μέχρι το 1992, καθώς ήδη από τα προηγούμενα χρόνια θα αισθανθεί καλλιτεχνικά πως βρίσκεται σε ένα τέλμα, πράγμα που χαρακτηριστικά θα δηλώσει

38. Οι πληροφορίες προέρχονται από την συνέντευξη που μας παραχώρησε ο Σταμάτης Κραουνάκης, οι οποίες όμως παρατίθενται εν μέρει και σε συνέντευξη του ίδιου στον Άγγελο Κουτσούκη (2021).

αργότερα και ο ίδιος: «20 χρόνια στον ίδιο χώρο και με τους ίδιους σχεδόν ανθρώπους. Και κάπου εκεί η Μέδουσα τελείωσε μέσα μου». ³⁹ Έχοντας ήδη χτίσει μια πολυετή επιτυχημένη καριέρα και προσπαθώντας να διαφυλάξει την αξιοπρέπειά του, θα αποφασίσει την οριστική λήξη της πολύχρονης συνεργασίας του με το ιστορικό αυτό κέντρο. ⁴⁰

Κλείνοντας αυτό το μεγάλο και σημαντικό κεφάλαιο της καριέρας του, και σε ηλικία 54 ετών, ο Μαρίνος θα δηλώσει πως αποσύρεται οριστικά από τα καλλιτεχνικά δρώμενα, θεωρώντας πως έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του σαν καλλιτέχνης, έπειτα από 30 χρόνια παρουσίας στην πίστα. ⁴¹ Όμως, το κενό που θα προκαλέσει η απώλεια εργασίας στην ζωή του, δεν θα καταφέρει να αναπληρωθεί, με αποτέλεσμα σύντομα να ανακαλέσει την αρχική του δήλωση. ⁴²

Αυτό θα τον οδηγήσει δύο χρόνια μετά, να δεχτεί την πρόταση του τηλεοπτικού καναλιού Ant1 και θα αναλάβει το ρόλο του παρουσιαστή στο ψυχαγωγικό σόου «Ciao Ant1», ⁴³ μεταφέροντας τον επί πολλά χρόνια σμιλεμένο ρόλο του «διασκεδαστή» στο ευρύ τηλεοπτικό κοινό. Παρόλο που η συμμετοχή του στην τηλεόραση θα του προσφέρει μεγάλη αναγνώριση και αποδοχή από το ευρύ λαϊκό κοινό, ο ίδιος θα θεωρήσει αυτή την περίοδο το μελανό σημείο της καριέρας του, καθώς δεν εκτιμά τον χώρο της τηλεόρασης. ⁴⁴ Κάποια χρόνια αργότερα θα πει στον Θεοδόση Μίχο:

Στη ζωή μου έκανα πράγματα που ήθελα. Όλα εκτός από ένα. Το Ciao Ant1. Κάτι που ένας κύκλος ανθρώπων που με αγαπούσε, μου το χρέωσε ακριβά. (...) Είναι όμως μερικές στιγμές που δεν ξέρει κανείς την ανάγκη σου. Στην περίπτωση μου δεν ήταν οικονομική. Αλλά δεν μπορούσα να μείνω κι άλλο άπραγος. Θα πέθαινα. Αισθανόμουν ότι κάθε μήνας που πέρναγε, κρατούσε δέκα χρόνια. Οπότε το έκανα για την υγεία μου και προσπάθησα να το κάνω όσο πιο αξιοπρεπώς μπορούσα. ⁴⁵

39. Π. Παράσχης (2016).

40. Μ. Σταματέρη.

41. Ο Μαρίνος θα συνεχίσει να εμφανίζεται σε νυχτερινά κέντρα για τις σεζόν 1992-1993 (Νέα Δελιανά) και 1993-1994 (Απόλλων), στο Βαρουχάκη, σ. 148,151.

42. Άννα Παναγιωταρέα. (2006). Ουδείς Αναμάρτητος, Συνέντευξη με τον Γιώργο Μαρίνο. Αρχείο EPT [απομαγνητοφώνηση]. στο <https://archive.ert.gr/35526/>

43. Το σόου αρχικά ξεκίνησε με παρουσιάστρια την Ρούλα Κορομηλά τη σεζόν 1993-1994. Ο Μαρίνος ανέλαβε το πόστο την επόμενη χρονιά, μετά την αποχώρηση της και παρέμεινε για δύο χρόνια μέχρι την λήξη του. Στο Parallaxi. (2019, 14 Ιουλίου). Ciao Ant1: Όταν η Ελλάδα μεγάλωνε τις Κυριακές των '90s μπροστά στην τηλεόραση. <https://parallaximag.gr/agenda-parallaxi/tileorasi-agenda/ciao-ant1-otan-ellada-megalone-tis-kyriakes-ton-90s-mprosta-stin-tileorasi>

44. Μ. Σταματέρη.

45. Θεοδόσης Μίχος. (2014, 8 Μαρτίου). Όταν γνώρισα τον Γιώργο Μαρίνο. *Propaganda*. στο <https://popaganda.gr/people/otan-gnorisa-ton-giorgo-marino/>

Εικόνα 6. Ο Γιώργος Μαρίνος στον ρόλο του Κομπέρ στην παράσταση *Λούλου* του Φραντς Βέντεκιντ στο Ανοιχτό Θέατρο το 1998.

Τα χρόνια που ακολουθούν θα σηματοδοτήσουν μια νέα εποχή για τον Μαρίνο, καθώς θα επιστρέψει στην πρώτη του αγάπη, το θέατρο. Η πρώτη του εμφάνιση θα γίνει τον Νοέμβρη του 1998, έπειτα από παρότρυνση του σκηνοθέτη, αλλά και παλιού του συμμαθητή από την δραματική σχολή, Γιώργου Μιχαηλίδη, ερμηνεύοντας το ρόλο του Κομπέρ, στο έργο *Λούλου* του Frank Wedekind [Φραντς Βέντεκιντ], που παρουσιάστηκε στο «Ανοιχτό Θέατρο».⁴⁶ Η παράσταση θα έχει μεγάλη επιτυχία και ο ίδιος θα αποσπάσει διθυραμβικές κριτικές.

Την επόμενη χρόνια θα συμμετέχει στην κωμωδία *Ξανθιά Φράουλα* του Mino Belley [Μίνο Μπέλεϊ], σε σκηνοθεσία Γιάννη Διαμαντόπουλου, ακολουθώντας μια πεπατημένη οδό, καθώς υποδύεται έναν ρόλο που ταιριάζει στο καλλιτεχνικό προφίλ που έχει οικοδομήσει. Όπως θα δηλώσει και ο ίδιος: «Κάνω μια πρόταση και θέλω να έχει επιτυχία. Θέλω να έχει συγγένεια με το προφίλ της πίστας που ο κόσμος ξέρει από μένα».⁴⁷

Έπειτα από μια μικρή παύση, θα επιστρέψει το 2006 με μια εξίσου εμπορική επιτυχία, παρουσιάζοντας το *Μαρίνος Academy* στο θέατρο «Μικρός Κεραμεικός». Σε μια εποχή που τα talent shows και οι εκπομπές reality βρίσκονται σε άνθιση, ο Μαρίνος θα ασκήσει την δική του κριτική στις νέες αυτές τάσεις και στα πολιτιστικά δρώμενα της εποχής, μέσα από μια σατιρική παράσταση, που αναβιώνει την επιθεώρηση πίστας. Έχοντας συγκεντρώσει έναν πολυμελή θίασο, με κείμενα και σκηνοθεσία των Μιχάλη Ρέππα και Θανάση Παπαθανασίου, χορογραφίες του Φωκά Ευαγγελινού και μουσική επιμέλεια της Δήμητρας Γαλάνη, θα παρουσιάσει το απαύγασμα της πολυετούς εμπειρίας του πάνω στην πίστα.⁴⁸

Το 2007 θα φέρει δυο νέες επιτυχίες για τον Γιώργο Μαρίνο, καθώς θα συνεργαστεί με τους Κάτια Δανδουλάκη, Κατιάνα Μπαλανίκα, Κώστα Σπυρόπουλο κ.ά. στη μαύρη κωμωδία *Παρακαλώ ας μείνει μεταξύ μας των Αλέξανδρου Ρήγα και Δημήτρη Αποστόλου*, στο θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη». Παράλληλα, θα συμμετέχει στη μουσική παράσταση που διοργανώνει ο Γιώργος Χατζιδάκις στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών με τίτλο *Μύθος ο Κοινός*. Πρόκειται για ένα

46. Φραντς Βέντεκιντ. (1998). «Λούλου». (1998). Ανοιχτό Θέατρο [πρόγραμμα παράστασης].

47. Μυρτώ Λοβέρδου. (2008, 24 Νοεμβρίου). Γιώργος Μαρίνος. *Το Βήμα*. στο <https://www.tovima.gr/2008/11/24/archive/giorgos-marinos-2/>

48. Μαρίνος academy με κέφι. (2006, 23 Φεβρουαρίου). *Η Καθημερινή*. στο <https://www.kathimerini.gr/culture/243028/marinos-academy-me-kefi/>

αφιέρωμα στον Μάνο Χατζιδάκι και τη φιλία του με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, στο οποίο θα βρεθεί να τραγουδά στο πλευρό της Έλλης Πασπαλά και του Μάριου Φραγκούλη.⁴⁹

Εικόνα 7. Ο Γιώργος Μαρίνος σε στιγμιότυπο της παράστασης ως Δεσποινίς Μαργαρίτα.

Το 2008 θα είναι εξίσου δημιουργικό για τον καλλιτέχνη, αλλά ταυτόχρονα θα αποτελέσει και πρόκληση, διότι για πρώτη φορά θα εμφανιστεί στη θεατρική σκηνή, στο ρόλο της Δεσποινίδας Μαργαρίτας, απογυμνωμένος από τη γνώριμη καλλιτεχνική του «περσόνα». Με την σκηνοθετική καθοδήγηση του Γιώργου Μιχαηλίδη, θα παρουσιάσει μια παράσταση-έκπληξη στο ανυποψίαστο κοινό.⁵⁰ Το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς θα βρεθεί σε μια παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου, εκπληρώνοντας την επιθυμία του να εμφανιστεί στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.⁵¹ Θα συμμετέχει σε μια σύγχρονη απόδοση του αριστοφανικού έργου *Βάτραχοι*, σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Λιγνάδη, και θα έρθει

αντιμέτωπος με έναν ρόλο-πρόκληση, καθώς καλείται να ερμηνεύσει μια σύγχρονη και ταυτόχρονα αποδομημένη εκδοχή του θεού Διονύσου.⁵²

Ο θεατρικός κύκλος θα κλείσει στα 71 του χρόνια, με την συμμετοχή του στην παράσταση με τίτλο *Χ-Σκηνής: Αυτά που κάψαν το σανίδι*, που πραγματοποιήθηκε στο Ηρώδειο, σε κείμενα-παρλάτες της Λίνας Νικολακοπούλου, σκηνοθεσία του Κώστα Αυγέρη και τον Σταμάτη Κραουνάκη στο ρόλο του παρουσιαστή. Σε αυτή την υπερπαραγωγή, που παρουσίαζε μια μουσική αναδρομή που ξεκινούσε από την αττική κωμωδία και κατέληγε στο σύγχρονο ελληνικό μουσικό

49. Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής. (2007, 6 Φεβρουαρίου). Συναυλία για τον Μάνο Χατζιδάκι με τίτλο: *Μύθος ο Κοινός*. στο <https://idkaramanlis.gr/event/synavlia-gia-ton-mano-chatzidaki-me-titlo-mythos-o-koinos/>

50. Πρόκειται για το ομώνυμο έργο του Roberto Athayde [Ρομπερτο Ατάιντε], το οποίο παρουσιάστηκε το θέατρο «Κάππα». Συγκεκριμένα ο τίτλος της παράστασης ήταν *Δεσποινίς Μαργαρίτα. Ένας κωμικοτραγικός μονόλογος για έναν παθιασμένο ηθοποιό*, στο Μυρτώ Λοβέρδου. (2008, 24 Νοεμβρίου). Γιώργος Μαρίνος. *Το Βήμα*. στο <https://www.tovima.gr/2008/11/24/culture/giorgos-marinos-3/>

51. Η πρεμιέρα της παράστασης έγινε στις 4 Ιουλίου στο θέατρο Δελφών «Φρόνιχος» και έπειτα ακολούθησε τρίμηνη καλοκαιρινή περιοδεία σε όλη την Ελλάδα και στην Κύπρο. Οι πληροφορίες ανασύρθηκαν από το <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=22192>

52. Lifoteam. (2008, 24 Απριλίου). *Βάτραχοι: Μια frog όπερα*. *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/culture/theatro/batrahoi-mia-frog-opera>

θέατρο, εμφανίστηκαν μεγάλοι ηθοποιοί που άφησαν εποχή στην επιθεώρηση, το βαριετέ και την πίστα, όπως οι Άννα Καλουτά, Σπεράντζα Βρανά, Ζωζώ Σαπουντζάκη, Μάρω Κοντού, Μάρθα Βούρτση και Ζωή Φυτούση, καθώς και πολλοί σύγχρονοι καλλιτέχνες που αποτέλεσαν τον 14μελή θίασο της παράστασης.⁵³

Αυτό το έργο θα αποτελέσει και την τελευταία καλλιτεχνική εμφάνιση του Γιώργου Μαρίνου. Θα αποσυρθεί οριστικά από τον καλλιτεχνικό χώρο, κάνοντας σπάνια δημόσιες εμφανίσεις, διότι, όπως πολλές φορές είχε δηλώσει σε συνεντεύξεις του, ο καλλιτέχνης πρέπει να ξέρει πότε να αποχωρήσει από το επάγγελμα αξιοπρεπώς.⁵⁴ Το σπίτι του στον Νέο Βουτζά που άλλοτε υποδεχόταν όλη την κοσμική Αθήνα, άλλα και όλους τους ανθρώπους της τέχνης και της διανόησης στα περιβόητα «σουαρέ ντε γκαλά», όπως ο ίδιος τα αποκαλούσε, θα κλείσει οριστικά.⁵⁵ Θα προτιμήσει τη θαλπωρή του σπιτιού του, όπου περνά τον χρόνο του ασχολούμενος με τις δύο μεγάλες του αγάπες, τα σκυλιά του και την αστρολογία. Τα τελευταία χρόνια, λόγω της επιδείνωσης της υγείας του, μεταφέρθηκε σε ένα ιδιωτικό κέντρο αποκατάστασης, έχοντας στο πλευρό του έναν πολύ κλειστό κύκλο από φίλους.⁵⁶

53. Για περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με το θίασο και τους συντελεστές βλ. Παράρτημα 3. Για επιπλέον πληροφορίες σε σχέση με τη φυσιογνωμία της παράστασης βλ.

<https://www.tanea.gr/2009/12/31/lifearts/culture/otan-i-ethniki-ellados-ekapse-to-sanidi/>

54. Μ. Σταματέρη.

55. Γιώργος Παυριανός. (2021, 17 Ιουλίου). Μυθικά πρόσωπα - Γιώργος Παυριανός: Γιώργος Μαρίνος. *Athens Voice Podcast*, στο <https://www.athensvoice.gr/epikairota/tv-media/722243/mythika-prosopa-h-astrafteri-monaxia-toy-giorgoy-marinou/>

56. Α. Τσόλκα.

Κεφάλαιο 2: Η δεκαετία του '60 και το Νέο Κύμα

Στις αρχές της δεκαετίας του '60, το ελληνικό τραγούδι χαρακτηρίζεται από μουσική ένδεια τόσο σε αισθητικό, όσο και σε δημιουργικό επίπεδο. Η μουσική πραγματικότητα της εποχής αποτελείται από εφήμερα σουζέ, εμποτισμένα με αμερικάνικους χορευτικούς ρυθμούς, προτείνοντας μια μορφή ψυχαγωγίας, που βασικός της γνώμονας ήταν η ανέμελη διασκέδαση.⁵⁷ Η απουσία ενός τραγουδιού με αμιγώς ελληνική ταυτότητα είναι αισθητή και οι συνθέτες της εποχής, είναι προσανατολισμένοι σε συνταγές εμπορικής επιτυχίας, βασιζόμενοι στην τάση της εποχής.⁵⁸ Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει ο Μάνος Χατζιδάκις, ο οποίος προτείνει ένα νέο μουσικό είδος, το «έντεχνο λαϊκό», το οποίο αποτελεί μια μορφή σύγχρονου λαϊκού τραγουδιού, με σκοπό τη δημιουργία μιας «υψηλής λαϊκής τέχνης».⁵⁹ Η έντεχνη λαϊκή μουσική θα καθιερωθεί μέσα από το έργο των Μάνου Χατζιδάκι και Μίκη Θεοδωράκη, που θα αναδιαμορφώσει τη φυσιογνωμία του ελληνικού τραγουδιού, προτείνοντας ένα μουσικό ύφος, ο καθένας από την δική του σκοπιά, που θα επηρεάσει μια ολόκληρη γενιά συνθετών, όπως ο Σταύρος Ξαρχάκος, ο Χρήστος Λεοντής, ο Γιάννης Μαρκόπουλος, ο Δήμος Μούτσης, ο Μάνος Λοΐζος, ο Σταύρος Κουγιουμτζής κ.ά.⁶⁰

Λίγα χρόνια αργότερα, και συγκεκριμένα το 1964, εμφανίζεται το ρεύμα του «Νέου Κύματος», ένα είδος που ισορροπεί ανάμεσα στο προ υπάρχον ελαφρό τραγούδι και το σύγχρονο έντεχνο λαϊκό. Βασικός εκφραστής αυτού του ρεύματος είναι ο Γιάννης Σπανός,⁶¹ ο οποίος μεταφέρει στην Ελλάδα όλη τη γαλλική αισθητική της «nouvelle vague».⁶² Το Νέο Κύμα

57. Μυλωνάς, Κ. (2006). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1960-1970*. (τόμος 2). Αθήνα: Κέδρος. σ. 19-20.

58. Ό.π. σ. 21.

59. Χάρδας, Κ. (2024). *Για την Ελληνική Μουσική του 20^{ου} αιώνα. Ιστορικές, αναλυτικές, αισθητικές προσεγγίσεις*. Κάλλιπος. σ. 155.

60. Τσουνάκος, Ο. (1999). Τραγούδι, Σύγχρονο Ελληνικό. Στο *Θέατρο Μουσική Χορός Κινηματογράφος*, Ελληνική Εκπαιδευτική Εγκυκλοπαίδεια. [Συλλογικός τόμος]. Εκδοτική Αθηνών. σ. 389

61. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ο Μαρίνος σε μια συνέντευξη του το 1969, στο περιοδικό *Ψυχαγωγία* (1969, Δεκέμβριος), όταν θα ερωτηθεί για το Νέο Κύμα και μεταξύ άλλων, θα σχολιάσει: «Το Νέο Κύμα είναι βασικά ο Χατζιδάκις. Μετά απ' αυτόν υπάρχουν συνεχιστές μόνον. Η παράδοση είναι σπουδαίο πράγμα. Οι σημερινοί συνθέτες βρήκαν κάτι, ο Χατζιδάκις το έφτιαξε», στο Φώντας Τρούσας. (2024, 28 Ιουλίου). Ο Γιώργος Μαρίνος και η συμβολή του στο πρώιμο σατιρικό τραγούδι. *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/culture/music/o-giorgos-marinos-kai-i-symboli-toy-sto-proimo-satiriko-tragoydi>

62. Πρόκειται για το γαλλικό κίνημα που φέρνει επανάσταση στο χώρο του κινηματογράφου, το οποίο ξεκινώντας από τα τέλη της δεκαετίας του 1950, αντιτίθεται στις αμερικάνικες χολιγουντιανές επιταγές, και προτείνει έναν διαφορετικό τρόπο πρόσληψης της εικόνας, του λόγου και του ρυθμού, που σπάει τον άξονα της αφήγησης. Για περισσότερα βλ. το Νίκος Τερζής. *Το γαλλικό νέο κύμα*, στο <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/DCARTS119/21%20%CE%A4%CE%9F%20%CE%93%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%9F%20%CE%9D%CE%95%CE%9F%20%CE%9A%CE%A5%CE%9C%CE%91%20->

απογυμνωμένο από χορευτικούς ρυθμούς και πολυμελής ορχήστρες, αναδεικνύει, μέσα από τη μελωδική του λιτότητα και τις χαμηλές του εντάσεις, τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της εποχής.⁶³ Στο κίνημα αυτό εντάσσονται συνθέτες όπως οι Νότης Μαυρουδής, Γιώργος Κοντογιώργος, Βασίλης Τενίδης, Γιώργος Κριμιζάκης, Βασίλης Δημητρίου κ.ά.⁶⁴

Οι μπουάτ, η δικτατορία και η «γέννηση» του Γιώργου Μαρίνου

Το 1965 είναι μια περίοδος, που όπως προαναφέρθηκε, ξεκινά η άνθιση του «Νέου Κύματος» και βρίσκει καταφύγιο στις μπουάτ της Πλάκας, μέσα από τις οποίες η νεολαία της εποχής αναζητά να βρει νέους τρόπους έκφρασης και να δημιουργήσει τα δικά της στέκια. Πρόκειται για θρυλικά μαγαζιά όπως οι «Εσπερίδες», η «Παράγκα», το «Συμπόσιο», τα «Ταβάνια», η «Κατακόμβη», το «Θεμέλιο» κ.ά., τα οποία προσέφεραν έναν ποιοτικό τρόπο ψυχαγωγίας, με προσιτές τιμές. Οι χώροι αυτοί θα φιλοξενήσουν και θα αναδείξουν καλλιτέχνες, όπως οι Λάκης Παππάς, Πόπη Αστεριάδη, Αρλέτα, Μαρίζα Κωχ, Καίτη Χωματά, Γιάννης Πουλόπουλος, Μιχάλης Βιολάρης, Ρένα Κουμιώτη, Κώστας Χατζής, Διονύσης Σαββόπουλος, καθώς και πολλούς άλλους.⁶⁵

Η επταετία της δικτατορίας (1967-1974) εγείρει νέα ζητήματα στο ελληνικό τραγούδι, καθώς η λογοκρισία, και η αισθητική μετατόπιση των τεχνών προς μια εύληπτη, μαζικοποιημένη διασκέδαση, αποπροσανατολίζει και χειραγωγεί το πλατύ κοινό, ώστε να αποζητά μια εφήμερη ικανοποίηση μέσω του τραγουδιού. Σε αυτή την πολιτική που προσπαθούν να επιβάλλουν οι δισκογραφικές εταιρείες, μια μερίδα καλλιτεχνών αντιστέκεται, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα δίκτυο «παράνομης ή ημιπαράνομης» διαμαρτυρίας μέσω του τραγουδιού, με κοινωνικό και πολιτικό προσανατολισμό.⁶⁶ Αυτή η «καλλιτεχνική αντίσταση» θα φιλοξενηθεί από τις ιστορικές μπουάτ της Πλάκας, που θα λειτουργήσουν ως αρωγός της ελεύθερης έκφρασης και ως τόπος συνάντησης μιας νεολαίας που μοιράζεται τις ίδιες πολιτικές και κοινωνικές ανησυχίες.⁶⁷ Η περίοδος που ο Γιώργος Μαρίνος δραστηριοποιείται στις μπουάτ, θα είναι και η πιο «θεσπέσια» εποχή, όπως ο ίδιος τη χαρακτηρίζει, αλλά και μια σημαντική εποχή, καθώς αυτή η δετία θα

%20%CE%94%CF%81%20%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%A4%CE%95%CE%A1%CE%96%CE%97%CE%A3.pdf

63. Χάρδας, σ. 172.

64. Ο.π. σ. 183, 188-189.

65. Παύλος Αγιαννίδης. (2014, 28 Μαρτίου). Νέο Κύμα στα αστέρια σβήνουν, τα τραγούδια μένουν. *Τα Νέα*. στο <https://www.tanea.gr/2014/03/28/lifearts/neo-kyma-ta-asteria-sbinoy-n-ta-tragoydia-menoun/>

66. Τσουνάκος, σ. 390.

67. Βαγγέλης Ντίκος. Οι μπουάτ της Πλάκας μέσα από το βλέμμα του Βαγγέλη Ντίκου, στο Παπασπήλιος. [πρόλογος]

αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο, πάνω στο οποίο οικοδομήθηκε η καλλιτεχνική του «περσόνα».⁶⁸

Εικόνα 8. Ο Γιώργος Μαρίνος τραγουδά στην μπουάτ Ρήγας.

Η κατακόμβη (1965-1966)

Σε αυτό το ημιυπόγειο του τριώροφου νεοκλασικού, επί των οδών Μνησικλέους και Διογένη, εμφανίζεται για πρώτη φορά ο Γιώργος Μαρίνος, το 1965, με μεροκάματο 100 δραχμές. Ιδιοκτήτες του χώρου ήταν ο κωμικός ηθοποιός Κώστας Μποζώνης και ο Χρήστος Ανδρεάδης. Το καλλιτεχνικό σχήμα αποτελούνταν από τον Αλέκο Αναστασιάδη και την Ελένη Κυρανά, αλλά κάποιες φορές παρεμβάλλονταν και οι ιδιοκτήτες Μποζώνης και Ανδρεάδης για να κάνουν μερικά κωμικά νούμερα.⁶⁹ Του δόθηκαν μόνο τέσσερα τραγούδια στο πρόγραμμα, με αποτέλεσμα να είναι

68. Ν. Ναχμία.

69. Παπασπήλιος, σ. 83.

πολύ προσεκτικός ως προς την επιλογή τους, καθώς βασικό του μέλημα ήταν να έχει μια αξιοπρεπή παρουσία, χωρίς να υπερεκτιμά τις φωνητικές του ικανότητες.⁷⁰

Με έναν δανεικό πιανίστα, που ερχόταν να τον συνοδεύσει στο διάλειμμά του από την απέναντι μπουάτ, τραγουδούσε την «Οδό Ονείρων» και το «Μια Παναγιά» του Μάνου Χατζιδάκι, «Τα δειλινά» του Γιώργου Ζαμπέτα και «Τα παλικάρια» του Γιάννη Μαρκόπουλου. Λόγω του μικρού σε διάρκεια προγράμματός του, άρχισε να κατεβαίνει στα τραπέζια και να κάνει «πρόγραμμα» στους θαμώνες, οι οποίοι συνήθως αποτελούνταν από παρέες φίλων καλλιτεχνών, όπως ο Βαγγέλης Γκούφας, ο Κώστας Πρετεντέρης, η Τζένη Καρέζη, η Μελίνα Μερκούρη, ο Ζιλ Ντασέν και πολύ άλλοι γνωστοί του καλλιτεχνικού κύκλου, που πολλές φορές εξαιτίας της δικής τους παρουσίας, γέμιζαν το κέντρο. Πηγαίνοντας στα τραπέζια, έλεγε διάφορα ανέκδοτα και κουτσομπολιά, έκανε διάφορες μιμήσεις, όπως του Δημήτρη Χορν, της Έλλης Λαμπέτη, της Μαίρης Αρώνη κ.ά, μετέφερε αστείες στιγμές από ραδιοφωνικές εκπομπές, καθώς και αποσπάσματα από ένα αστυνομικό μυθιστόρημα του Γιάννη Μαρή,⁷¹ που το είχε διαλέξει για τις υπερβολικές περιγραφές του. Ο κόσμος περνούσε καλά και γελούσε με τα αστεία και τις μιμήσεις του, ενώ ταυτόχρονα ο ίδιος συνειδητοποιεί, ότι αυτό του αρέσει και του ταιριάζει. Παρόλο που συνέχισε να πιστεύει ότι θα ακολουθήσει καριέρα ηθοποιού, αυτός ο ρόλος του «οικοδεσπότη» τον κολάκευε πολύ.⁷²

Τα Ταβάνια (1966-1968)

Την επόμενη χρονιά, όπως συνήθιζε να λέει αστειευόμενος στις συνεντεύξεις του, υπήρξε «μια κατακόρυφη άνοδος» στην καριέρα του, καθώς από την Κατακόμβη, πήρε προαγωγή στην μπουάτ τα «Ταβάνια», ένα μαγαζί που βρισκόταν στον ίδιο δρόμο, αλλά στον πρώτο όροφο. Το νεοκλασικό αυτό κτίριο, είχε πάρει το όνομα του από τις «ταβανογραφίες» του, τις οποίες είχε επιμεληθεί ο ζωγράφος και σκηνογράφος Γιάννης Τσαρούχης. Ιδιοκτήτης του μαγαζιού είναι ο Νίκος Καζής, γνωστός ηθοποιός της εποχής για την ερμηνεία του στην αρχαία τραγωδία.⁷³

Σε αυτό το χώρο, βρέθηκε να πλαισιώνει το πρόγραμμα του ανερχόμενου τραγουδιστή Γιάννη Πουλόπουλου, συνοδεία ενός πιάνου και μιας κιθάρας, χωρίς μικρόφωνα.⁷⁴ Στην

70. Π. Παράσχης.

71. Η έρευνα δεν μπόρεσε να μας δώσει τον τίτλο του μυθιστορήματος.

72. Π. Παράσχης.

73. Παπασπύλιος, σ. 75.

74. Γιώργος Παπαστεφάνου. (1976, Μάρτιος). Μουσική Βραδιά: Γιώργος Μαρίνος. (απομαγνητοφώνηση συνέντευξης από το αρχείο της ΕΡΤ) στο <https://archive.ert.gr/6572/>

προσπάθειά του να διαφοροποιήσει το ρεπερτόριό του από αυτό του Πουλόπουλου, που ήταν τότε το πρώτο όνομα στο κέντρο, ώστε να αποφύγει τις «κόντρες» με τον γνωστό καλλιτέχνη, ψάχνει και βρίσκει τραγούδια από έναν δίσκο του Γιώργου Μούτσιου, που δεν είχε κάνει μεγάλη επιτυχία, του οποίου η αισθητική βασιζόταν στο μαύρο χιούμορ. Έχοντας πάντα κατά νου τη συμβουλή του Μάνου Χατζιδάκι, διαλέγει τα τραγούδια «Το Τέρας», «Πτώματα» και «Ο δολοφόνος», τα οποία όμως θα παραλλάξει εντελώς, καθώς θα τα αντιμετωπίσει με τρόπο θεατρικό, κάνοντας αυτό που ο ίδιος ονομάζει «σάτιρα πάνω στη σάτιρα», το οποίο και περιγράφει γλαφυρότατα σε μια συνέντευξή του:

Τα έλεγα όπως οι παλιές τραγουδίστριες, που δεν έλεγαν ποτέ τα φωνήεντα, το άλφα και το όμικρον. Όλες οι λέξεις τελείωναν σε "ι". Ήταν πολύ σικ και είχαν αυτό το αζάν πάντα. Η Άννα Καλουτά, ας πούμε, το έχει κάνει αυτό. Κάνει λίγο γαλλικό. Λοιπόν, έλεγα τα τραγούδια με αυτή την προφορά που ήταν πολύ αστεία. Βέβαια ο κόσμος στην αρχή με αντιμετώπισε από τρελό, έως γελοίο.⁷⁵

Την άνοιξη του 1967, ο Πουλόπουλος αποφασίζει να σταματήσει τη συνεργασία του με την συγκεκριμένη μουσική σκηνή και ο Μαρίνος διαπιστώνει ότι «του μένουν στα χέρια τα «Ταβάνια»⁷⁶. Από αυτό το σημείο και πέρα, ξεκινά μια ανοδική πορεία για τον καλλιτέχνη, καθώς ο ιδιοκτήτης της μουσικής ανανεώνει το πρόγραμμα, κάνοντάς τον το πρώτο όνομα του κέντρου.⁷⁷ Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να οργανώσει το πρόγραμμά του και να διευρύνει το ρεπερτόριό του, διανθίζοντάς το με τραγούδια, μέσα από τον δίσκο του Χατζιδάκι *Μυθολογία*, όπως τα «Ροβινσώνας στη Μύκονο», «Ευαίσθητος ληστής», και «Τζώνυ ο μπόγιας», αποκτώντας τα πρώτα του «σουξέ», αλλά και ένα κοινό που έρχεται αποκλειστικά για αυτόν.⁷⁸

Η μεγαλύτερη όμως επιτυχία έρχεται, όταν ο Καζής του προτείνει να τραγουδήσει τον «Ηθοποιό», τραγούδι που αρχικά είχε ερμηνεύσει ο Δημήτρης Χορν στην παράσταση *Οδός ονείρων*.⁷⁹ Ο ίδιος θυμάται για αυτό το τραγούδι: «εντελώς απρογραμμάτιστα, είπα τον «Ηθοποιό»... Έπεσε το μαγαζί κάτω. Σηκώθηκε ο κόσμος όρθιος και χειροκροτούσε. Εγώ εξαφανίστηκα στην κουζίνα και έκλαιγα. (...) Έκλαψα κι έκλαψα κι έκλαψα, και μετά είπα: τώρα θα κάνω καριέρα».⁸⁰

Με αυτό για εφαλτήριο, διαμορφώνει το πρόγραμμά του με θεατρικά τραγούδια και κείμενα δικής του εμπνεύσεως, τα οποία ο ίδιος τα αποκαλεί «ιδέες», γιατί δεν πιστεύει στις συγγραφικές του ικανότητες. Εν μέσω της Δικτατορίας γράφει σατιρικά κείμενα για τον Παπαδόπουλο και τις συζύγους των συνταγματάρχων, σκαρφίζεται ιστορίες όπως «Η πουτάνα διά

75. Α. Κουτσούκης.

76. Ο.π.

77. Παπασπύλιος, σ. 75.

78. Α. Κουτσούκης.

79. Π. Παράσχης.

80. Ν. Ράλλης.

μέσου των αιώνων», ξεκινώντας από την Ηλέκτρα, που, όπως λέει και ο ίδιος, «δεν ήταν καθόλου πουτάνα», αποκτώντας το προσωνύμιο το «παιδί της πλάκας», μέσα από ένα είδος χιούμορ που χαρακτηρίζεται από αθυροστομία, καυστικότητα και επικοινωνιακότητα. Με άλλα λόγια, αρχίζει να διαμορφώνει μια αισθητική, που θα χαρακτηρίσει την μετέπειτα καριέρα του.⁸¹

Την ίδια εποχή επιδιώκει να γνωρίσει τον Γιάννη Σπανό. Τον επισκέπτεται στο σπίτι του, αιτούμενος να περάσει από ακρόαση, με σκοπό να του γράψει κάποια τραγούδια, και τα καταφέρνει. Το 1967 κυκλοφορεί από την Polydor ένας δίσκος 45 στροφών, που περιλαμβάνει δύο τραγούδια, «Το Χριστινάκι» και το «Φρέρε Ζακ» και αποτελεί τον πρώτο προσωπικό του δίσκο. Από εκεί ξεκινάει και η συνεργασία των δύο στα «Ταβάνια», παρουσιάζοντας μουσικές βραδιές, όπου ο Σπανός για να εμπλουτίσει το πρόγραμμα, φέρνει μεγάλες τραγουδίστριες, που κάνουν guest εμφανίσεις.⁸²

Παράλληλα με τη συνεργασία τους στα «Ταβάνια», θα συμπράξουν και δισκογραφικά άλλες δύο φορές, ηχογραφώντας, το 1968, τα τραγούδια «Ζήτησα απ' τον άνεμο» και «Κρυφός καημός» και το 1969, τα «Πόσα χρόνια πριν» και «Ο πέτρινος δρόμος», σε δίσκους 45 στροφών. Αυτή η συνεργασία θα τον φέρει πιο κοντά στην ερωτική μπαλάντα, και στο ύφος του Νέου Κύματος. Το 1968 σε μια συνέντευξη του στο περιοδικό *Καλλιτεχνικές Επικαιρότητες* θα διευκρινίσει ότι δεν θεωρεί τον εαυτό του τραγουδιστή του Νέου Κύματος, και θα δηλώσει ότι τραγουδάει ελαφρολαϊκά τραγούδια.⁸³

Το 1966 θα φέρει άλλη μια σημαντική για την καριέρα του γνωριμία, καθώς εκείνη την χρονιά ο Μαρίνος θα συμμετάσχει σε μια παράσταση μαζί με τον Παύλο Μάτεσι, ο οποίος θα βρεθεί εκεί με την ιδιότητα του ηθοποιού και όχι του συγγραφέα. Με αφορμή τη γνωριμία του με τον Μαρίνο, ο Μάτεσις αρχίζει να επισκέπτεται συχνά τα «Ταβάνια» και παρακολουθώντας το πρόγραμμα, εμπνέεται από το ιδιαίτερο στιλ του.⁸⁴ Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να του προτείνει να δουλέψουν μαζί, γράφοντάς του κείμενα και αργότερα στίχους για τραγούδια, τα οποία και ενσωματώνει στο πρόγραμμά του. Αυτή η γνωριμία θα αποδειχθεί μια από τις πιο σημαντικές συνεργασίες της καλλιτεχνικής του πορείας.⁸⁵

Την σεζόν 1968-1969 ο Γιώργος Μαρίνος θα εμφανιστεί στην μπουάτ «Χάντρες», όπου θα συνεχίσει να διαμορφώνει το προσωπικό καλλιτεχνικό του ύφος.⁸⁶

81. Ο.π.

82. Γ. Παπαστεφάνου.

83. *Καλλιτεχνικές Επικαιρότητες*. (1968, Μάρτιος). Τεύχος 1. Απόσπασμα της συνέντευξης παρατίθεται στο Φ. Τρούσας. (2024).

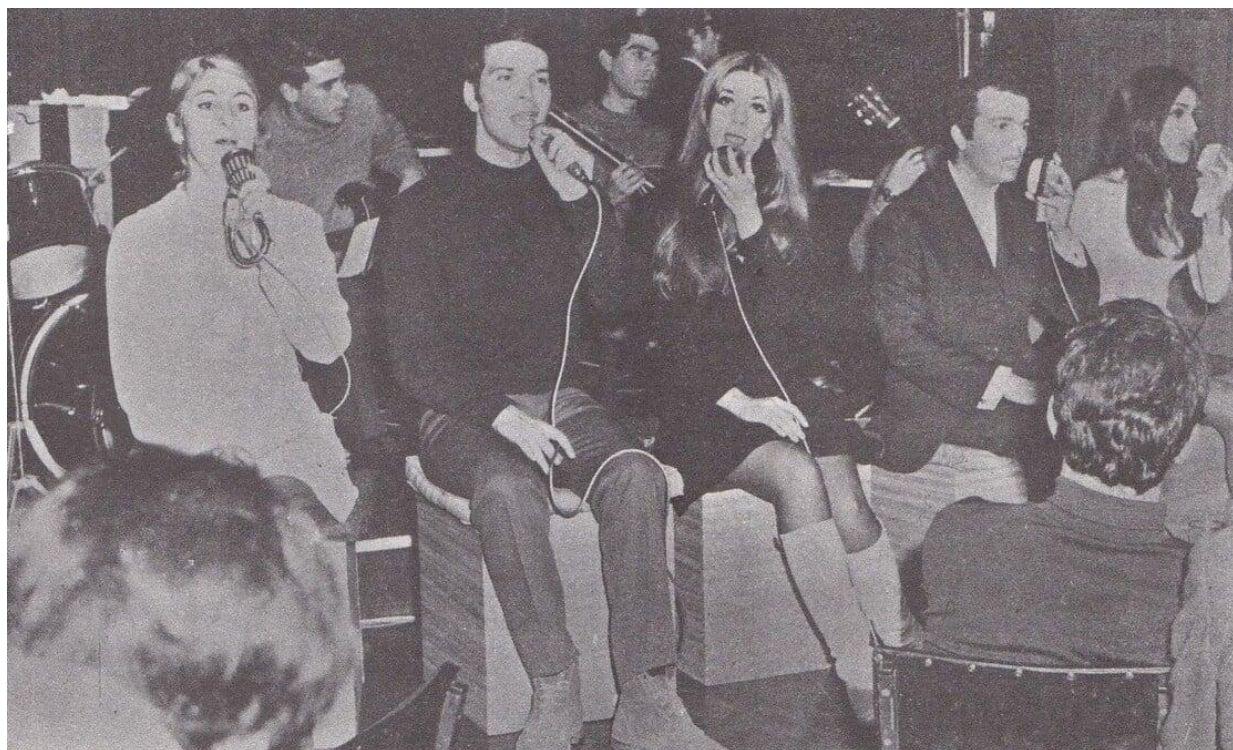
84. Για περαιτέρω ανάλυση στο λογοτεχνικό ύφος του Μάτεση βλ. Πούχγερ, Β. (2003). *Ο μαγικός κόσμος του Υπερλογικού στα θεατρικά έργα του Παύλου Μάτεσι*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

85. Γ. Παπαστεφάνου.

86. «15 χρόνια Μαρίνος» [πρόγραμμα παράστασης]. Για τη σεζόν αυτή η έρευνα δεν απέδωσε περαιτέρω πληροφορίες.

Ο Ρήγας (1969-1973)

Τη σεζόν 1969-1970 εγκαθίσταται στην μπουάτ «Ρήγας», με ένα μεγαλύτερο καλλιτεχνικό σχήμα, που αποτελείται από τους Ανθή Δαλεζίου, Μαρία Αντόνοβα, Θάνο Μπρατσιώτη και Κατιάνα Μπαλανίκα. Η γνωριμία του με την Μπαλανίκα, θα αποδειχθεί από τις πιο σημαντικές της ζωής του, καθώς πρόκειται να γίνει η βασική του καλλιτεχνική παρτενέρ για τα επόμενα χρόνια, αλλά και ο μεγαλύτερος έρωτας της ζωής του. Μαζί θα ηχογραφήσουν την ίδια χρονιά ένα δίσκο 45 στροφών, με το όνομα «Το Δεσποινάκι» (1970), σε μουσική Μάνου Χατζιδάκι και στίχους Νίκου Γκάτσου, ενώ την επόμενη χρονιά θα κυκλοφορήσουν το άλμπουμ *Σκηνές και Εικόνες* (1971) σε μουσική Νίκου Δανίκα και στίχους των Παύλου Μάτεσι, Κωστούλας Μητροπούλου, Σέβης Τηλιακού κ.ά..⁸⁷

Εικόνα 9. Στην μπουάτ Ρήγας (από αριστερά) Ανθή Δαλεζίου, Γιώργος Μαρίνος, Μαρία Αντόνοβα, Θάνος Μπρατσιώτης και Κατιάνα Μπαλανίκα.

Ο Νίκος Δανίκας, που εκείνη την εποχή είναι ο μαέστρος της ορχήστρας του κέντρου, θα αποτελέσει έναν από τους πιο βασικούς συνεργάτες του στα χρόνια που θα ακολουθήσουν. Σε όλη την πορεία της καριέρας του Μαρίνου, θα είναι πάντα μαέστρος στην ορχήστρα των

87. Φ. Τρούσας.

προγραμμάτων του και σε πολλές περιπτώσεις και συνθέτης των τραγουδιών της προσωπικής του δισκογραφίας.⁸⁸

Η καλλιτεχνική ταυτότητα του Γιώργου Μαρίνου αρχίζει πια να σχηματίζεται, όπως μαρτυρά και ένα άρθρο που γράφτηκε για αυτόν στο περιοδικό *Φαντάζιο* τον Σεπτέμβριο του 1970:

Γιώργος Μαρίνος, ο νουμερίστας τραγουδιστής, ο μοναδικός ίσως σε στυλ Σάσα Ντυστέλ, που διαθέτει η νυχτερινή Αθήνα. Κάνει το φετινό χειμώνα μια καινούργια εξόρμηση στην πλακιώτικη μπουάτ Ρήγας. Θα τραγουδά τραγούδια του «νέου κύματος», ως τις 2 και γύρω στα ξημερώματα τραγούδια λαϊκά. Ενδιάμεσα θα θυμάται την τέχνη την παλιά, που είναι η τέχνη του ηθοποιού. Κάνοντας μιμήσεις απολαυστικές του Χορν, της Λαμπέτη, της Αρώνη και της Καρέζη, και λέγοντας παρλάτες σε κείμενα γραμμένα από την Κωστούλα Μητροπούλου.⁸⁹

Ένα ακόμη πιο χαρακτηριστικό δείγμα θα αποτελέσει ο δίσκος *Μια ζωντανή παρουσίαση* (1970), από τον οποίο ξεχωρίζουν, για την θεατρική τους διάθεση, τα τραγούδια «Κοντέσσα Εστέλλα ντε Στριντένη», «Οι μικρές αρτίστες» και η «Μαργαρίτα η Γκωτιέ», σε στίχους Παύλου Μάτεσι, που μαζί με «Το τέρας» και τον «Ηθοποιό», τα οποία περιλαμβάνονται στο δίσκο, προοιωνίζουν την αισθητική και το κλίμα που θα ακολουθήσει στη «Μέδουσα».⁹⁰

Παρόλη την σταθερά ανοδική πορεία και τον νέο δρόμο που ανοίγεται μέσα από τις μπουάτ, ο Μαρίνος θα θεωρήσει την παρουσία του στο χώρο του τραγουδιού προσωρινή, πορευόμενος με την πεποίθηση πως σύντομα θα επιστρέψει στο αντικείμενο που σπούδασε, το θέατρο, το οποίο δηλώνει πως το εκτιμά και το αγαπά περισσότερο από το τραγούδι. Θα του πάρει τρία χρόνια να συνειδητοποιήσει, ότι οι μπουάτ στάθηκαν το εφαλτήριο για να ανακαλύψει το προσωπικό του καλλιτεχνικό στίγμα, το οποίο τον συνδέει με την πίστα.⁹¹

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στην ταραχώδη περίοδο της δικτατορίας, όπου η διανοήση και η καλλιτεχνική έκφραση φιλτράρονται μέσα από την λογοκρισία, ο Γιώργος Μαρίνος δεν διστάζει να σατιρίσει τις πρακτικές του Παπαδόπουλου και των Συνταγματαρχών του, όπως επίσης αρνείται να αφαιρέσει από το πρόγραμμά του το τραγούδι του Χατζιδάκι «Τζώνυ ο μπόγιας», που στην πρώτη κυκλοφορία του δίσκου απαγορεύτηκε από την εν λόγω κυβέρνηση, αναγκάζοντας τον συνθέτη να επανεκδώσει τον δίσκο με έναν τίτλο λιγότερο.⁹² Η κοινωνική και πολιτική του

88. Σταμάτης Κραουνάκης (συνέντευξη), επιβεβαιώνεται και από τη δισκογραφία.

89. Φ. Τρούσας, (2024).

90. Ο.π.

91. Ν. Ναχμία.

92. Νίκος Παναγιωτίδης. (2016, Ιανουάριος). Η «Μυθολογία» του Μάνου Χατζιδάκι – Νίκου Γκάτσου. *Tar*. στο https://www.tar.gr/mythologia_twn_xatzidaki_gkatsoy-article-5096.html?category_id=9

ενσυναίσθηση, τον οδηγεί να ταχθεί, με τον δικό του τρόπο, στο κίνημα της «παράνομης» διαμαρτυρίας, της τότε εποχής.

Κεφάλαιο 3: Μεταπολίτευση και αλλαγή

Τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '70, το ελληνικό τραγούδι θα ακολουθήσει τις πρακτικές που υπαγορεύει η προηγούμενη δεκαετία, όμως με την πτώση της δικτατορίας το 1974, θα έρθει μια νέα εποχή για την ελληνική μουσική πραγματικότητα, καθώς το τραγούδι, απαλλαγμένο από τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις της λογοκρισίας, αποκτά έδαφος αφενός για να αναπτυχθεί, αφετέρου για να αναστοχαστεί και να παρουσιάσει εκ νέου τις μουσικές επιταγές των προηγούμενων ετών.⁹³ Συνακόλουθα, η επανακυκλοφορία όλων αυτών των τραγουδιών, που απαγορεύτηκαν την περίοδο της επταετίας, δημιουργούν ένα νέο ρεύμα, το «Πολιτικό τραγούδι», που θα κυριαρχήσει στα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης, παίρνοντας μεγάλες διαστάσεις. Αυτή τη συνθήκη, θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της δημοτικότητας των συνθετών του «έντεχνου λαϊκού» είδους, με πρωτεργάτες τον Μίκη Θεοδωράκη και τον Γιάννη Μαρκόπουλο και ακολούθως, τους Χρήστο Λεοντή, Μάνο Λοΐζο, Δήμο Μούτση, Διονύση Σαββόπουλο και Θάνο Μικρούτσικο. Ο τελευταίος θα αποτελέσει και έναν από τους κύριους εκφραστές της πρωτοφανούς, για την εποχή, άνθισης της μελοποιημένης ποίησης.⁹⁴

Παράλληλα με το πολιτικό τραγούδι, η υπόλοιπη νυχτερινή ζωή της Αθήνας προχωρά με ραγδαίους ρυθμούς προς την διαμόρφωση του «σύγχρονου λαϊκού τραγουδιού». Σύμφωνα με την Βαρουχάκη (2005) η διασκέδαση μέχρι το 1980, χωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες, τα «κοσμικά κέντρα» και τα «λαϊκά κέντρα-μουζούκια»⁹⁵. Στην πρώτη περίπτωση εμπίπτουν κέντρα μεγάλης χωρητικότητας, με αισθητική επηρεασμένη από τα αμερικάνικα μιούζικ χολ, που βρίσκονται στην Παραλιακή, στην Συγγρού και ορισμένα σε Αθήνα και Πειραιά και φιλοξενούν μεγάλα μουσικά σχήματα, που αποτελούνται από γνωστούς καλλιτέχνες της εποχής. Ενδεικτικά κάποια από αυτά είναι τα «Δειλινά», «Φαντασία» (Παραλιακή), «Αθήνα», «Διογένης» (Συγγρού), «Αθηναία», «Elysée» και «Monseigneur» (Αθήνα, Πειραιάς).⁹⁶

Στη δεύτερη περίπτωση συγκαταλέγονται αφενός κέντρα με καθαρό προσανατολισμό στην «ποιοτική» λαϊκή διασκέδαση, όπως είναι το «Χάραμα», που σταθερά εμφανίζεται ο Βασίλης Τσιτσάνης με την Σωτηρία Μπέλλου και το «Πανόραμα» όπου τραγουδούν οι Ρία Κούρτη με τον Πάνο Γαβαλά, αφετέρου κέντρα που η αισθητική τους συνδέεται με αυτή του «παραδοσιακού μουζουκτσίδικου» και παρουσιάζονται καλλιτέχνες πίστας, όπως ο Κώστας Καφάσης, ο Γιάννης Φλωρινιώτης, ο Γιώργος Κοινούσης κ.ά.⁹⁷

93. Μυλωνάς, Κ. (2003). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1970-1980*. (τόμος 3). Αθήνα: Κέδρος. σ. 16-17.

94. Χάρδας, σ. 163-164.

95. Σύμφωνα με την Βαρουχάκη η κατηγορία «λαϊκά κέντρα» από το 1979 και για κάποια χρόνια θα αντικατασταθεί από τον όρο «μουζούκια». σ. 95.

96. Ο.π., σ. 89-90.

97. Ο.π., σ. 87-88.

Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της περιόδου είναι η μεγάλη ποικιλία στην αισθητική των προγραμμάτων. Παρατηρούνται συνεργασίες καλλιτεχνών από διαφορετικά μουσικά είδη, που εν τέλει θα ακολουθήσουν διαφορετική καλλιτεχνική πορεία, με χαρακτηριστικότερο δείγμα την περίπτωση του κοσμικού κέντρου «Δειλινά», όπου επί παραδείγματι την σεζόν 1978-1979 παρουσιάζει ένα πρόγραμμα που απαρτίζεται από μια πολυμελή και ετερόκλητη ομάδα τραγουδιστών και αποτελείται από τους Άννα Βίσση, Τάνια Τσανακλίδου, Δημήτρη Μητροπάνο, Μανώλη Μητσία, Λιζέτα Νικολάου, Χάρρυ Κλυνν και Ελπίδα.⁹⁸

Ένα άλλο είδος, που ήδη από την δεκαετία του 1960 είχε κατακλύσει την νυχτερινή ζωή της Αθήνας και παρέμεινε αναλλοίωτο και δημοφιλές ακόμη και την περίοδο της δικτατορίας, είναι η «ρεβύ πίστας» ή «επιθεώρηση πίστας».⁹⁹ Πρόκειται για ένα συγγενικό είδος της κλασικής επιθεώρησης, προσαρμοσμένο σε συνθήκες πίστας, που αποτελείται από σατιρικά σκετς, τραγούδια και χορό, ενώ ταυτόχρονα φιλοξενεί και μεγάλα ονόματα του λαϊκού και ελαφρολαϊκού στερεώματος, όπως ο Γιάννης Βογιατζής, ο Τόλης Βοσκόπουλος, η Τζένη Βάνου, Κλειώ Δενάρδου, η Ζωζώ Σαπουντζάκη, ο Γιάννης Πουλόπουλος, ο Τόνης Μαρούδας κ.ά. Από τις επιθεωρησιακές πίστες έχουν περάσει και πολλοί καταξιωμένοι ηθοποιοί όπως η Μάρω Κοντού, η Ρένα Βλαχοπούλου, ο Κώστας Καρράς, οι Άννα και Μαρία Καλουτά, ο Σταύρος Παράβας, ο Βασίλης Τσιβιλίκας, ο Σωτήρης Μουστάκας κ.ά.¹⁰⁰ Αυτού του είδους τα θεάματα φιλοξενούνταν από τα κοσμικά κέντρα των Αθηνών, όπως «Νεράιδα», «Συντροφιά», «Καν Καν», «Παλιά Αθήνα», «Κάστρο Παπαχειμών», «Μοστρός», «Πλακιώτικο Σαλόνι» κ.ά. και αποτελούσαν τουριστική ατραξιόν, αλλά και σημείο αναφοράς για όλη την κοσμική Αθήνα, την καλλιτεχνική κοινότητα και τους πολιτικούς της εποχής.¹⁰¹

Σε αυτό το κλίμα του μουσικού πλουραλισμού, ο Γιώργος Μαρίνος, έχοντας στο πλευρό του, τους βασικούς του συνεργάτες Νίκο Δανίκα, Παύλο Μάτεσι και την παρτενέρ του Κατιάνα Μπαλανίκα, αποφασίζει να δημιουργήσει το δικό του σόου, που επηρεάζεται μεν από τις τάσεις της εποχής, αλλά θα ξεχωρίσει μέσα από την μοναδικότητά του.

Το σόου του Γιώργου Μαρίνου μπορεί να χωριστεί σε δύο βασικές περιόδους. Στην πρώτη θα γίνει παρουσίαση και ανάλυση της περιόδου 1973-1980 και θα εστιάσει, μεταξύ άλλων, στη συμβολή του Παύλου Μάτεσι σε σχέση με την αισθητική διαμόρφωση του σόου, ενώ στη δεύτερη θα μελετηθεί η περίοδος 1980-1992 και η συνεισφορά του Σταμάτη Κραουνάκη και του Γιάννη Ξανθούλη στην αναδιαμόρφωσή του.

98. Η Βαρουχάκη δεν αναφέρεται καθόλου στην κατηγορία «ρεβύ πίστας», που είναι ένα είδος που ανθεί την δεκαετία του '70, οπότε δεν εντάσσουμε το εν λόγω παράδειγμα στην ενότητα που ακολουθεί. Βαρουχάκη, σ. 69.

99. Γριτσοπούλου, Φ. (2023). *Ο χορός στο Ελληνικό Θέαμα (1950-2000)*. Θέατρο, Κινηματογράφος, Επιθεώρηση Πίστας. Αθήνα: 24γράμματα, σ. 356-357.

100. Ο.π., σ. 362-363, 365-366.

101. Ο.π., σ. 358.

Α΄ Περίοδος (1973-1980): Η Μέδουσα και η οριοθέτηση του σόου.

Η Μέδουσα ήταν ένα υπόγειο νυχτερινό κέντρο, μεσαίας χωρητικότητας, επί της οδού Μακρή στην Πλάκα. Ο εσωτερικός χώρος αποτελείτο από μια στρογγυλή μαρμάρινη πίστα, πλασιωμένη περιμετρικά από τραπέζια, και, περιστοιχιζόταν από θεαρεία. Το κέντρο σέρβιρε φαγητό και ποτό, και όπως ήταν διαδομένο σε όλα τα νυχτερινά κέντρα της εποχής, υπήρχε και η δυνατότητα του να ρίχνουν οι πελάτες λουλούδια στους καλλιτέχνες. Πρόκειται για μια ιστορική, πλέον, μουσική σκηνή που λόγω του Μαρίνου, αποτέλεσε σημείο αναφοράς για την τότε νυχτερινή Αθήνα.¹⁰²

Εικόνα 10. Η φωτεινή μαρκίζα της Μέδουσας που διαφημίζει το σόου (σεζόν 1975-1976).

Ο Γιώργος Μαρίνος θέλοντας να αποφύγει την οποιαδήποτε σύνδεση του σόου με τις πρακτικές που ακολουθούσαν τα λαϊκά «μπουζουκτσίδικα»¹⁰³ κέντρα της εποχής, θέτει κάποιους κανόνες που φαντάζουν πρωτοφανείς, για τα δεδομένα των νυχτερινών κέντρων της εποχής. Ακολουθώντας τις θεατρικές επιταγές που διδάχτηκε στο παρελθόν, αλλά επηρεασμένος και από τα ευφάνταστα σόου της επιθεώρησης πίστας,¹⁰⁴ αντιμετωπίζει το σόου του με τους ανάλογους όρους. Συνακόλουθα, η παράσταση διαρκούσε δύο ώρες, χωρίς διάλειμμα και πάνω στα τραπέζια υπήρχε τυπωμένο το πρόγραμμα του σόου.

Οι μουσικοί υποδέχονταν τους πελάτες παίζοντας τζαζ μουσική, προϊδεάζοντάς το κοινό για την αισθητική του προγράμματος που θα ακολουθήσει. Απαράβατος όρος ήταν η απαγόρευση της προσέλευσης των πελατών μετά την έναρξη της παράστασης. Η κατανάλωση φαγητού έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί, μέχρι να εμφανιστεί επί σκηνής ο Μαρίνος, ενώ οι σερβιτόροι είχαν σαφείς οδηγίες, να μην ακούγεται ο

102. Οι πληροφορίες παρατίθενται κατόπιν συνέντευξης με τον Θάνο Αλεξανδρή.

103. Η Βαρουχάκη σχολιάζοντας τον «περιθωριακό» χαρακτήρα των λαϊκών κέντρων, που βρίσκονταν στην περιφέρεια της Αθήνας, στα οποία δεν εμφανίζονταν οι «φίρμες» της εποχής, μιλάει για τις «γλεντζέδικες» συνήθειες των θαμώνων, που σπάνε πιάτα, πετάνε λουλούδια και αφήνουν «χαρτούρα» στους μουσικούς, Βαρουχάκη, σ. 14.

104. Η Γριτσοπούλου αναφέρει: «Το κάθε κέντρο είχε το δικό του πρόγραμμα που είχε τίτλο και ήταν διαρθρωμένο σε μέρη και νούμερα. Το πρόγραμμα τυπωμένο μοιραζόταν στους θαμώνες του κέντρου, όπως ακριβώς και στο θέατρο». Γριτσοπούλου, σ. 363.

ήχος από το άνοιγμα της σαμπάνιας.¹⁰⁵ Τόσο μεγάλη ήταν η εναντίωση του Μαρίνου σε σχέση με την κατανάλωση φαγητού κατά τη διάρκεια του καλλιτεχνικού προγράμματος, που αν έβλεπε κάποιον πελάτη να συνεχίζει να τρώει την ώρα που έκανε το πρόγραμμά του, δεν δίσταζε, με τον δικό του ιδιαίτερο τρόπο, να σχολιάσει επιτόπου την κατάσταση: «Άσε κάτω την μπριζόλα μωρή! Θα πω κάνα αστείο και θα σου κάτσει στο λαιμό!».¹⁰⁶

Η ίδια αντιμετώπιση υπήρχε και με το ζήτημα των λουλουδιών, καθώς απαγορευόταν οι «λουλουδούδες» να ανέβουν πάνω στη σκηνή και να ρίχνουν λουλούδια στους καλλιτέχνες, εμποδίζοντας τη διαδικασία, με αποτέλεσμα οι πελάτες να μπορούν να ρίχνουν τα λουλούδια μόνο από το τραπέζι τους. Οι ίδιοι κανόνες εφαρμόζονταν και πάνω στη σκηνή, καθώς δεν επιτρεπόταν κατά τη διάρκεια της παράστασης οι σερβιτόροι να ανεβαίνουν για να καθαρίσουν το χώρο από τα λουλούδια.¹⁰⁷ Η Σόφη Ζαννίνου θυμάται την δυσκολία αυτής της κατάστασης, καθώς υπήρχε κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος κατά τη διάρκεια κάποιας χορευτικής εμφάνισης, αλλά παρόλες τις εκκλήσεις της, ο Μαρίνος απαντούσε κατηγορηματικά: «Και τι είναι εδώ; Η ταβέρνα Τα 7 αδέρφια;». ¹⁰⁸ Ο Αλεξανδρής υπογραμμίζει ότι μια φορά μόνο, κατόπιν ειδικής άδειας από την διεύθυνση του κέντρου, ανέβηκε η κοπέλα με τα λουλούδια και έριξε δέκα πανέρια στους καλλιτέχνες, εξαιτίας ενός εύπορου ενθουσιασμένου θαμώνα, προκαλώντας την έκπληξη όλων.¹⁰⁹

Ανάλογοι κανόνες ίσχυαν και για τα μέλη του θιάσου, καθώς απαγορευόταν κατά τη διάρκεια του σόου, οι καλλιτέχνες να κατέβουν στο κοινό και να καθίσουν σε κάποιο φιλικό τραπέζι, αφενός για να διατηρείται η μαγεία της παράστασης, αφετέρου για να αποφευχθεί οποιαδήποτε υπόνοια ότι στο εν λόγω μαγαζί γίνεται «κονσομασιόν». ¹¹⁰ Η Σόφη Ζαννίνου σχετικά με αυτόν τον κανόνα αναφέρει: «κρατούσε ένα επίπεδο, αλλά ταυτόχρονα ήταν και μια καταπληκτική προφύλαξη. Αλλά και αισθητικά ήταν σωστό. Δεν είναι ωραίο να βλέπεις τον καλλιτέχνη ξαφνικά να σέρνεται στα τραπέζια». ¹¹¹ Αυτός ο κανόνας ίσχυε και για τους πελάτες του κέντρου, οι οποίοι απαγορευόταν να ανέβουν πάνω στη σκηνή για να χορέψουν ή/και να συσχετιστούν με τους καλλιτέχνες την ώρα του προγράμματος. Στο τέλος του σόου, έπρεπε πρώτα να φύγουν όλοι οι πελάτες και μετά να αποχωρήσουν τα μέλη του θιάσου και οι υπόλοιποι συνεργάτες.¹¹²

Το σόου του Μαρίνου γνώρισε τεράστια επιτυχία και σύμφωνα με τον Αλεξανδρή, έγινε πολύ σύντομα «talk of the town» σε όλους τους κοσμικούς κύκλους. Η Ζαννίνου θυμάται «το

105. Θ. Αλεξανδρής.

106. Γ. Παυριανός (2021).

107. Θ. Αλεξανδρής.

108. Οι πληροφορίες παρατίθενται κατόπιν συνέντευξης με τη Σόφη Ζαννίνου.

109. Θ. Αλεξανδρής.

110. Ο.π.

111. Σ. Ζαννίνου.

112. Θ. Αλεξανδρής.

ποδοβολητό» που ακουγόταν από τις σκάλες, καθώς ο κόσμος προσπαθούσε να διεκδικήσει μια θέση στα τραπέζια.¹¹³ Υπήρχαν και πολλές περιπτώσεις που οι πελάτες κάθονταν στις σκάλες ελλείψει θέσεων και οι ουρές έφταναν μέχρι τους στύλους του Ολυπίου Διός. Κάποιοι το αποκάλεσαν «Επίδαυρο της Διασκέδασης», ενώ για τους καλλιτέχνες της εποχής αποτελούσε ένα είδος «Μεγάρου Μουσικής», καθώς θεωρείτο μεγάλη τιμή να συμμετέχουν στο σόου του Μαρίνου, αλλά ταυτόχρονα και ένα «εισιτήριο», που θα τους επέτρεπε να συνεργαστούν με τις μεγάλες πίστες της εποχής. Ο θίασος έδινε έξι παραστάσεις την εβδομάδα, με αυτή του Σαββάτου να είναι διπλή, καθιστώντας τη «Μέδουσα» ένα από το πιο δημοφιλή στέκια της νυχτερινής Αθήνας.¹¹⁴

Φωτισμός και άλλα τεχνικά μέσα

Το όραμα του Μαρίνου για μια συγκροτημένη παράσταση, που θα εντυπωσιάσει και θα κερδίσει το σεβασμό του κοινού, αλλά ταυτόχρονα θα μεταφέρει τον ευρωπαϊκό αέρα της γαλλικής ρεβύ και του αγγλικού μιούζικ χολ στην Ελλάδα, θα τον οδηγήσει στην αναζήτηση διαφόρων μέσων εντυπωσιασμού, με σκοπό την αισθητηριακή διέγερση του θεατή τόσο σε οπτικό/ακουστικό, όσο και σε συναισθηματικό επίπεδο. Θα ταξιδέψει σε Λονδίνο και Παρίσι και θα παρακολουθήσει διάφορα σόου της αγγλικής και γαλλικής πίστας, παίρνοντας ιδέες τις οποίες θα μεταφέρει και στο δικό του πρόγραμμα. Χαρακτηριστική ήταν η χρήση της οθόνης προβολής, η οποία κατά τη διάρκεια του σόου κατέβαινε, κρύβοντας το πίσω μέρος της σκηνής που ήταν τοποθετημένη η ορχήστρα, στην οποία προβάλλονταν εικόνες, ενισχύοντας τη δυναμική της στιγμής.¹¹⁵ Ένα άρθρο στην εφημερίδα *Βραδυνή* σχετικά με την πρεμιέρα της σεζόν 1976-77, περιγράφει χαρακτηριστικά:

Γεύση από Παρίσι δίνει η έναρξη με ένα γνωστό από τα Γαλλικά Φολί το εντυπωσιακό «Κυρίες και κύριοι» (...) Στην οθόνη που πέφτει προβάλλεται ένα σλάιτ (sic) ψυχεδελικό και ο Μαρίνος αμέσως μετά αρχίζει με το τραγούδι «Ψηλά σαν πουλί» (...) μια αγνώριστη Μαρίνα είδαμε χθες. (...) Άρχισε με το «Σ' αγάπησα πολύ» πλαισιωμένη χορωδιακά συνέχισε με το γοργό «Τώρα» στο φόντο ενός πολύχρωμου σλάιτ (sic).¹¹⁶

113. Σ. Ζαννίνου.

114. Θ. Αλεξανδρή.

115. Ο.π.

116. Προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή. Το παρόν απόσπασμα προέρχεται από ένα απόκομμα της εφημερίδας *Βραδυνή*, και συγκεκριμένα από ένα άρθρο με τίτλο «Πρεμιέρες». Δυστυχώς δεν σώζεται ολόκληρο το τεύχος, ώστε να γνωρίζουμε την ακριβή ημερομηνία έκδοσης. Πιθανολογούμε ότι πρόκειται για τον Σεπτέμβριο του 1977, καθώς σύμφωνα με τον Αλεξανδρή η σεζόν πάντα ξεκινούσε αυτόν τον μήνα.

Η δεύτερη χρήση αυτής της οθόνης εξυπηρετούσε στην απομόνωση των καλλιτεχνών από το οπτικό πεδίο των θεατών, δημιουργώντας την απαραίτητη θεατρική σύμβαση, ώστε να ερμηνεύσουν κάποιο τραγούδι ή να παρουσιάσουν κάποιο νούμερο, με ή χωρίς προβολή στο πανί.¹¹⁷

Ο φωτισμός ήταν πλούσιος, καθώς ο Μαρίνος πίστευε στην αξία της χρήσης του, ώστε να αποδοθεί η ανάλογη ατμόσφαιρα που υπαγόρευε κάθε νούμερο. Ο χώρος ήταν εξοπλισμένος με πολύχρωμα φώτα, ντισκομπάλες, καθώς και προβολείς που σκοπό είχαν να απομονώσουν τους καλλιτέχνες, για να προσδώσουν στο εστιασμένο της στιγμής.¹¹⁸ Όπως αναφέρει και η Ζαννίνου: «Ό,τι υπήρχε καινούργιο της εποχής, το χρησιμοποιούσε ο Γιώργος, του άρεσε πάρα πολύ να παίζει με τα φώτα».¹¹⁹

Ένα εύρημα που είχε να κάνει με την ηχητική διάταξη στο χώρο, ήταν τα μικρόφωνα, που κατά τα λεγόμενα του Θάνου Αλεξανδρή, ήταν πανάκριβα. Ο Μαρίνος τα είχε προμηθευτεί από το εξωτερικό. Τα μικρόφωνα αυτά, ήταν κρεμασμένα από την οροφή, και εκτείνονταν σε όλο το φάσμα της σκηνής. Αυτό εξυπηρετούσε δύο σκοπούς, αφενός οι καλλιτέχνες είχαν ελευθερία κινήσεων κατά τη διάρκεια των ομαδικών τραγουδιών, πράγμα το οποίο προσέδιδε στο αισθητικό αποτέλεσμα, αφετέρου εξαλείφονταν ο κίνδυνος ατυχήματος επί σκηνής λόγω των καλωδίων.¹²⁰

Εικόνα 11. Η έναρξη της παράστασης και η ατραξιόν με τις φυσαλίδες. (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

117. Οι πληροφορίες παρατίθενται κατόπιν συνέντευξης με τη Μαρίνα Μακρή.

118. Μ. Μακρή.

119. Σ. Ζαννίνου.

120. Θ. Αλεξανδρή.

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά εφέ, που χρησιμοποιήθηκε στη σεζόν 1977-78 ήταν ένα μηχανήμα, το οποίο ο Μαρίνος και πάλι είχε προμηθευτεί από το εξωτερικό, που γέμιζε όλη τη σκηνή με φουσαλίδες. Η συγκεκριμένη ατραξιόν χρησιμοποιήθηκε στην έναρξη του προγράμματος, κατά τη διάρκεια της ομαδικής παρουσίας του θιάσου, δημιουργώντας ένα αποτέλεσμα, κατά τα λεγόμενα, φαντασμαγορικό, σχεδόν «ονειρικό».¹²¹

Αξίζει να σημειωθεί, ότι ο Μαρίνος ήταν ο πρώτος καλλιτέχνης που εισήγαγε τις γιγαντοαφίσες ως μέσο διαφήμισης του σόου. Οι αφίσες τοποθετούνταν σε διάφορα καίρια σημεία της πόλης, μια πρακτική που αργότερα θα υιοθετηθεί από όλα τα μεγάλα νυχτερινά κέντρα της Αθήνας.¹²²

Όλα τα παραπάνω προσέδιδαν μια ιδιαίτερη ταυτότητα στο σόου και θεωρήθηκαν πρωτοποριακά ευρήματα για την εποχή τους, με βάση τα ελληνικά δεδομένα της νυχτερινής διασκέδασης.

Οι συντελεστές

Όπως προαναφέρθηκε, ο μοναδικός μαέστρος που πέρασε από το σόου της Μέδουσας ήταν ο Νίκος Δανίκας, και κατά την πρώτη περίοδο (1974-1981), αποτέλεσε και έναν από τους βασικούς συνθέτες με τον οποίο εξέδωσε τους προσωπικούς του δίσκους. Μέσα στην πορεία των ετών έχει τραγουδήσει τραγούδια των Μίμη Πλέσσα, Μάνο Χατζιδάκι, Γιώργο Κατσαρό, Λήδα Χαλκιαδάκη κ.ά.¹²³ Ο Παύλος Μάτεσις υπήρξε επίσης ένας από τους βασικούς του συνεργάτες, καθώς έγραφε ένα μεγάλο μέρος των κειμένων των παραστάσεων, αλλά και στίχους για κάποια από τα τραγούδια του πρωτότυπου ρεπερτορίου του.¹²⁴ Επίσης σημαντική προσθήκη στην δημιουργική ομάδα ήταν αυτή του Γιάννη Ξανθούλη, ο οποίος του έγραφε κείμενα και στίχους, ενώ ταυτόχρονα διατηρούσε σταθερή συνεργασία και με τους στιχουργούς Δημήτρη Ιατρόπουλο, Τάκη Καρνάτσο και Λευτέρη Παπαδόπουλο. Ο Μέντης Μποσταντζόγλου συνεργάστηκε μαζί του, γράφοντας κάποια κωμικά ποιήματα. Όσον αφορά τον κινησιολογικό τομέα, συνεργάστηκε με μερικούς από τους μεγαλύτερους χορογράφους της εποχής, όπως είναι ο Λεωνίδας Ντεπιάν, ο Γιάννης Φλερύ και ο Βαγγέλης Σειληνός.¹²⁵ Το 1977 τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Γιάννης

121. Στο ίδιο.

122. Στο ίδιο.

123. Αλεξανδρής. Οι πληροφορίες συμφωνούν με το μουσικά αρχεία greekdiscography.gr και discogs.com

124. Μέσω της έρευνας, δεν καταφέραμε να μάθουμε πότε ακριβώς έληξε η συνεργασία, παρόλα αυτά η δισκογραφία δείχνει ότι τα τελευταία κείμενα του Μάτεσι, παρουσιάζονται το 1980 στο δίσκο *15 χρόνια παράσταση*, καθώς από το 1981 και μέχρι το τέλος της «Μέδουσας», βασικός κειμενογράφος φαίνεται να είναι ο Ξανθούλης.

125. Αρχείο Αλεξανδρή.

Δαλιανίδης,¹²⁶ ενώ την επόμενη χρονιά ο Μηνάς Κωνσταντόπουλος, όπως και τα κείμενα της παράστασης.¹²⁷ Στον ενδυματολογικό τομέα συνεργάστηκε με τους Θεοδόση Δαυλό, Φαίδωνα Πατρικαλάκη και Μιχάλη Ασλάνη.¹²⁸

Ο θίασος και η λειτουργία του.

Εικόνα 12. Ο θίασος της σεζόν 1976-1977. Πίσω αριστερά διακρίνονται ο Θάνος Αλεξανδρής, ο Βλάσης Μπονάτσος, ο Γιώργος Μαρίνος και δεξιά μπροστά η παρτενέρ του Μαρίνα. (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

προηγούμενη χρονιά, ενώ δύο χρόνια αργότερα στο πλευρό του θα βρεθεί η Σόφη Ζαννίνου.¹³⁰

Όπως, όμως, καταθέτει και ο Αλεξανδρής, η ένταξή του στο σύνολο το έτος 1976, όντας ακόμα άπειρος και μαθητής δραματικής σχολής, έδωσε στον Μαρίνο το έναυσμα να προσλάβει μια ομάδα πρωτοεμφανιζόμενων καλλιτεχνών, με σκοπό να πλαισιώσουν το πρόγραμμα χορευτικά και φωνητικά. Τους αποκαλούσε τα «νέα παιδιά», και πρόκειται ενδεικτικά για τους

Τα δύο πρώτα χρόνια που ξεκίνησε το σόου βασική παρτενέρ του Μαρίνου υπήρξε η Κατιάνα Μπαλανίκα.¹²⁹ Όμως, ο αιφνίδιος χωρισμός τους το 1975 δημιούργησε ένα μεγάλο κενό τόσο στην ζωή του, όσο και στο σόου. Φαίνεται πως το πρόγραμμα είχε διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο, που η γυναικεία παρουσία που θα είχε το ρόλο της παρτενέρ του Μαρίνου, ήταν πλέον απαραίτητη. Για αυτό τον λόγο, την Μπαλανίκα αντικατέστησε η Μαρίνα Μακρή, τραγουδίστρια της «μοντέρνας» σκηνης της εποχής. Θα μείνει στο πλευρό του μέχρι το 1977 και θα την διαδεχτεί η Σοφία Χρήστου, μέλος του σχήματος από την

126. Οι πληροφορίες ανασύρθηκαν από την αφίσα της παράστασης, από προσωπικό αρχείο Αλεξανδρή.

127. Γ. Παυριανός, (2021).

128. Μ. Μαρίνα.

129. Η έρευνα δεν μας έδωσε άλλους συνεργάτες, ειδικά για την σεζόν 1974-75.

130. Κατά τον Αλεξανδρή, η Χρήστου θα είναι για χρόνια παρτενέρ του μέσα στην πορεία των ετών, χωρίς όμως να αποσαφηνίζονται χρονολογικά οι σεζόν.

Παναγιώτη Μέντη, Περικλή Ματαράγκα, Ντόρα Προκόπη, Σίμπα, Μάρθα Ηρακλέους, Θάνο Αλεξανδρή, Στέλιο Μαρκετάκη, Γιάννη Ντανιά κ.ά.¹³¹

Οι μουσικοί και η μουσική

Η ορχήστρα αποτελείτο, τις πρώτες σεζόν, από «μοντέρνα» όργανα, όπως ντραμς, ηλεκτρικό μπάσο, ηλεκτρική κιθάρα, πιάνο, καθώς και χάλκινα πνευστά, όπως τρομπέτα, τρομπόνι και σαξόφωνο. Ο Αλεξανδρής περιγράφει την αίσθηση που απέπνεε το ορχηστρικό σύνολο, ως «πιο μοντέρνο, πιο τζαζ, σαν να μπαίνεις σε ένα club της Νέας Ορλεάνης και της Νέας Υόρκης».¹³² Προς το τέλος της δεκαετίας το πιάνο αντικαταστάθηκε από συνθεσάιζερ.¹³³ Οι μουσικοί, εκτός του άρτιου γνωστικού και δεξιοτεχνικού τους επιπέδου, πολλές φορές έπαιζαν δύο όργανα, επιτρέποντας έτσι, να αποδοθούν διαφορετικά μουσικά ύφη και εμπλουτίζοντας τη συνολική μιούζικ χολ αισθητική του σόου.¹³⁴

Το μουσικό ρεπερτόριο του προγράμματος, χαρακτηριζόταν από ποικιλομορφία, καθώς περιλάμβανε γνωστά τραγούδια από τα πιο δημοφιλή κινηματογραφικά μιούζικαλ της αμερικανικής βιομηχανίας, όπως τα *Hello Dolly*, *Singing in the rain* και *Cabaret*,¹³⁵ δημοφιλή τραγούδια από το ελληνικό και ξένο μοντέρνο ρεπερτόριο της εποχής μεταφρασμένα στα ελληνικά, θεατρικά τραγούδια της ελληνικής σκηνής, όπως το ομώνυμο τραγούδι του Μάνου Χατζιδάκι από τους *Όρνιθες* του Αριστοφάνη, κάποιες επιλογές από το «Νέο Κύμα», καθώς και τα τραγούδια αυτά, που γράφονταν για τις ανάγκες των παραστάσεων.¹³⁶ Στην τελευταία κατηγορία ανήκουν τα θεατροποιημένα τραγούδια, τα οποία η Σόφη Ζαννίνου τα περιγράφει ως «νουμεροτράγουδα». Με τον όρο αυτό, εννοούνται τα τραγούδια αυτά που θεματολογικά/στιχουργικά, αλλά και μουσικά υπηρετούν μια θεατρική συνθήκη, συνήθως ενέχουν στοιχεία πρόζας, και ο καλλιτέχνης κατά τη διάρκεια του τραγουδιού υποδύεται έναν χαρακτήρα.¹³⁷

Κρίνεται απαραίτητο να σημειωθεί, ότι στο πρόγραμμα δεν συμπεριλαμβάνονταν λαϊκά τραγούδια και κανένας από τους καλλιτέχνες δεν είχε την ταυτότητα του «λαϊκού» τραγουδιστή,

131. Οι πληροφορίες προκύπτουν από το προσωπικό αρχείο Αλεξανδρή και συγκεκριμένα από το πρόγραμμα της «Μέδουσας» για τη σεζόν 1977-78. Για όλα τα ονόματα που προέκυψαν μέσω της έρευνας βλέπε Παράρτημα 6.

132. Θ. Αλεξανδρής.

133. Σ. Ζαννίνου.

134. Ο.π.

135. Πρόκειται για νούμερα που παρουσίαζε η Ζαννίνου την σεζόν 1978-79.

136. Θ. Αλεξανδρής.

137. Σ. Ζαννίνου.

ενώ μετά τη λήξη του σόου, δεν ακολουθούσε ελεύθερο μουσικό πρόγραμμα, με σκοπό την τυπική λαϊκή διασκέδαση, δημιουργώντας μια ειδοποιό διαφορά σε σχέση με τα άλλα κοσμικά κέντρα της εποχής.¹³⁸

Οι χορογραφίες

Τα πρώτα χρόνια δεν ήταν προαπαιτούμενο για τους συμμετέχοντες του θιάσου να έχουν χορευτική εκπαίδευση, καθώς προέρχονταν κυρίως από το χώρο του θεάτρου ή του τραγουδιού. Παρόλα αυτά οι προσδοκίες του Μαρίνου για ένα πλούσιο θέαμα που θα προσέδιδε φινέτσα στο συνολικό αποτέλεσμα, τον ώθησε να συνεργαστεί με χορογράφους, που θα εκπαίδευαν και τους συνεργάτες του αναλόγως. Ο ίδιος είχε ευχέρεια στην κίνηση και ήταν ταλαντούχος χορευτής, δεξιότητα που φρόντιζε να αξιοποιεί και να αναδεικνύει σε όλα τα νούμερα. Πρέπει να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με τον Αλεξανδρή, η συνεργασία του το 1976 με τον χορογράφο Λεωνίδα Ντεπιάν, θεωρήθηκε πρωτοποριακή για την εποχή, καθώς επρόκειτο για έναν καταξιωμένο κλασικής παιδείας καλλιτέχνη του χορού, που αργότερα ανέλαβε τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή του μπαλέτου της Λυρικής Σκηνής.¹³⁹

Με το πέρασμα των ετών και έχοντας στο πλευρό του πάντα σημαντικούς χορογράφους, φαίνεται πως το σόου αρχίζει να αποκτά πιο διακριτή χορευτική φυσιογνωμία. Την σεζόν 1976-77, συνεργάζεται με τον Γιάννη Φλερύ έναν από τους πιο γνωστούς χορογράφους της εποχής, με μακρά χορευτική και χορογραφική πορεία στην επιθεώρηση πίστας, ο οποίος θα συμβάλει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτό αποδεικνύεται και μέσα από τις μετέπειτα επιλογές του σε παρτενέρ, καθώς η Σόφη Ζαννίνου είχε ήδη προϋπηρεσία στην επιθεώρηση πίστας.¹⁴⁰

138. Σ. Ζαννίνου.

139. Θ. Αλεξανδρή.

140. Ο.π.

Εικόνα 13. Στιγμιότυπο από πρόβα για το φινάλε του σόου, με τον χορογράφο Γιάννη Φλερύ (σεζόν 1977-1978). Τα μέλη του θιάσου (Πρώτη σειρά, από αριστερά) Τόλης Βελονάκης, Μάρθα Ηρακλέους, Σίμπα, Σόφη Ζαννίνου, Γιάννης Φλερύ (Δεύτερη σειρά από αριστερά) Θάνος Αλεξανδρής, Γιώργος Μαρίνος, Ζανό Ντάνιας, Αριάννα Κουστώ, Γιώργος Μενίδης (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Τα νούμερα ήταν σόλο, ντουέτα, τρίο και ομαδικά και σε πολλές περιπτώσεις τα υπόλοιπα μέλη του θιάσου λειτουργούσαν επικουρικά, χορεύοντας και τραγουδώντας. Η Ζαννίνου αναφέρει χαρακτηριστικά: «κάναμε το μπαλέτο ο ένας στον άλλον, δηλαδή όταν έκανα εγώ το *Hello Dolly* ήτανε μαζί μου ο Τουρνάς και ο Ψαριανός που μου έκαναν τα αγόρια. Σε κάθε νούμερο υπήρχαν και δυο τρεις βοηθητικοί».¹⁴¹

Η μεγαλύτερη όμως χορογραφική βαρύτητα έπεφτε στην έναρξη και το φινάλε του προγράμματος, όπου όλος ο θιάσος βρισκόταν επί σκηνής και καλείτο να παρουσιάσει μουσικά και χορευτικά ένα τραγούδι. Σύμφωνα με τον Αλεξανδρή οι χορογραφίες ήταν επιθεωρησιακού

141. Σ. Ζαννίνου.

τύπου και σκοπό είχαν να εντυπωσιάσουν και να εισάγουν ή να ολοκληρώσουν τη μαγεία της βραδιάς.¹⁴²

Ενδυματολογικός κώδικας, τα κοστούμια και τα σκηνικά αντικείμενα

Το όραμα το Μαρίνου για ένα σόου υψηλών αισθητικών προδιαγραφών, δεν σταματούσε μόνο στη μουσική και την κίνηση. Οι μουσικοί της παράστασης ήταν πάντα ομοιόμορφα ντυμένοι, πρακτική η οποία θεωρείται άλλη μια καινοτομία για την εποχή. Ο ίδιος έδινε πολύ μεγάλη σημασία στα κοστούμια της δικής του γκαρνταρόμπας, και πάντα συμβουλευόταν την τελευταία μόδα της εποχής μέσα από τα ξένα περιοδικά. Η παρουσία του επί σκηνής ήταν συνήθως λιτή, αλλά ταυτόχρονα πολύ φινετσάτη, με ακριβά σατέν πουκάμισα και υφασμάτινα παντελόνια. Υπήρχαν όμως και οι περιπτώσεις που εμφανιζόταν με ακριβά κοστούμια, που αποτελούσαν την τελευταία λέξη της μόδας. Όλος ο θίασος έπρεπε να είχε μια επίσημη και προσεγμένη ενδυμασία.¹⁴³ Η Μαρίνα Μακρή θυμάται πως για τις ανάγκες του προγράμματος, έπρεπε να ταξιδέψει στο εξωτερικό για να προμηθευτεί νυχτερινές τουαλέτες, προκειμένου να επιλέξει ο εκάστοτε ενδυματολόγος, πάντα με τη σύμφωνη γνώμη του Μαρίνου, ποιες θα φορεθούν κατά τη διάρκεια της σεζόν.¹⁴⁴ Κάθε νούμερο είχε τη δική του μοναδική αίσθηση, ακόμη και ενδυματολογικά, καθιστώντας τις πολλές γρήγορες αλλαγές κοστούμιών επιβεβλημένες. Η Ζαννίνου αναφέρεται στη δυσκολία αυτής της συνθήκης, περιγράφοντας τους πιεστικούς χρόνους: «όταν έκανα τα τρία μιούζικαλ, έμπαινα, έβγαινα και άλλαζα κοστούμι σε 10 δευτερόλεπτα».¹⁴⁵

Μια επιπλέον μεγάλη πρωτοπορία για την εποχή, αποτέλεσε και η συνεργασία του με τον Μιχάλη Ασλάνη, καθώς ήταν ο πρώτος που εμφάνισε επί σκηνής έναν ολόκληρο θίασο ντυμένο με τζιν παντελόνια, πράγμα ανήκουστο για την εποχή, καθώς στα μεγάλα κοσμικά κέντρα ήταν υποχρεωτική η επίσημη ενδυμασία.¹⁴⁶

142. Θ. Αλεξανδρής.

143. Ο.π.

144. Μ. Μακρή.

145. Σ. Ζαννίνου.

146. Θ. Αλεξανδρής.

Εικόνα 14. Η πρωτοποριακή ενδυματολογική πρόταση του Μιχάλη Ασλάνη με τα τζιν παντελόνια και τα ασορτί πουκάμισα. (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

της σεζόν 1976-77, που ονομαζόταν «Λαϊκό πάλκο», τα αγόρια του θιάσου έπρεπε να ντυθούν γυναίκες, και συγκεκριμένα λαϊκές τραγουδίστριες, έχοντας την πλήρη ενδυμασία, με περούκες και το ανάλογο μακιγιάρισμα.¹⁴⁸ Μια άλλη πολύ χαρακτηριστική περίπτωση, αποτέλεσε η έναρξη του προγράμματος την σεζόν 1978-79, που είχε ως θέμα τη δημοφιλή αμερικάνικη εκπομπή *Muppet Show*, όπου για τις ανάγκες της παράστασης ο Μαρίνος έφερε από την Αμερική ολόσωμες στολές των χαρακτήρων της εκπομπής, όπως ο «Κέρμιτ ο βάτραχος» και η «Πίγκι η γουρουνίτσα».¹⁴⁹

Όσον αφορά τα σκηνικά, εκτός από την οθόνη προβολής που λειτουργούσε και ως θεατρικό «σπετσάτο», υπήρχαν μόνο κάποια σκηνικά αντικείμενα, όπως ένα τραπέζι ή/και καρέκλες, που θα εξυπηρετούσαν τη θεατρική σύμβαση. Με άλλα λόγια το σκηνικό έπρεπε να είναι λιτό, για να μπορούν τα νούμερα να εναλλάσσονται με γρήγορους ρυθμούς.¹⁵⁰

Σε λίγες περιπτώσεις υπήρχαν σκηνικά αντικείμενα, όπως για παράδειγμα ένα σκαμπό με ένα τηλέφωνο, όταν ο Μαρίνος έκανε το γνωστό του νούμερο με τίτλο «Τα τρομερά παιδιά», αλλά

147. Πρόκειται για φωτογραφικό υλικό, που υπάρχει στο ένθετο του περιοδικού *Μανίνα*, από τη σεζόν 1975-76.

148. Θ. Αλεξανδρής.

149. Σ. Ζαννίνου.

150. Θ. Αλεξανδρής.

κατά κύριο λόγο το σόου βασιζόταν στις δυνατότητες των συμμετεχόντων και κυρίως του ιδίου του Μαρίνου.¹⁵¹

Η παράσταση

Όπως προαναφέρθηκε, το δίσκο αυτό σόου ήταν ενιαίο και αποτελούνταν από κάποια βασικά μέρη: την έναρξη, τα νούμερα (σόλο, ντουέτα και τρίο εμφανίσεις των τραγουδιστών και του ίδιου του Μαρίνου), τα προγράμματα των τραγουδιστών, τις εμφανίσεις του Μαρίνου και το τραγούδι του φινάλε.¹⁵² Η κάθε σεζόν του σόου δεν είχε κάποιο τίτλο ή μια κοινή θεματική, όμως η δομή του προγράμματος ήταν προσεγμένη ως προς τη σύνθεση και τις εναλλαγές, διατηρώντας τα ίδια αισθητικά χαρακτηριστικά, ώστε να κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του κοινού.¹⁵³

Η έναρξη ήταν από τα πιο σημαντικά μέρη του σόου, καθώς εισήγαγε τον θεατή στον κόσμο της παράστασης, μέσω ενός ομαδικού καλωσορίσματος, που σκοπό είχε να καθιλώσει το κοινό, αλλά ταυτόχρονα να παρουσιάσει όλα τα μέλη του θιάσου. Χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της «κεφάλτης υποδοχής» αποτελεί το τραγούδι «Φώτα μες τη νύχτα», μια μεγάλη επιτυχία του Γάλλου τραγουδιστή Michel Fugain, [Μισέλ Φουγκέν]¹⁵⁴ σε ελληνική απόδοση του Παύλου Μάτεσι, που αποτέλεσε την έναρξη για την σεζόν 1975-76, του οποίου οι στίχοι μαρτυρούν το «ξεφάντωμα» που θα ακολουθήσει:

Φώτα μες τη νύχτα [απόσπασμα]

Φώτα μες τη νύχτα

Σας δείξανε το δρόμο ως εδώ

Η γνώριμη γωνιά μας στολισμένη

Σας περιμένει

Πέστε πώς απόψε

151. Ο.π.

152. Σ. Ζαννίνου.

153. Θ. Αλεξανδρής.

154. Το γαλλικό τραγούδι έχει τον τίτλο «Chante, comme si tu devais mourir demain» (Τραγούδα σαν να μην υπάρχει αύριο) και αποτελεί επιτυχία του 1973. Οι πληροφορίες ανασύρθηκαν από το προσωπικό κανάλι του Γιώργου Παπαστεφάνου στο YouTube, στο <https://www.youtube.com/watch?v=-5ZSAzzy7Zo>

Μας δένει μία ψευδαίσθηση γλυκιά
Χαρείτε τη γιορτή που θα τελειώσει
Πριν ξημερώσει.
Ποιος από σας δεν ζητά
Μια βραδιά στη χαρά!
Και στη συντροφιά μας δίπλα μας καθίστε
Και μαζί με μας και εσείς
Τραγουδήστε!

Εικόνα 15. Ο Μαρίνος στην έναρξη της σεζόν 1977-78 με την «Πίγκι» και τον «Κέρμιτ», τους ήρωες του Muppet Show (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

τους ήρωες «Πίγκι» και «Κέρμιτ», από τη γνωστή σειρά *The Muppet Show*, να πηγαίνουν στα καμαρίνια των καλλιτεχνών και να τους παίρνουν συνεντεύξεις, ενώ στη συνέχεια ο θίασος εμφανίζεται επί σκηνής και τους παρουσιάζουν ζωντανά οι muppet χαρακτήρες.¹⁵⁶

Τα τραγούδια έναρξης άλλοτε ήταν γαλλικά και ιταλικά σουζέ εκείνης της δεκαετίας ή τραγούδια από γνωστά μιούζικαλ, που αποδίδονταν με ελληνικούς στίχους. Ένα επιπλέον μέσο

155. Θ. Αλεξανδρή.

156. Σ. Ζαννίνου.

Κάθε σεζόν έπρεπε να έχει και μια καινούργια πρόταση για το κοινό, καθώς καμία ιδέα δεν επαναλαμβανόταν αυτούσια. Ο Αλεξανδρής, που θα βρεθεί στον θίασο την επόμενη χρονιά, θυμάται, ότι κατά τη διάρκεια του εν λόγω τραγουδιού, άρχιζαν να πέφτουν φουσαλίδες, που κατέκλυζαν τη σκηνή και δημιουργούσαν μια αίσθηση αμερικάνικου μιούζικαλ του Μπρόντγουεϊ.¹⁵⁵ Όσο περνούν οι σεζόν, οι ενάρξεις θα εμπλουτίζονται όλο και περισσότερο, χρησιμοποιώντας διάφορα τεχνικά μέσα και πρωτότυπες ιδέες. Μια από τις πιο ευρηματικές περιπτώσεις, αποτελεί η έναρξη της χρονιάς 1978-79, όπου το πρόγραμμα ξεκινά με μια κινηματογραφημένη προβολή, που δείχνει

εντυπωσιασμού ήταν και η απόδοση των τραγουδιών από τα μέλη του θιάσου, καθώς λειτουργούσαν εν είδει χορωδίας, κάνοντας φωνητικά, διφωνίες και τριφωνίες.¹⁵⁷

Μετά την έναρξη ακολουθούσε συνήθως η πρώτη εμφάνιση του Μαρίνου, που παρουσίαζε ένα μέρος του προγράμματός του, αποτελούμενο από παρλάτες, κωμικά νούμερα ή/και κάποια τραγούδια. Οι εμφανίσεις του γενικά στηριζόταν σε κείμενα του Μάτεσι και αργότερα του Ξανθούλη, μιμήσεις γνωστών καλλιτεχνών, νούμερα που σατίριζαν διάσημα πρόσωπα και πολιτικούς της εποχής και από κάποια τραγούδια «σουξέ» που είχε αποκτήσει στην πορεία της καριέρας του.¹⁵⁸

Τα νούμερα του θιάσου ήταν κατά αποκλειστικότητα τραγουδιστικά, με θεατρικά στοιχεία, που αποδίδονταν μέσω της κινησιολογίας, των κουστουμιών, καθώς και μέσω ελάχιστων στοιχείων πρόζας. Στην παράσταση ακούγονταν και προ ηχογραφημένα τραγούδια, που διακωμωδούσαν δημοφιλή πρόσωπα και καταστάσεις της εποχής. Το κωμικό νούμερο «Τρίο Άντριου Σίστερς», αποτελούσε μια παρωδία του γνωστού αμερικάνικου γυναικείου συγκροτήματος, όπου τρία αγόρια του θιάσου ντυμένα με ανάλογα γυναικεία ρούχα, εμφανιζόντουσαν επί σκηνής, τραγουδούσαν play back και μέσω της επιτηδευμένης κινησιολογίας τους προσκαλούσαν το γέλιο. Ένα άλλο νούμερο που αποτέλεσε και μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της σεζόν 1976-77, ήταν το «Λαϊκό Πάλκο», όπου πάλι τα αγόρια του θιάσου παρουσιάζονταν ντυμένοι με γυναικεία προκλητικά ρούχα, και καθισμένοι σε καρέκλες με ντέφια, τσιγάρα και άλλα αξεσουάρ, παρωδούσαν τις λαϊκές, ξεπεσμένες τραγουδίστριες, που εμφανίζονταν σε νυχτερινά μαγαζιά της επαρχίας, μέσα από ένα ποτ πουρί που περιλάμβανε τραγούδια όπως «Εγώ χτυπάω την πόρτα σου», «Πάρτε κύριε λαχεία», «Ντίρι ντίρι» κ.ά.¹⁵⁹

157. Μ. Μακρή.

158. Ο.π.

159. Θ. Αλεξανδρή.

Εικόνα 16. (από αριστερά) Οι Θάνος Αλεξανδρής, Παναγιώτης Μέντης, Προκόπης Δούρβας, Ντόρα Κακαβούλη, Περικλής Ματαράγκας την ώρα που παρουσιάζουν το νούμερο «Λαϊκό Πάλκο» τη σεζόν 1976-77. Πίσω από τους ηθοποιούς φαίνεται και η κατεβασμένη οθόνη, που στην προκειμένη περίπτωση λειτουργεί ως «σπετσάτο» (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

Εκτός από τα νούμερα-παρωδίες το πρόγραμμα περιλάμβανε και άλλης φύσεως «νουμεροτράγουδα», που μέσα από μια υποτυπώδη/αφαιρετική «σκηνοθεσία» και τα κατάλληλα κοστούμια και αξεσουάρ απέδιδαν την κατάσταση του τραγουδιού. Το νούμερο «Ταξίδι στην Ευρώπη» που παρουσίαζε ο Μαρίνος με τη Ζαννίνου, έδειχνε την ιστορία ενός ζευγαριού, που αποφασίζει να κάνει ένα ταξίδι με το αυτοκίνητο, χωρίς να έχει τα απαραίτητα χρήματα. Το σκηνικό αποτελείτο από δύο καρέκλες που συμβόλιζαν τα καθίσματα αυτοκινήτου, ο Μαρίνος κρατούσε ένα τιμόνι, ενώ η Ζαννίνου παρομοίαζε με τα χέρια της τους υαλοκαθαριστήρες.¹⁶⁰

Ανάμεσα από τα νούμερα και τις εμφανίσεις του Μαρίνου υπήρχαν και κάποια προγράμματα που έκαναν οι τραγουδιστές, καθώς και κάποιες ομαδικές εμφανίσεις του θιάσου. Το βάρος αυτών των μουσικών ενοτήτων έπεφτε στους τραγουδιστές του σχήματος, οι οποίοι παρουσίαζαν μια σειρά από δημοφιλή τραγούδια της εποχής από το ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο.

160. Σ. Ζαννίνου.

Στο μεγαλύτερο μέρος των προγραμμάτων αυτών, τα υπόλοιπα μέλη του θιάσου εναλλάσσονταν και έκαναν διφωνίες και φωνητικά.¹⁶¹ Οι εναλλαγές ανάμεσα στα μουσικά είδη και το ύφος αποτελούσαν έναν γενικό κανόνα σε σχέση με το στήσιμο του προγράμματος. Τα χαρούμενα/κωμικά τραγούδια, τα διαδέχονταν μπαλάντες είτε κοινωνικού, είτε ερωτικού περιεχομένου, με σκοπό την συναισθηματική φόρτιση ή αποφόρτιση του κοινού.¹⁶²

Όταν το πρόγραμμα έφτανε στο τέλος του, ο Μαρίνος έκανε την τελευταία του εμφάνιση ακολουθώντας ένα πρόγραμμα με περίπου την ίδια δομή, για να καταλήξει σε ένα δραματικό τραγούδι ή -όπως η Ζαννίνου το ονομάζει- μια «δραματική καταγγελία». Επρόκειτο για τραγούδια που μιλούσαν για πράγματα πιο προσωπικά, που παρουσίαζαν την ψυχοσύνθεση του καλλιτέχνη ή εστίαζαν στη σεξουαλικότητά του. Αυτά συνήθως ήταν τραγούδια που γράφονταν ειδικά για την παράσταση.¹⁶³ Ενδεικτική περίπτωση αποτελεί το τραγούδι «Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα»¹⁶⁴ σε στίχους Λευτέρη Παπαδόπουλου και μουσική Νίκου Δανίκα, το οποίο αποτυπώνει ακριβώς αυτή την κατάσταση:

Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα [απόσπασμα]

Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα
Κανείς δε θα μείνει εδώ γύρω
Και εγώ μοναχός μου όπως πρώτα
Σε κάποια καρέκλα θα γείρω.

Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα
Και εγώ ο πολύς ο σπουδαίος
Θα φύγω από την πίσω πόρτα
Σκυφτός, σιωπηλός, τελευταίος.

Προσμένοντας να 'ρθει η νύχτα και πάλι
Ν' ανάψουν τα φώτα να αρχίσει η ζάλη

161. Θ. Αλεξανδρής.

162. Σ. Ζαννίνου.

163. Ο.π.

164. Ολόκληρο το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=udd6a4upaVw>

Να νιώσω στο πάλκο πως είμαι ένα κάτι
Και ας πάω να πλαγιάσω σ' ένα άδειο κρεβάτι.

Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα
Η νύχτα θα βρει την πλατεία
Μα σαν θα διαβείτε την πόρτα
Μην πείτε πως το 'λεγα αστεία.

Δεν ξέρετε τι είναι σκιά και σκοτάδι
Μετά απ' τον ήλιο μετά απ' το χάδι
Δεν ξέρετε αλήθεια πόσο είναι φτωχοί
Αυτοί που τα φώτα τους δίνουν ψυχή.

Μετά από τον δραματικό επίλογο του Μαρίνου, ακολουθούσε το τελευταίο και εξίσου σημαντικό μέρος της παράστασης, το φινάλε. Όλος ο θίασος εμφανιζόταν για να αποκλιμακώσει, με τον χαρούμενο και εντυπωσιακό του χαρακτήρα, την συναισθηματική φόρτιση της στιγμής, μέσα από χορό, έντονες εναλλαγές του φωτισμού, και έναν θίασο που τραγουδά, καληνυχτίζοντας το κοινό. Κατά τη διάρκεια του τραγουδιού ο Μαρίνος παρουσίαζε, με τον δικό του μοναδικό/σατιρικό τρόπο, το κάθε μέλος του θιάσου και της ορχήστρας.¹⁶⁵

Το κοινό της «Μέδουσας»

Το σόου της «Μέδουσας», σύμφωνα με τον Αλεξανδρή, το παρακολουθούσε μια μερίδα «υποψιασμένων» θεατών. Το πρόγραμμα του Μαρίνου θεωρούνταν υψηλής αισθητικής και «σοβαρό»,¹⁶⁶ και το κοινό αποτελούνταν κυρίως από την αστική τάξη της Αθήνας, καθώς και την καλλιτεχνική κοινότητα, τους πολιτικούς και τους διανοούμενους της εποχής.¹⁶⁷ Η Ζαννίνου εξηγεί, πως το σόου του Μαρίνου ήταν «εξειδικευμένο», με αποτέλεσμα να μην έχει σχεδόν

165. Σ. Ζαννίνου.

166. Κατά τον Αλεξανδρή, το σόου του Μαρίνου δεν συσχετιζόταν με την «λαϊκή» επιθεώρηση, άποψη που επικρατούσε στους κύκλους της αστικής τάξης και των διανοούμενων της εποχής.

167. Θ. Αλεξανδρής.

καθόλου απήχηση στα λαϊκά στρώματα, καθώς το ιδιαίτερο αυτό θέαμα, παρουσίαζε ένα ρεπερτόριο που δεν συνέπιπτε αισθητικά και θεματολογικά με τον παλμό της εποχής, που ήθελε το «πολιτικό τραγούδι» να έχει την πρωτοκαθεδρία, αλλά παράλληλα δεν προσέφερε και «λαϊκή διασκέδαση», έτσι όπως είχε διαμορφωθεί μέσα από τα λαϊκά κέντρα, γνωστά και ως «μπουζούκια».¹⁶⁸

Σταθερό μέρος του κοινού του, αποτελούσαν οι κυρίες «της καλής κοινωνίας», τις οποίες ο Μαρίνος αποκαλούσε «γούνες»,¹⁶⁹ που τον παρακολουθούσαν ανελλιπώς και δεν παρέλειπαν να τον επισκεφτούν στο καμαρίνι του στο τέλος της παράστασης, για να του εκφράσουν το θαυμασμό τους και να του ζητήσουν αυτόγραφο.¹⁷⁰ Με τη λήξη της παράστασης, το καμαρίνι του Μαρίνου αποτελούσε ένα δεύτερο σημείο συνάντησης για όλους τους καλλιτέχνες, δημοσιογράφους και διανοούμενους που παρακολουθούσαν το σόου, όπου επιδίδονταν σε πάσης φύσεως συζητήσεις μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες.¹⁷¹

Ήταν καθεστώς στη γενική δοκιμή, που ήταν πάντα ανοιχτή προς το κοινό, να παρευρίσκονται σημαίνοντα πρόσωπα από όλο το καλλιτεχνικό στερέωμα, όπως συνθέτες, συγγραφείς, ηθοποιοί και τραγουδιστές, καθώς και πολιτικά πρόσωπα, πράγμα το οποίο, μαζί με τις πρεμιέρες, αποτελούσε κοσμικό γεγονός για τους κύκλους της καλής κοινωνίας.¹⁷²

Το κοινό του Μαρίνου αποτελούνταν από πολλούς θαμώνες, που, κατά τα λεγόμενα του Αλεξανδρή, ήταν «εκπαιδευμένοι» ως προς το είδος του χιούμορ και της σάτιρας που εξαπέλυε επί σκηνής. Χαρακτηριστικό φαινόμενο αποτελούσε η στάση διαφόρων πολιτικών της εποχής, που αντιμετώπιζαν με αταραξία τις αιχμές και τις σατιρικές του παρλάτες, εξακολουθώντας να παρακολουθούν το σόου τακτικά.¹⁷³

Αξίζει να αναφερθεί, ότι ένα μικρότερο μέρος του κοινού αποτελούνταν από νέους, συνήθως φοιτητές και ζευγάρια, που επιδίωκαν να παρακολουθήσουν ένα διαφορετικό είδος διασκέδασης, καθώς και άτομα από την γκέι κοινότητα της εποχής,¹⁷⁴ που έβλεπαν στο πρόσωπο

168. Σ. Ζαννίνου.

169. Ο Γιώργος Παυριανός μιλώντας για τις εν λόγω κυρίες, αναφέρει ότι παρακολουθούσαν πάντα το πρόγραμμα σε γκρουπ, χωρίς τη συνοδεία των συζύγων τους, και εξηγεί ότι ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός αφορούσε την εξωτερική τους εμφάνιση, καθώς φορούσαν όλες γούνα. Στο Γ. Παυριανός (2021).

170. Ο.π.

171. Οι πληροφορίες παρατίθενται έπειτα από συνέντευξη με την Πωλίνα Μισαηλίδου.

172. Θ. Αλεξανδρής.

173. Ο.π.

174. Ο.π.

του Μαρίνου τον κύριο εκφραστή ενός κινήματος, που έμελλε να ξεκινήσει κάποια χρόνια αργότερα.¹⁷⁵

One man show

Το πρόγραμμα του Μαρίνου διέπονταν από μια «πολυχρωμία» τόσο θεατρικά, όσο και μουσικά. Ερωτικές μπαλάντες, δραματικά τραγούδια, τζαζ και ντίσκο μουσικές, κωμικά τραγούδια και παρλάτες, πρόζα, μιούζικαλ, καμπαρέ, πολιτικοποιημένα τραγούδια και κείμενα, λογοπαίγνια και ανέκδοτα, μιμήσεις και σάτιρα, όλα οργανωμένα μέσα από τα δικά του αισθητικά κριτήρια, με ένα σώμα «ενεργό» και μια ευέλικτη φωνή, που στον συνδυασμό τους μετέδιδαν στο κοινό με ακρίβεια την διάθεση και τα μηνύματα του εκάστοτε νούμερου.¹⁷⁶ Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του οι βωμολοχίες και τα σεξουαλικά υπονοούμενα, ενδεδυμένα με μια καλαισθησία που πήγαζε από την προσωπικότητα του και το επαγγελματικό του ήθος, το οποίο του μετέδωσαν οι καλλιτέχνες που στάθηκαν ως μέντορες στο πλευρό του.¹⁷⁷ Στη συνέντευξη που έδωσε στη Μυρτώ Λοβέρδου, όταν ερωτήθηκε για τη βωμολοχία, απαντά:

Όσο για τη βωμολοχία, αν και ήμουν από τους πρώτους που εκτέθηκα τόσο, πρέπει να ομολογήσω ότι δεν την χρεώθηκα ποτέ. Ίσως γιατί λέγοντας «βρωμοκουβέντες» ήμουν πιο ειλικρινής από το να τις περιγράψω και να αφήνω τους ανθρώπους να δημιουργούν εικόνες στο μυαλό τους. Τη λέξη την ακούς και την προσπερνάς.¹⁷⁸

Όσον αφορά το τραγουδιστικό του ρεπερτόριο, τα πρώτα χρόνια παρουσίασης του σόου συμπίπτουν με την εποχή της Μεταπολίτευσης και εν μέσω της άνθησης του «Πολιτικού τραγουδιού», ο Μαρίνος δεν θα μείνει αμέτοχος. Θα συμμετέχει στον δίσκο των Γιώργου Κριμιζάκη και Γιάννη Κακουλίδη *Η αγωγή του πολίτου - Εντράπελος προπαγάνδα μετά ιντερμεδίων* (1975), ερμηνεύοντας κάποια τραγούδια, εκ των οποίων αυτό που θα ξεχωρίσει μέσα από το πρόγραμμα της «Μέδουσας», θα είναι το «Μαθήματα δικτατορίας άνευ διδασκάλου», καθώς θα βρει μεγάλη ανταπόκριση από το κοινό:

Μαθήματα δικτατορίας άνευ διδασκάλου [απόσπασμα]

175. Γ. Παυριανός. Ο σχολιασμός για την εκδήλωση της ομόφυλης σεξουαλικότητας του Μαρίνου και του αντίκτυπου που θα έχει στην γκέι κοινότητα της εποχής, παρουσιάζεται αναλυτικά στην Ενότητα «Μαρίνος, ο κουήρ καλλιτέχνης».

176. Θ. Αλεξανδρής.

177. Οι πληροφορίες παρατίθενται κατόπιν συνέντευξης με τον Σταμάτη Κραουνάκη.

178. Μ. Λοβέρδου.

Παίρνετε μια ντουζίνα τανκς, ένα μυστρί και μία πλάκα
Και αφού ξορκίσετε τον Μαρξ, θεμελιώνετε ατάκα.
Διαλέγετε ένα πτηνό ει δυνατόν με δύο κεφάλια
Το στήνετε στον Υμηττό με τα φτερά του σαν βεντάλια.

Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών
Άνευ Βουλής και εκλογών
Έτσι τα έθνη μόνο ζουν
Ταρατατζούμ, ταρατατζούμ, ταρατατζούμ.

Ο εύθυμος και εμβληματικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου τραγουδιού λειτουργεί ως σχόλιο στην εκ διαμέτρου αντίθετη θεματολογία του κειμένου, όπου σε συνδυασμό με την θεατρικότητα που αποδίδεται μέσω της πρόζας που επιβάλλει ο στίχος, αποτελεί ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα του ερμηνευτικού ύφους του Μαρίνου.¹⁷⁹ Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα, που φανερώνει και άλλα στοιχεία του σόου, έρχεται από τον δίσκο *Γιώργος Μαρίνος* (1979) με το τραγούδι «Στο ερημονήσι Μύκονος»,¹⁸⁰ του οποίου οι στίχοι και η μουσική ενέχουν τη θεατρικότητα, το κοινωνικό σχόλιο και τα σεξουαλικά λογοπαίγνια/υπονοούμενα που χαρακτηρίζουν το σόου του Μαρίνου:

Στο ερημονήσι Μύκονος [αποσπάσματα]

Από δώδεκα μνηστήρες προδομένη

Από ταξιτζήδες παρατημένη

179. Το συγκεκριμένο τραγούδι αποτελεί ένα από λίγα δείγματα που έχουμε για το σόου του Μαρίνου, καθώς βιντεοσκοπήθηκε κατά τη διάρκεια της παράστασης στη «Μέδουσα», για την εκπομπή του Γιώργου Παπαστεφάνου «Μουσική Βραδιά» (1976). Η σωματικότητα, η πρόζα και οι αλλαγές στην χροιά της φωνής, επαληθεύουν τα όσα παραθέτουμε στην ανάλυση για το ερμηνευτικό φάσμα του Μαρίνου. Ολόκληρο το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=TfyaOr8L-4M>

180. Την μουσική του τραγουδιού έχει γράψει ο Νίκος Δανίκας και τους στίχους ο Παύλος Μάτεσις. Για περαιτέρω πληροφορίες βλ. Παράρτημα: Δισκογραφία. Ολόκληρο το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=mSuHCYd7ay8>

Μια τραβεστί μικροαστή
Στέκει καθιστή ή ιπαστί
Απελπισμένη στην κουπαστή

Πάει εξορία στα όρη
Της ερήμου-νήσου¹⁸¹ Μυκόνου
Που έχουν κορυφή κόλουρου κώνου
Να εύρει γιατρεία του πόνου

(...)

Μα σαν το πλοίο στη Μύκονο πλευρίζει
Αυτή επικύπτει από την κουπαστή
Και τι ανακαλύπτει;
Καλέ τι ανακαλύπτει;
Τι ανακαλύπτει;
Πως και η Μύκονος
Ήταν μια νήσος τραβεστί!

Ο Μαρίνος είχε πάντα μια εκρηκτική ενέργεια πάνω στη σκηνή. Ήταν εξαιρετικά ετοιμόλογος, δεινός τραγουδιστής και ηθοποιός, ενώ ταυτόχρονα είχε την ικανότητα να συμπαρασύρει το κοινό, μεταβαίνοντας από μια κωμική παρλάτα, σε ένα δραματικό τραγούδι, επιδεικνύοντας, έτσι, μια σπάνια δεξιοτεχνία στη διαχείριση του συναισθηματικού φάσματος.¹⁸² Ο Μάτεσις σχετικά με την ιδιότητα του Μαρίνου να διαχειρίζεται το κοινό θα πει:

Ο Γιώργος έχει ορισμένες ποιότητες που δεν τις ξέρει ίσως και ο ίδιος, αλλά δεν έχει σημασία αν δεν τις ξέρει. Είναι ηγέτης. Ξέρει τη σχέση ηθοποιού και κοινού. Ο ηθοποιός πρέπει να είναι ηγέτης και όχι ουραγός. Ο Γιώργος είναι. Και έχει και την ευγένεια να μην βιάζει το κοινό ούτε αισθητικά, ούτε πολιτικά, ούτε κατά οποιονδήποτε τρόπο. Έχει τη

181. Οι δύο λέξεις ενώνονται επίτηδες από τον Μαρίνο, για να υπογραμμίσουν το λογοπαίγνιο που δημιουργείται, αφήνοντας ένα εμφανές σεξουαλικό υπονοούμενο.

182. Θ. Αλεξανδρή.

σωστή ποιότητα του ηθοποιού. Ο ηθοποιός είναι υπηρέτης του κοινού και ο Γιώργος την έχει αυτή την ποιότητα, και αυτή είναι και η μεγάλη του αξία. Βοηθάει το κοινό να προωθηθεί τόσο όσο θέλει το κοινό κάθε φορά. Ο Γιώργος οδηγεί όμως, όχι το κοινό. Και πέφτουμε σε μια εποχή που ο κόσμος θέλει να αποδεσμευτεί και ο Γιώργος μες το είδος που υπηρετεί, το ψυχαγωγικό, σαφώς συμβάλει.¹⁸³

Ο Γιώργος Μαρίνος είχε την ικανότητα να δημιουργεί μια αίσθηση «ελευθερίας» πάνω στην σκηνή και αυτό ήταν ένα φαινόμενο πολυπαραγοντικό. Η αποκάλυψη της σεξουαλικής του ταυτότητας τού έδινε την δυνατότητα να επιτελεί τον εαυτό του πάνω στη σκηνή, με όποιο τρόπο εξυπηρετούσε την στιγμή/κατάσταση, πράγμα το οποίο απελευθέρωνε και το κοινό του. Πάντα αθυρόστομος, αλλά ταυτόχρονα ευγενής, είχε μια δική του μεθοδολογία σε σχέση με την σάτιρα και τα κωμικά νούμερα του σόου, την οποία ο Σταμάτης Κραουνάκης αποκαλεί «κουτσομπολιό κομμωτηρίου», διαμορφώνοντας ένα περιβάλλον αισθητικά αποδεκτό από το κοινό.¹⁸⁴ Ενδεικτικό παράδειγμα αυτού, αποτελεί ένα από τα πιο δημοφιλή νούμερα του σόου από τη σεζόν 1976-77, όπου η παρτενέρ του, Μαρίνα, παρουσιάζεται επί σκηνής, φορώντας ένα μποά και προσπαθεί να υποδυθεί ένα κορίτσι του καμπαρέ. Μετά από μερικές αποτυχημένες δοκιμές, εμφανίζεται ο Μαρίνος και αναλαμβάνει τα ηνία:

Μωρή, πώς πιάνεις έτσι το πούπουλο; Τον πελάτη θέλουμε να τον καυλώσουμε και όχι να πάρουμε τις γωνίες με το ξεσκονόπανο. Κοιτάξτε να μαθαίνετε, λοιπόν, από τις παλιές εσείς οι πιο νέες, γιατί αυτό που θα διδάξω, δυστυχώς, δεν το μαθαίνουν ούτε στα σχολεία, ούτε στα κατηχητικά, ούτε στα πανεπιστήμια. Πρώτον, για να ρίξεις τον πελάτη, χρυσό μου, πρέπει να βάλεις λιγάκι πουτανιά. Αν κάνεις αυτά τα κουλά που έκανες πριν σαν την αλόγα, θα μας τον αρπάξουν από δίπλα ο Μαρκόπουλος με τα «Ζαβαρακατρανέμια» και άντε μετά να τον ξαναπάρουμε από τη Βασιλική Λαβίνα. Λοιπόν τώρα θα κάνουμε μια δοκιμή ζωντανά με το θύμα -συγγνώμη με τον κύριο ήθελα να πω- που είναι απέναντι και δεν τον βλέπω να έχει αντίρρηση. Το συγκεκριμένο θύμα μου φαίνεται εξαιρετικά εύκολο, γιατί ήδη τον έχω ρίξει, άμα τη εμφανίσει, αλλά θα παραμείνουμε σ' αυτόν, γιατί πού να τρέχουμε νυχτιάτικα να βρούμε άλλον μαλάκα. Τον πελάτη, λοιπόν, τον κοιτάμε, αλλά είναι σαν να μην τον κοιτάμε. Τον κοιτάμε δηλαδή με την πουτανιά που προανέφερα, αλλά υποβόσκει και ένα «σ' έχω χεσμένο, ρε μαλάκα», αφού ξέρουμε, έτσι είναι οι άντρες. Όταν, κακό χρόνο να 'χουνε, τους αγνοείς, τρέχουν κολασμένα πίσω μας, ενώ άμα τους το δίνεις στο πιάτο ούτε που να στο δούνε οι άχρηστοι...¹⁸⁵

183. Γ. Παπαστεφάνου.

184. Με αυτόν τον όρο εννοείται ότι ο καλλιτέχνης διαθέτει μια αμεσότητα στο λόγο και μια ελαφρότητα στον σχολιασμό, που σκοπό έχουν να δημιουργήσουν ένα ευτράπελο κλίμα και όχι να προκαλέσουν αρνητικές αντιδράσεις ή/και αμηχανία στον θεατή. Σ. Κραουνάκης.

185. Το συγκεκριμένο απόσπασμα δεν αποτελεί μέρος του πρωτότυπου κειμένου, αλλά μια ελεύθερη απόδοση του Αλεξανδρή, έτσι όπως του εντυπώθηκε κατόπιν της διετούς συνεργασίας του με τον Μαρίνο. στο Αλεξανδρή, Θ. (2021). *Του οσίου Αλμοδοβάρ ανήμερα*. Αθήνα: Κάκτος, σ. 25-26.

Με την ίδια διάθεση ελευθερίας αντιμετώπιζε όλα τα κείμενα που καλείτο να παρουσιάσει επί σκηνής. Ήταν γνωστό ανάμεσα στους συνεργάτες του, ότι Μαρίνος δεν μάθαινε ποτέ τα κείμενα του αυτολεξεί, παρά διατηρούσε έναν βασικό σκελετό, τον οποίο διάνθιζε με τα δικά του προσωπικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να υπάρχει πάντα στα νούμερα του ένας πηγαίος αυθορμητισμός, που καθιστούσε την κάθε παράσταση μοναδική.¹⁸⁶

Εικόνα 17. Ο Γιώργος Μαρίνος σε ένα από τα προγράμματά του, την ώρα που παρουσιάζει κάποιο κωμικό νούμερο. (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Ένα άλλο στοιχείο που προσέδιδε στην μοναδικότητα των εμφανίσεων του, ήταν τα διάφορα κωμικά σχόλια που εξαπέλυε προς όλους τους συνεργάτες του κατά τη διάρκεια της παράστασης, σε ανύποπτο χρόνο, και ειδικά προς τον μαέστρο του Νίκο Δανίκα. Το ίδιο ίσχυε και για το κοινό, το οποίο είχε πάντα την ελευθερία να σχολιάζει και να αντιδρά στα νούμερα του Μαρίνου, ενώ ταυτόχρονα δεχόταν τις καυστικές/κωμικές απαντήσεις του ιδίου.¹⁸⁷

Αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος αποτελούσαν και τα καλαμπούρια για την ηλικία διαφόρων διάσημων καλλιτεχνών της εποχής, στα οποία ο Μαρίνος φρόντιζε κάθε χρονιά να ανακοινώνει στους θεατές την ηλικία της Αλίκης Βουγιουκλάκη, να δηλώνει πως δεν γνωρίζει την ηλικία της Μαρινέλλας «Γιατί τα χαρτιά της χάθηκαν την εποχή των Ετρούσκων», ενώ για τον Μινωτή και τους υπόλοιπους πρωταγωνιστές του

Εθνικού Θεάτρου δήλωνε ότι η ηλικία τους «ισοδυναμούσε με το άθροισμα των ηλικιών του Αισχύλου, του Σοφοκλή και του Ευριπίδη».¹⁸⁸

Ο δίσκος *15 χρόνια παράσταση*,¹⁸⁹ αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά ντοκουμέντα αυτής της μελέτης, καθώς παρουσιάζει μια σειρά από τραγούδια και κείμενα από την πρώτη περίοδο της

186. Θ. Αλεξανδρής.

187. Σ. Κραουνάκης.

188. Αλεξανδρής. (2021), σ. 33.

189. Σε αυτόν τον δίσκο-παράσταση ο Μαρίνος αφηγείται όλη του την καλλιτεχνική πορεία από την εποχή που είναι μαθητευόμενος ηθοποιός μέχρι και το 1980, χρησιμοποιώντας κάποια από τα πιο δημοφιλή ή/και

«Μέδουσας», μέσω ζωντανής ηχογράφησης, που καταδεικνύει όλα τα παραπάνω στοιχεία που περιλαμβάνει το σόου του Μαρίνου. Κρίνεται σωστό να παρατεθεί ολόκληρο το νούμερο «Mother Νίκαια», που αποτελεί μέρος του συγκεκριμένου δίσκου, συμπεριλαμβανομένης της πρόζας και των σχόλιων του Μαρίνου προς το κοινό, που παρεμβάλλονται κατά τη διάρκεια του τραγουδιού:

Mother Νίκαια [ινδικό τσιφτετέλι]

(Πρόζα)

-Επιστολή ινδικής μητέρας φτωχής πλην τιμίας, προς τον ινδικόν υιόν της, πτωχόν επίσης, πλην ξενιτεμένον και τίμιον, όπου του αναφέρει διά την αγελάδαν τους και το βιασμό τσι αδερφής του και άλλα πολύ πικρά.

-Αυτός, ήταν ο τίτλος...

Αχ αγόρι μου γλυκό μου, καναβούρι μου ινδικό μου
Η φιλάσθενη αδερφή σου, η παρθένος Σαγκουτάλι
Πάλι έκανε αγόρι, την εβίασαν και άλλοι
Το κακό το πιο μεγάλο, με τι λόγια να στο γράψω
Η γελάδα βγήκε στέρφα -διακόπτω διά να κλάψω
Επτά χρόνια την εβόσκω κι ούτε έναν κεσέ γιαούρτι
Σε ένα βόθρο θε να πέσω, μα τον άγιο Κρισναμούρτι

(Πρόζα)

-Ωρα να σας κάνω αυτή την κίνηση! Αφού με είδε ο Νουρέγιεφ και μου είπε «βρε παιδί μου πώς το κάνεις αυτό;» Α, του λέω, βρε Ρούντολφ μου χρειάζεται και λίγο ταλέντο! Λύσσιαζε! Λύσσιαζε! Εφαγε τα λυσσιακά του, έβγαλε το τάνγκα του, το έκανε σφενδόνα και με σφενδόνισε!

Α προπό χύσε ένα δάκρυ και για τον καλό σου θείο

Πέθανε το καλοκαίρι, βρε έλα βάλε ένα χέρι

χαρακτηριστικά μέρη των παλαιότερων προγραμμάτων του. Στο συγκεκριμένο τραγούδι τους στίχους έχει γράψει ο Παύλος Μάτεσις και τη μουσική ο Δημήτρης Νήρας. Ολόκληρος ο δίσκος διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=MaYIEOa1OGM&t=126s>

Να τον πάμε επιτέλους μέχρι τον νεκροταφείο
Και η θειά σου από τον καημό της στραμπουλάει το γοφό της
Ωιμέ! ζουμ μπαμ μπαμ μπαμ!
ζουμ μπαμ μπαμ μπαμ!
Ζουμ μπαμ μπαμ μπαμ!

(Πρόζα)

-Δεν ξέρω αν προσέξατε που άλλαξα κίνηση!
-Ναι, γέλα μωρή! Έλα να το κάνεις εσύ να δεις τι δύσκολο που είναι!
-Δεύτερο ημιχρόνιο πόνου:

Ο σκληρός μας ο αφέντης τη μικρή τη Σαγκουτάλι
την ξαναβιάζει πάλι και σκληρή του λέω κατάρα:
Ε, νισάφι λοιπόν, σαγιονάρα!
Ζουμ να του κοπούν τα χέρια
Ζουμ να του κοπούν τα....
Ινδικό καναβουράκι να μην ξαναδοκιμάσει,
Ινδικό καναβουράκι να μην ξαναδοκιμάσει!
Αχ παιδί μου να ποιος είναι ο καημός μου χρόνια πια
Την κορούλα μου βιάζουν τρεις φορές κάθε βραδιά
Και εμένα ούτε μια, ούτε μια, ούτε μια, ούτε μια!

Στον ίδιο δίσκο είναι φανερό και η ικανότητα του Μαρίνου να μεταμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες του κειμένου. Τα νούμερα «Τσιρκολόζα», «Η κυρία Ζουμπουλία» και «Η κυρία Τουλουμπουκίδου» φανερώσουν όχι μόνο την συγγραφική δεινότητα του Γιάννη Ξανθούλη, αλλά και την ευκολία με την οποία ο Μαρίνος μπορεί να δημιουργήσει ρόλους, που να έχουν διαφορετικό ηχόχρωμα φωνής και τρόπο ομιλίας. Είναι εμφανής η επιρροή που έχει δεχτεί ο Ξανθούλης από τον χώρο της επιθεώρησης, καθώς και στα τρία κείμενα, κοινό στοιχείο αποτελεί

η παρουσίαση τριών διαφορετικών «τύπων» λαϊκών γυναικών.¹⁹⁰ Στην περίπτωση της «Τσιρκολόζας» έχει δημιουργήσει μια γυναίκα που επαγγέλλεται μέντιουμ και περιγράφει τη ζωή της, η οποία θυμίζει τον τύπο της παλιάς «Σμυρνιάς» καπάτσας γυναίκας. Η Ζουμπουλιά είναι μια βραδινή αποκλειστική νοσοκόμα, που αφηγείται τις συνθήκες εργασίας της και υπάγεται στον τύπο της μεσήλικης, απλοϊκής γυναίκας, που έχει ταλαιπωρηθεί από τη ζωή. Η τρίτη περίπτωση είναι αυτή της κας Τουλουμπουκίδου, που περιγράφει την επαγγελματική πορεία μιας «γαρδενατζούς», η οποία δουλεύει σε «σκυλάδικα» β' κατηγορίας, και απαντά στον τύπο της έμπειρης, «ξύπνιας» γυναίκας, που γνωρίζει καλά τους κώδικες της νυχτερινής ζωής.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, ένα αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος του Μαρίνου, ήταν και το «αστυνομικό μυθιστόρημα». Πρόκειται για ένα νούμερο που διαμορφώθηκε από την εποχή των μπουάτ, το οποίο λόγω της μεγάλης του επιτυχίας, εντάχθηκε μετέπειτα και στο πρόγραμμα της «Μέδουσας», ενισχύοντας αυτή την αίσθηση του μαύρου χιούμορ που χαρακτήριζε το σόου, κατά την πρώτη περίοδο διεξαγωγής του. Το εν λόγω νούμερο είχε τον τίτλο «Μαργκό Μαρσένι» και επρόκειτο για ένα κείμενο του Παύλου Μάτεσι, επηρεασμένο από το λογοτεχνικό ύφος του συγγραφέα αστυνομικών μυθιστορημάτων, Γιάννη Μαρή.¹⁹¹ Ο Μαρίνος το παρουσίαζε με βαθιά, αισθαντική φωνή, θέλοντας να προσδώσει ένα κλίμα ανάλογο αυτού των «φιλμ νουάρ», που χαρακτήριζε τις ταινίες που βασίστηκαν στα μυθιστορήματα του συγκεκριμένου συγγραφέα, από το οποίο όμως δεν έλειπε το καυστικό χιούμορ και τα έκδηλα σεξουαλικά στοιχεία, προσαρμοσμένα στο προσωπικό ύφος του Μαρίνου.¹⁹² Ο Αλεξανδρής, στο βιβλίο του, παραθέτει ένα απόσπασμα αυτού του νούμερου:

... Η Μαργκό ήταν ένα σεξουαλικό κτήνος. Ανακλαδώθηκε νωχελικά στην πολυθρόνα της, όταν κτύπησε το τηλέφωνο και είπε «Ουί» σε άπταιστα γαλλικά. Από την άλλη άκρη του σύρματος ακούστηκε η φωνή του αστυνόμου Μπέκα. «Μάλιστα κύριε Μπέκα, ο Άννιμος ήταν μαζί μου μέχρι τις δώδεκα και τριανταεπτά». Μια σταγόνα κρύου ιδρώτα άρχισε να κατρακυλά καταμεσής του μετώπου της. Μπήκε στο μπάνιο, το κρύο ντους την συνέφερε. Φόρεσε ένα αραχνοϋφαντο κίτρινο πενιούαρ και κάθισε μπροστά στον καθρέφτη της, για να κάνει το σοφό μακιγιάζ. Ξαφνικά είδε τις ρυτίδες γύρω απ' τα μάτια της. «Ναι», είπε, «είμαι μια ψαροκασέλα» και πέταξε με λύσσα το πον-πον στο πάτωμα γεμίζοντάς το με ροζ άχνη. Φόρεσε ένα κατακίτρινο ταγιέρ και μπήκε στην κίτρινη τζάγκουαρ, κατηφορίζοντας με 380 χιλιόμετρα την Λεωφόρο Συγγρού (ούτε με 50 δεν

190. Η Κωσταντζα Γεωργακάκη στην ανάλυση που κάνει για τους επιθεωρησιακούς τύπους, τους χωρίζει σε κατηγορίες. Με βάση την περιγραφή των γυναικών που παραθέσαμε, θα μπορούσαμε να τις εντάξουμε στην δεύτερη κατηγορία, που όπως περιγράφει και η ίδια «εντάσσονται χαρακτηριστικοί τύποι της αθηναϊκής κοινωνίας». Στο Γεωργακάκη, Κ. (2013). *Η εφήμερη γοητεία της Επιθεώρησης*. Αθήνα: Polaris, σ. 27-28.

191. Για περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με τον συγγραφικό κόσμο του Γιάννη Μαρή βλ. «Ελληνική Λέσχη Συγγραφέων Αστυνομικής Λογοτεχνίας», στο <https://crimefictionclubgr.wordpress.com/opinion-greek-detective-stories/maris1/>

192. Σ. Κραουνάκης.

μπορείς να πας). Μπήκε στο πρώτο μπαρ που συνάντησε μπροστά της και παρήγγειλε ένα σκατς σε άπταιστα αγγλικά. Ξαφνικά -όλα ξαφνικά γίνονται- ένιωσε έναν πόνο σχεδόν φυσικό στον κόλο. Γύρισε και είδε τον Άννινο να την δαγκώνει με λύσσα. «Άννινε», του είπε, «μου δαγκώνεις τον κόλο», λες και του 'λεγε πήγαινε πιο κει. Ο Άννινος πάντα γελούσε. Τώρα πώς γελούσε και δάγκωνε μοναδικό μυστήριο. Η Μαργκώ Μαρσέني ξετρελαμένη από τον πόνο, του αρπάζει το δεξιό του αρχίδι και αφού το μάσησε, το 'φτυσε καταγής. Ο Άννινος πάντα γελούσε. Τόσο αναίσθητος, να του ξεκολλάνε ό,τι έχει και δεν έχει κι αυτός να γελάει.». Το νούμερο τέλειωσε, όταν ο επιθεωρητής Μπέκας έκανε την συγκλονιστική αποκάλυψη και τους άφηνε όλους άναυδους: Η Μαργκώ Μαρσέني, η γυμνή, χρυσή χορεύτρια των καμπαρέ της νύχτας και τη μέρα η μεγάλη κυρία της αριστοκρατίας, ήταν πούστης!¹⁹³

Στο παραπάνω απόσπασμα είναι εμφανές και το λογοτεχνικό «στίγμα» του Μάτεσι που προσδίδει στο συνολικό ύφος, μέσω των «σκοτεινών» και βίαιων εκφάνσεων των ηρώων, καθώς η αντίδραση της «Μαργκώ» στον πόνο που της προκαλεί ο «Άννινος», μετουσιώνεται σε ωμή, ανεξήγητη βία, φανερώνοντας μια «παραμορφωμένη ψυχοσύνθεση», που είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά που διέπουν το ύφος του συγγραφέα. Εξίσου ενδεικτική είναι και η συμπεριφορά του, κατά τα άλλα βωβού, χαρακτήρα «Άννινου», που στον διττό ρόλο του θύτη και του θύματος, ανταποκρίνεται με γέλιο, μια κατάσταση που επαναλαμβάνεται σχεδόν εμμονικά.¹⁹⁴

Η πρώτη περίοδος του σόου της «Μέδουσας» βασίζεται στην αισθητική του μαύρου χιούμορ, που δημιούργησε ο Μαρίνος από την εποχή των μπουάτ, έχοντας συνοδοιπόρο του τον Μάτεσι, που μέσα από τα κείμενα και τους στίχους του, διαταράσσει τον φαντασμαγορικό διάκοσμο της παράστασης, προτείνοντας μια σουρεαλιστική απόδοση της ελληνικής πραγματικότητας, μέσα από ένα φίλτρο επικίνδυνο, έως και απόκοσμο.

Ο Παύλος Μάτεσις

*«Η ποίηση στο θέατρο δεν βρίσκεται πια μέσα στις λέξεις.
Είναι φυλακισμένη στο ασυνείδητο του θεατή, και περιμένει»*

Παύλος Μάτεσις¹⁹⁵

193. Αλεξανδρή, (2021), σ. 34-35. Για το συγκεκριμένο απόσπασμα ισχύουν τα όσα αναφέρονται και στην παραπομπή 184.

194. Πούχγερ, Β. (2003). *Ο μαγικός κόσμος του Υπερλογικού στα θεατρικά έργα του Παύλου Μάτεσι*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. σ. 14, 44.

195. Ο.π., σ. 48.

Ο Παύλος Μάτεσις συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους συγγραφείς νεοελληνικής λογοτεχνίας και του νέου ελληνικού θεάτρου. Κατά την πρώιμη περίοδο¹⁹⁶ της συγγραφικής του πορείας υπήρξε συνεργάτης της «Νέας Σκηνης» (1970) του Εθνικού Θεάτρου. Η Νέα Σκηνή ιδρύθηκε με στόχο να προτείνει ένα νέο ρεπερτόριο, το οποίο να θέτει σύγχρονους, για την εποχή, προβληματισμούς και απευθυνόταν σε νέους συγγραφείς, με σκοπό την έμμεση πολιτικοποίηση του θεάτρου κατά την περίοδο της δικτατορίας.¹⁹⁷ Αυτό έρχεται σε πλήρη συμφωνία με την κατεύθυνση της ελληνικής δραματουργίας εκείνης της περιόδου, η οποία φανερά επηρεασμένη από τα μορφολογικά στοιχεία του Θεάτρου του Παραλόγου, επέκρινε την ελληνική πραγματικότητα μέσω μιας «υπαινικτικής γραφής».¹⁹⁸

Η συνεργασία του Παύλου Μάτεσι με τον Γιώργο Μαρίνο, παρόλο που προηγείται της περιόδου που προαναφέρθηκε, φέρει αυτά τα χαρακτηριστικά. Τα πρώτα δείγματα αυτής της σύμπραξης αποτελούν τα τραγούδια «Οι μικρές αρτίστες», «Η Κοντέσσα Εστέλλα ντε Στριντένη» και «Η Μαργαρίτα η Γκωτιέ»,¹⁹⁹ στα οποία τα κοινωνικά και πολιτικά σχόλια παρουσιάζονται μέσω μιας έκδηλης και «αμείλικτης» ειρωνείας.²⁰⁰ Αυτή η ειρωνεία εκθέτει, συνήθως, με τρόπο απλό, σχεδόν περιπαικτικό, την αλήθεια του συγγραφέα:

Η Κοντέσσα Εστέλλα ντε Στριντένη [απόσπασμα]

Η κοντέσα Εστέλλα ντε Στριντένη

Είναι μια κοντέσα αφηρημένη

Μια μέρα σε ένα αμάξι χάνει τα κλειδιά της

Μια μέρα σε μια γρίπη χάνει τα δύο παιδιά της.

Σε γεύματα επίσημα χάνει την όρεξή της

Στο ωδείο εσπούδαζε και χάνει τη φωνή της

(...)

196. Κατά τον Πούχγερ η περίοδος αυτή ξεκινά το 1966 και ολοκληρώνεται το 1980. Ο.π., σ. 29.

197. Μαυρομούστακος, Π. (2006). *Το θέατρο στην Ελλάδα 1940-2000. Μια επισκόπηση*. Αθήνα: Καστανιώτης, σ. 135, 139.

198. Ο.π., σ. 134.

199. Τα τραγούδια αυτά αποτελούν μέρος του δίσκου *Μια ζωντανή παρουσίαση* (1970).

200. Πούχγερ, σ. 18.

Στην κοινωνία ζει πια στιγματισμένη,
είναι μια κότα, μια αφηρημένη.

Η έκδηλη ειρωνεία των στίχων φανερώνεται και μέσα από την επιλογή της μουσικής ένδυσης, αλλά και της ίδιας της ερμηνείας του Μαρίνου. Υπό τον ήχο ενός ζωηρού ταγκό, ο καλλιτέχνης με μια ένρινη χροιά στην φωνή και αρκετό στόμφο στην εκφορά του λόγου, προσδίδει στο τραγούδι έναν καθωσπρεπισμό, που αγγίζει τα όρια της καρικατούρας.²⁰¹ Αυτή η «απλή διατύπωση της αλήθειας»²⁰² ισχύει και στην περίπτωση του τραγουδιού «Οι μικρές αρτίστες», όπου ο συμβολισμός της πολιτιστικής παρακμής αποδίδεται μέσω μιας παιγνιώδους στιχομυθίας, έχοντας για κοντράστ μια εύθυμη και allegro τζαζ μουσική, που συνοδεύεται από την ανάλογη ερμηνεία του Μαρίνου.²⁰³

Οι μικρές αρτίστες [αποσπάσματα]

Δύο μικρές αρτίστες ,η Μπιζού η Άννη
πάνε για Βαγδάτη, παν για Τεχεράνη.

Έχουν κάποιες εργασίες και έξι ζεύγη βλεφαρίδες
έχουν κάποια ευτυχία, σύνολο ελπίδες.

(...)

Μάδησαν οι βλεφαρίδες, τους τελείωσε η ρεζέρβα
τρώνε το πρωί κονσέρβα, κέικ με σταφίδες.

Ο Μάτεσις για τα χρόνια που ασχολήθηκε με το σόου του Μαρίνου θα δηλώσει:

Κοίταζε βασικά δεν με ενδιαφέρει το θέατρο, με ενδιαφέρει το κοινό. Και εδώ υπάρχει ένα άλλο κοινό το οποίο πρέπει να κερδηθεί.²⁰⁴ Και η πίστα, όπως την κάνει ο Γιώργος ο

201. Το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=qgr90VqBzb4>

202. Πούχνερ, σ. 13

203. Το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=de50zZQwG28>

204. Η Κωσταντζα Γεωργακάκη σχολιάζοντας την αμφισβήτηση που δέχτηκε η Επιθεώρηση κατά την περίοδο της δικτατορίας, θα αναφέρει: «Η ανανέωση θα μπορούσε να γίνει από τους συγγραφείς της επόμενης γενιάς. Οι περισσότεροι όμως αρνούσαν να ταυτιστούν με το είδος είτε γιατί φοβούνταν την συντηρητική ιδεολογία του, είτε γιατί διατηρούσαν επιφυλάξεις για την πρόσληψη των κειμένων από το λαϊκό κοινό του. Στην πράξη όμως και οι

Μαρίνος, είναι ένα είδος πάρα πολύ δύσκολο, γιατί αποτελείται από δύο στοιχεία, τον ερμηνευτή και το κείμενο. Με αυτό έχεις να δώσεις μια μάχη. Και αυτή η πρόκληση μου αρέσει, με ενδιαφέρει, με κεντρίζει.(...) Εγώ σε ένα κοινό νέων, διαφοροποιημένων από οποιαδήποτε άποψη, δεν θα είχα να πω τίποτα, γιατί συμφωνώ μαζί τους. Δεν θα είχα να διαφωνήσω σε τίποτα μαζί τους. Ενώ σε ένα κοινό μεγαλοαστών ή μεσοαστών μπορώ να επιφέρω ένα ρήγμα, να κάνω δουλειά δηλαδή.²⁰⁵

Παρακαταθήκη αυτής της δήλωσης θα αποτελέσει ο δίσκος *Ροζ Προκηρύξεις* (1976) σε μουσική Νίκου Δανίκα και στίχους του ίδιου. Ο συγκεκριμένος δίσκος λογίζεται το απαύγασμα της συνεργασίας του με τον Μαρίνο, στο οποίο το «ρήγμα» με την άρχουσα αστική τάξη είναι εμφανές. Χαρακτηριστική περίπτωση αυτού αποτελεί το τραγούδι «Χωρίς ελπίδες στο ζαχαροπλαστείο», όπου ο στιχουργός αναγκάζει την ελίτ να κοιτάξει μέσα σε έναν καθρέφτη αυτογνωσίας και, πάντα με όπλα του την απλότητα και την ειρωνεία, υπογραμμίζει την κενολογία της μεγαλοαστικής αντίληψης.²⁰⁶

Χωρίς ελπίδες στο ζαχαροπλαστείο [απόσπασμα]

Οι γλυκές κουρασμένες κυρίες
μελαγχολούν δύο δύο
εκεί στο ζαχαροπλαστείο
με ντεμοντέ ιστορίες.

Θυμάσαι το κίνημα του Δεκέμβρη
Τι εποχή κι αυτή
Αχ, αυτές οι αριστερές κυβερνήσεις
Τι αγενείς αναμνήσεις!

Εφέτος έβαψα το μπάνιο φυσικί
Περάσαμε πάντως επτά χρόνια με ηρεμία

παρλάτες του Μάτεσι για τον Γιώργο Μαρίνο στη «Μέδουσα» και αρκετά δεικτικά κείμενα του Κώστα Μουρσελά ήταν επιθεώρηση. Οι δημιουργοί τους, όμως απέφευγαν να το ομολογήσουν». Στο Γεωργακάκη, Κ. (2015). *Βίος και πολιτεία μιας γηραιάς κυρίας στην επταετία. Επιθεώρηση και Δικτατορία (1967-1974)*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη, σ. 30.

205. Γ. Παπαστεφάνου.

206. Το τραγούδι σώζεται σε ζωντανή ερμηνεία του Μαρίνου στην εκπομπή του Παπαστεφάνου, στο <https://www.youtube.com/watch?v=zCjuthbpZ2E>

Έχω και αυτή την υπηλία.

Το τραγούδι «Η δεσποινίς Κοκκινোসκουφίτσα»,²⁰⁷ πέραν του ότι αποτέλεσε την μεγαλύτερη επιτυχία αυτού του δίσκου, είναι και ένα δείγμα της σκοτεινής και αινιγματικής γραφής του Μάτεσι:

Η δεσποινίς κοκκινোসκουφίτσα

Η κοκκινোসκουφίτσα, χλωμή καρδίτσα
Ορφανή και μόνη κρυνώνει
Της έχουν κλέψει το πανωφόρι
Και στο ξεροβόρι κρυνώνει
Καθώς ο βοριάς τ' αρνάκια παγώνει γενικώς.
Με θλιμμένα ματάκια τρώει πουλάκια
σαλιγκαράκια, μανιταράκια ή και παιδάκια
Όλο φυτοζωεί, ω άπονη ζωή
Δεν την παίζει δε κανείς
Μην κλέψεις το παλτό της ορφανής και θλιμμένης
Στο χιόνι τον άγριο Λύκο ανταμώνει
Και ο άγριος Λύκος ουρλιάζει και την πειράζει
Η κοκκινোসκουφίτσα νευριάζει
Τον Λύκο αρπάζει και τον βιάζει
Θλιμμένη και μόνη τον Λύκο σκοτώνει
Θλιμμένη τον γδέρνει τη γούνα παίρνει
Και φτιάχνει η μανσόν και μαντό.

Και έτσι πια δεν κρυνώνει και κάνει σκι μόνη, στο χιόνι.

207. Διακουμοπούλου, Κ. (2023). Το θέατρο κατά την περίοδο 1960-1967. Στο Α. Ταμπάκη, Β. Γεωργοπούλου, Α. Αλτουβά και Κ. Διακουμοπούλου. *Ιστορία και Δραματολογία του Νεοελληνικού Θεάτρου 16^{ος}-20^{ος} αιώνας*. Αθήνα: Κάλλιπος, σ. 505.

Ο κόσμος της συγκεκριμένης ηρωίδας χαρακτηρίζεται από ρευστότητα όσον αφορά την κλίμακα αξιών, καθώς πάντα θλιμμένη, δεν διστάζει να φάει παιδάκια, να βιάσει και να σκοτώσει τον Λύκο, ενώ ταυτόχρονα η αντικειμενική πραγματικότητα καταρρίπτεται, εφόσον ο αναμενόμενος φόβος μπροστά στο ισχυρό κτήνος, αντικαθίσταται από βαρεμάρα και εκνευρισμό.²⁰⁸ Το εν λόγω ποιητικό κείμενο εγείρει μια σειρά από ερωτήματα σχετικά με τον διαταραγμένο ψυχισμό της Κοκκινোসκουφίτσας²⁰⁹, και ενέχει μια σειρά από συμβολισμούς που δεν μπορούν να εξηγηθούν από την πρώτη ανάγνωση, δημιουργώντας το φαινόμενο της «επιθυμητής αοριστίας», όπου κάθε ερμηνεία είναι πιθανή.²¹⁰ Εξίσου ενδιαφέρουσα, όμως είναι και η εξήγηση που δίνει ο Γιώργος Μαρίνος για τον τρόπο που ερμήνευσε το συγκεκριμένο τραγούδι:

Δεν ξέρω αν έχεις δει ποτέ κάτι κυρίες σε συλλόγους, που κάνουν τσάγια και δεν έχουν καμία σχέση με την απαγγελία και το θέατρο, και βγαίνουν με πάρα πολύ φόρα, με πάρα πολύ θράσος, με πάρα πολύ σιγουριά, και λένε διάφορα ποιήματα... με τον ίδιο τρόπο όμως που λένε τα ευχάριστα λένε και τα δυσάρεστα. Λένε ας πούμε «σκοτώθηκαν 8 παιδιά!» Αυτές γελάνε πάντα, είναι έτσι χαμογελαστές και μ' αρέσουνε! Έτσι τους έχουνε πει, έτσι νομίζουνε.²¹¹

Η παράλογη συνύπαρξη των δύο αυτών ανόμοιων στοιχείων τονίζει ακόμη περισσότερο το βιτριολικό χιούμορ του Μάτεσι. Ο Γιώργος Πεφάνης σχολιάζοντας τη δραματουργία του Μάτεσι, αναφέρει: «Με μάσκα το καταλυτικό χιούμορ, επιτίθεται στην απελπισία των καιρών, αλλά η επίθεση του είναι λυσσαλέα, όσο και απελπισμένη».²¹² Ένα ενδεικτικό παράδειγμα αυτού, αποτελεί και το νούμερο «Τα τρομερά παιδιά», όπου παρουσιάζει μια μεσοαστή μητέρα, να μιλά αδιάκοπα στο τηλέφωνο, από το βράδυ μέχρι το πρωί. Τα τηλεφωνήματα διακόπτονται, όταν ο γιος της θα ρίξει καυτό γάλα στο πρόσωπο της αδερφής του και όταν θα ρίξει τη γιαγιά από το μπαλκόνι. Όλο το νούμερο έχει κωμική διάθεση, ενώ οι εκφάνσεις της μητέρας, που αντιδρά σε αυτές τις βίαιες πράξεις με συγκατάβαση, που αγγίζει το όριο της αναισθησίας, ξεπερνούν τη λογική και αγγίζουν τη σφαίρα του «υπερλογικού», μια έννοια που χαρακτηρίζει το έργο του Μάτεσι.²¹³

208. Πούχγερ, σ. 17.

209. Ο Μάτεσις στην συνέντευξη που δίνει στον Γιώργο Παπαστεφάνου αποκαλεί αυτή την εκδοχή της Κοκκινোসκουφίτσας «διεστραμμένη». Στο Γ. Παπαστεφάνου.

210. Ο.π., σ. 37.

211. Γ. Παπαστεφάνου.

212. Πεφάνης, Γ. Π. (2001). *Θέματα του μεταπολεμικού και σύγχρονου ελληνικού θεάτρου*. Αθήνα: Κάππα Εκδοτική, σ. 204.

213. Για τον όρο «υπερλογικό» ο Πούχγερ αναφέρει: «Τα φαινομενικά ασύνδετα πράγματα και γεγονότα συνδέονται με κρυφούς και σφιχτούς δεσμούς, τους οποίους αρχικά ο αναγνώστης δεν γνωρίζει. Γι' αυτό, νομίζω, ο όρος “υπερλογικός” αποδίδει καλύτερα τον τρόπο μυστικιστικής δέσης των φαινομένων, παρά η έννοια του “παρά-»

Ολοκληρώνοντας, αξίζει να σχολιαστεί και το φινάλε κάποιων από τα στιχουργήματα και κείμενα του συγγραφέα, καθώς παρουσιάζουν μια ανατροπή, που λειτουργεί ως κωμικοτραγικό σοκ για τον θεατή. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν η «Μαργκό Μαρσένι», που ενώ σε όλη την ιστορία παρουσιάζεται ως μια *femme fatale*, στο τέλος αποδεικνύεται τραβεστί, καθώς και η «Δεσποινίς Κοκκινοσκουφίτσα», η οποία μετά τις φρικαλέες πράξεις της, κάνει ανέμελη σκι στο χιόνι. Χαρακτηριστικό δε, είναι και το φινάλε του τραγουδιού «Mother Νίκαια», όπου η μητέρα σχολιάζοντας τους βιασμούς που δέχεται καθημερινά η κόρη της, καταλήγει να εύχεται να συμβεί και αυτήν.

λογου”, όπου ως ένα από τα χαρακτηριστικά του λεγόμενου “παράλογου θεάτρου” έχει επικρατήσει να είναι το γνώρισμα του ασύνδετου και τυχαίου». Στο Πούχνερ, σ. 15-16.

Κεφάλαιο 4: Η νυχτερινή μουσική ζωή από το 1981-1992

Η Βαρουχάκη αναφερόμενη στην αλλαγή της νυχτερινής ζωής στις αρχές της δεκαετίας του 1980, διευκρινίζει: «Η δεκαετία αυτή σηματοδοτεί την οικονομική άνοδο των “χαμηλών” κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων. Στην ουσία πρόκειται για παραγωγή μεσοστρωμάτων με δυνατότητες κατανάλωσης».²¹⁴ Αποκύημα αυτής της ραγδαίας οικονομικής ανάπτυξης είναι η σταδιακή δημιουργία μιας οικονομικής ελίτ, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, που προωθεί ένα είδος διασκέδασης, το οποίο θα αλλάξει τα δεδομένα των πρακτικών κατανάλωσης. Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '80, η παράμετρος αυτή φέρνει μια νέα δυναμική στο χώρο της διασκέδασης, καθώς δημιουργείται η ανάγκη για μεγαλύτερης χωρητικότητας κέντρα, που πρέπει να καλύψουν το μέγεθος του διευρυμένου κοινού. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, στις αρχές της δεκαετίας του '90, τα άλλοτε κοσμικά κέντρα να μετατραπούν σε μεγάλης χωρητικότητας πίστες διασκέδασης.²¹⁵

Πλέον, παρατηρείται από τις δισκογραφικές εταιρείες μια τάση τοποθέτησης των τραγουδιστών στο επίκεντρο του αγοραστικού ενδιαφέροντος, και όχι των συνθετών, όπως συνέβαινε τις προηγούμενες δεκαετίες, με αποτέλεσμα την δημιουργία ενός «star system», που πυροδοτείται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα οποία εστιάζουν το ενδιαφέρον του κοινού στη δημόσια εικόνα των καλλιτεχνών.²¹⁶ Το «γλεντζίδικο» τραγούδι βρίσκεται στο επίκεντρο της διασκέδασης και ξεκινά μια νέα εποχή, όπου το τσιφτετέλι γίνεται ο πιο δημοφιλής χορός. Όλα τα παραπάνω συντελούν στην δημιουργία και εδραίωση του «σύγχρονου λαϊκού τραγουδιού».²¹⁷ Μια νέα μορφή διασκέδασης, που δημιουργείται στις αρχές της δεκαετίας του 1990, έρχεται μέσω του σύγχρονου λαϊκού τραγουδιού, το οποίο αρχίζει να ακούγεται στα κλαμπ της εποχής, με αποτέλεσμα την σταδιακή εμφάνιση των λεγόμενων «ελληνάδικων», δημιουργώντας μια τάση που και πάλι θα αλλάξει τη δυναμική της διασκέδασης.²¹⁸

Στον αντίποδα, το πολιτικό τραγούδι από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 παρακμάζει, καθώς παρατηρείται θεματολογικά μια απομάκρυνση από τα κοινωνικά ζητήματα και την πολιτική κριτική, και μια ροπή προς τον άνθρωπο σαν υποκείμενο, τις καθημερινές του σκέψεις και τα συναισθήματα του. Η λαϊκή έντεχνη μουσική υποχωρεί σταδιακά, για να δώσει τη θέση της, προς τα τέλη της δεκαετίας, σε ένα νέο είδος, την «έντεχνη μουσική». Σε αυτή την κατηγορία εμπίπτουν οι συνθέτες: Νίκος Ξυδάκης, Νίκος Παπάζογλου, Δημήτρης Παπαδημητρίου κ.ά..²¹⁹ Παρόλα αυτά

214. Βαρουχάκη, 18-19.

215. Ο.π., σ. 20-21.

216. Μυλωνάς, Κ. (2009). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1981-1995*. (τόμος 4). Αθήνα: Κέδρος. σ. 26.

217. Βαρουχάκη, 19.

218. Βαρουχάκη, σ. 21.

219. Χάρδας, σ. 165-166.

στο έντεχνο λαϊκό είδος των αρχών της δεκαετίας του '80, παρουσιάζονται ανερχόμενοι συνθέτες, όπως ο Σταμάτης Κραουνάκης, ο Λουκιανός Κηλαηδόνης, ο Σταμάτης Σπανουδάκης ο Θάνος Μικρούτσικος, ο Μανώλης Ρασούλης κ.ά..²²⁰ Η επιθεώρηση πίστας συνεχίζει να υφίσταται τη δεκαετία του 1980 και φιλοξενείται από κοσμικά κέντρα, όπου τα περιοδικά της εποχής τα χαρακτηρίζουν μιούζικ χολ.²²¹

Β' περίοδος 1981-1992: Διαφοροποιήσεις

Παρόλο που το σόου, ως προς τα βασικά αισθητικά κριτήρια και τη σύνθεση του, παραμένει ίδιο σε σχέση με την πρώτη περίοδο της «Μέδουσας», εντοπίζονται κάποιες διαφορές. Καταργείται η απαγόρευση προσέλευσης του κοινού μετά την έναρξη της παράστασης. Το πρόγραμμα χωρίζεται πλέον σε δύο μέρη, και ενδιάμεσα μεσολαβεί διάλειμμα, δημιουργώντας μια διάκριση ανάμεσα στο πρώτο μέρος, που έχει μια πιο οργανωμένη δομή στην παρουσίαση και στην εναλλαγή των τραγουδιών/νούμερων από τα μέλη του θιάσου, σε σχέση με το δεύτερο μέρος που είναι πιο ελεύθερο, δίνοντας τη σκυτάλη στους βασικούς τραγουδιστές και τον Μαρίνο, να παρουσιάσουν τα προσωπικά τους προγράμματα.²²²

Αξίζει να σημειωθεί, ότι σταδιακά στο θίασο της «Μέδουσας» εισχωρούν καλλιτέχνες, που έχουν καθαρά τραγουδιστικό ρόλο, όπου εκτός από το δημοφιλές ρεπερτόριο της εποχής, παρουσιάζουν και την προσωπική τους δισκογραφία.²²³ Παρατηρείται σε κάποιες σεζόν και η συμμετοχή «μπαλέτου», με καθαρά χορευτικό χαρακτήρα, ενώ καταργείται οριστικά η συμμετοχή «νέων ταλέντων».²²⁴ Επιπλέον, προς το τέλος της δεκαετίας του 1980 το μουσικό ρεπερτόριο του προγράμματος περιλαμβάνει και λαϊκά τραγούδια, ενώ στην ορχήστρα προστίθεται μπουζούκι.²²⁵

220. Τσουνάκος, σ. 390.

221. Όπως προκύπτει από την αναλυτική παράθεση των νυχτερινών κέντρων της δεκαετίας του '80-'90 από τη Βαρουχάκη. Στο Βαρουχάκη σ. 109-111, 121-123.

222. Σ. Κραουνάκης.

223. Οι πληροφορίες παρατίθενται κατόπιν συνέντευξης με την Νταίζη Σεμπεκοπούλου.

224. Ο Αλεξανδρής αναφέρει πως αυτή η συνθήκη των νέων ταλέντων, που προέρχονται από σχολές υποκριτικής, κράτησε μόνο τις σεζόν 1976-77 και 1977-1978, στο Αλεξανδρής.

225. Θ. Αλεξανδρής.

Συντελεστές και ερμηνευτές

Από αυτή την περίοδο οι συνεργάτες που θα ξεχωρίσουν είναι οι συνθέτες Τάκης Καρνάτσος, Γιώργος Κατσαρός και Σταμάτης Κραουνάκης. Ο Δημήτρης Ιατρόπουλος παραμένει στην στιχουργική ομάδα, ενώ προστίθενται οι Γιώργος Ευσταθίου, Λίνα Νικολακοπούλου και Γιώργος Παυριανός. Βασικός κειμενογράφος είναι ο Γιάννης Ξανθούλης.²²⁶ Στις χορογραφίες ο Γιώργος Μαρίνος συνεργάστηκε με τον Δημήτρη Παπάζογλου.²²⁷

Βασικές παρτενέρ του Μαρίνου θα αποτελέσουν η Πωλίνα, η Σοφία Χρήστου, η Χριστιάνα, και η Κατιάνα Μπαλανίκα,²²⁸ ενώ το σόου θα πλαισιώσουν οι καλλιτέχνες Νταΐζη Σεμπεκοπούλου, Γιάννα Κομνηνού, Ελπίδα, Κώστας Τουρνάς, Τάνια Τσανακλίδου, Άλκηστις Πρωτογάλη, Ελένη Δήμου, Μανώλης Μητσιάς και Κατερίνα Κούκα.

Η παράσταση

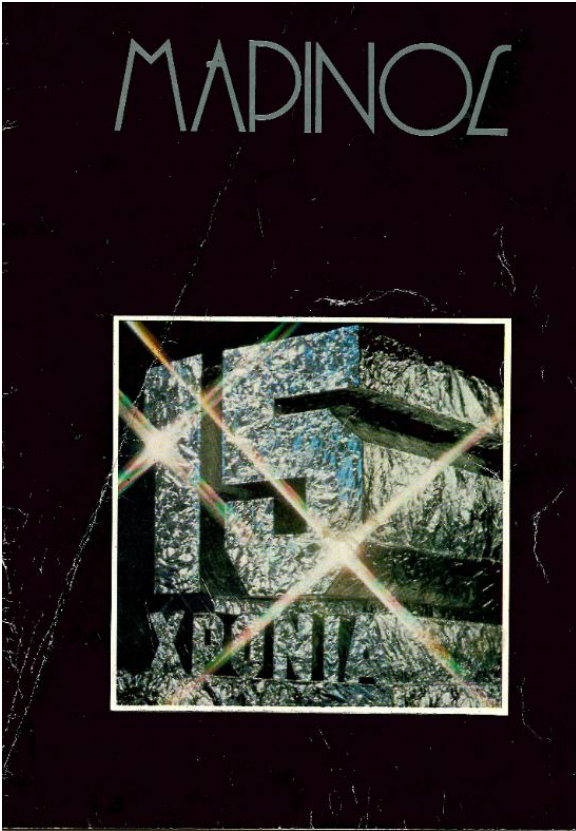
Από τη δεύτερη περίοδο του σόου της «Μέδουσας», τρεις σεζόν είναι αυτές που θα ξεχωρίσουν για τη διαφορετική διάρθρωση της παράστασης ή/και της θεματικής της. Την περίοδο 1980-1981 ο Μαρίνος παρουσίασε ένα πιο ειδικό σόου το οποίο και ονόμασε «15 χρόνια παράσταση», όπου για πρώτη φορά από την απαρχή της «Μέδουσας», δεν υπάρχει πολυμελής θίασος, πάρα μόνον ο ίδιος με παρτενέρ του την Πωλίνα και ένα μπαλέτο που πλαισιώνει χορευτικά τα νούμερα. Η συγκεκριμένη παράσταση ήταν εντελώς προσωποκεντρική, καθώς είχε ως βασικό της θέμα την πορεία του καλλιτέχνη από την περίοδο των μπουάτ, μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή. Παρόλα αυτά το μουσικό ρεπερτόριο και η αισθητική παρέμεινε η ίδια.²²⁹

226. Σ. Κραουνάκης. Κάποια ονόματα προκύπτουν και από την δισκογραφία.

227. Π. Μισαηλίδου.

228. Αξίζει να αναφερθεί ότι η Κατιάνα Μπαλανίκα επέστρεψε στο πλευρό του Μαρίνου, μετά από δέκα χρόνια απουσίας από την «Μέδουσα», για τη σεζόν 1985-1986. Μαζί τους εμφανίζονταν η Πωλίνα και η Γιάννα Κομνηνού. Στο Βαρουχάκη, σ. 123.

229. Π. Μισαηλίδου.

Εικόνα 18. Το εξώφυλλο του προγράμματος της παράστασης «15 χρόνια παράσταση» το 1980-1981 (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

πρώτο ελληνικό μιούζικαλ, που έμελλε να γίνει και η πιο εμβληματική παράσταση της εν λόγω περιόδου.²³¹

Ο Σταμάτης Κραουνάκης

Ο Σταμάτης Κραουνάκης κάνει τα πρώτα του βήματα στη «έντεχνη λαϊκή» σκηνή μέσω των δίσκων *Το σπίτι του Αγαμέμνονα* (1978), *Σκουριασμένα χείλια* (1981) και *Σαριμπιντάμ... Θα πει τρελλαίνομαι* (1982). Ήδη από αυτούς τους πρώτους δίσκους, αρχίζει να διαφαίνεται το προσωπικό

Τη σεζόν '82-'83, έπειτα από τη γνωριμία του με τον συνθέτη Σταμάτη Κραουνάκη, παρουσιάζει ένα ανατρεπτικό για την εποχή πρόγραμμα το οποίο έχει τον τίτλο *Μόνον άντρες*. Το θέμα αυτού του σόου είχε ως βάση την ομοφυλοφιλία και τις προσωπικές και κοινωνικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε η γκέι κοινότητα της εποχής. Κατά τον Κραουνάκη, το γεγονός ότι η παράσταση δεν είχε εμπορική επιτυχία, τοποθετείται στο θέμα του σόου, καθώς ήταν άκρως περιοριστικό και «κλειστοφοβικό», και δεν επέτρεπε στον Γιώργο Μαρίνο να χρησιμοποιήσει όλα τα ερμηνευτικά του εργαλεία, ώστε να συμπαρασύρει το κοινό στο φαντασμαγορικό ταξίδι που μέχρι τότε υποσχόταν.²³⁰

Η τρίτη και πιο σημαντική σεζόν έρχεται το 1983-84, όπου σε συνεργασία με τους Γιάννη Ξανθούλη, Λίνα Νικολακοπούλου και Σταμάτη Κραουνάκη δημιουργούν την παράσταση *Στον Αστερισμό της Μέδουσας*, η οποία στον δίσκο που εκδόθηκε το 1984 έφερε τον υπότιτλο *Το*

230. Σ. Κραουνάκης.

231. Ο.π.

ύφος του καλλιτέχνη που φέρνει μια νέα πρόταση στο τραγούδι.²³² Η μουσική γλώσσα που χρησιμοποιεί, ενέχει στοιχεία και από την ανατολική και από τη δυτική μουσική, καθώς ο μπαγλαμάς συναντιέται με τη ρέγκε, το μουζούκι με την μπλουζ μπαλάντα, ενώ η εναλλαγές από τσιφτετέλι σε μπαλάντα με ροκ στοιχεία, δημιουργούν μια μουσική ταυτότητα, εύκολα αναγνωρίσιμη στα αυτιά του ακροατή.²³³ Η σύζευξη αυτών των εκ διαμέτρου αντίθετων μουσικών ιδιωμάτων, επιχειρείται με έναν τρόπο «αφαιρετικό», καθώς κανένα από στοιχεία αυτά, δεν υπερτερεί του άλλου, δημιουργώντας έτσι ένα υβριδικό αποτέλεσμα, αλλά ταυτόχρονα ένα σύγχρονο, για την εποχή, είδος.²³⁴ Εξίσου σημαντικό ρόλο στο ιδιαίτερο αυτό ύφος, θα παίζει και η εμπειρία του στη μουσική σύνθεση για το θέατρο, την οποία και μεταφέρει στα τραγούδια του, που πολύ συχνά παρουσιάζουν έντονα στοιχεία θεατρικότητας.²³⁵ Με το Γιώργο Μαρίνο θα γνωριστεί το 1981, μέσω του στιχουργού Γιώργου Παυριανού, με τον οποίο φοιτούσαν μαζί στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.²³⁶ Από εκεί θα ξεκινήσει μια γόνιμη συνεργασία ετών, τόσο στην πίστα, όσο και δισκογραφικά, αλλά και μια φιλία που διατηρείται μέχρι σήμερα.

Στον αστερισμό της Μέδουσας, η παράσταση.

Την επιμέλεια και τη γενική εποπτεία αυτής της παράστασης έχει ο Σταμάτης Κραουνάκης σε συνεργασία με τον Γιάννη Ξανθούλη, καθώς ήταν απαιτούμενο να ολοκληρωθεί η συγγραφή του κειμένου, ώστε να ενδυθεί μουσικά από τον συνθέτη. Εκτός από τη μουσική επένδυση, ανέλαβε και τη συγγραφή κάποιου μέρους των στίχων, πάντα σε συνεργασία με την Λίνα Νικολακοπούλου.²³⁷ Το θέμα της παράστασης περιστρέφεται γύρω από τον κύκλο της ζωής, ξεκινώντας από την σύλληψη και τη γέννηση και καταλήγοντας στην ενηλικίωση και την ωριμότητα, μέσω μιας μυθοπλαστικής ιστορίας ενός αγοριού. Με άλλα λόγια, η παράσταση παρουσιάζει τις εμπειρίες, τους προβληματισμούς και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένας άνθρωπος μεγαλώνοντας, τόσο σε προσωπικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.²³⁸

232. Μυλωνάς (2009), σ. 131.

233. Ο.π., σ. 133.

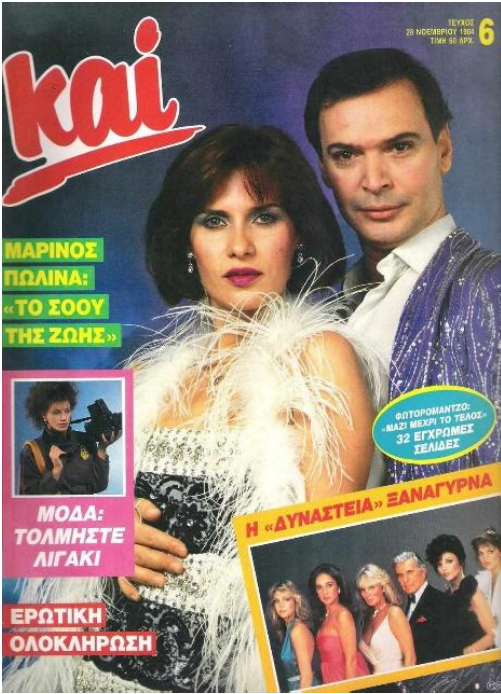
234. Ο.π., σ. 134.

235. Ο.π., σ. 135.

236. Γ. Παυριανός (podcast).

237. Σ. Κραουνάκης.

238. Σ. Κραουνάκης.

Εικόνα 18. Ο Γιώργος Μαρίνος και η Πωλίνα στο εξώφυλλο του περιοδικού *Καί* διαφημίζουν την παράσταση *Στον Αστερισμό της Μέδουσας* για τη σεζόν 1984-1985.

αποτελέσμα. Πολύ συχνά παρεμβάλλονται διαφορετικά μουσικά είδη είτε από την δυτική, είτε από την ανατολική κουλτούρα, τα οποία λειτουργούν ως μικρές παρενθέσεις που σχολιάζουν διάφορα πρόσωπα ή καταστάσεις της ιστορίας. Με άλλα λόγια η μουσική και τα τραγούδια συμβάλλουν στη δραματοποίηση της παράστασης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού, αποτελεί η έναρξη του σόου. Με κυρίαρχα όργανα πάντα τα πνευστά, γίνεται μια φαντασμαγορική εισαγωγή, μέσω ενός ορχηστρικού μέρους, το οποίο με έντεχνο τρόπο μεταλλάσσεται για να προσδώσει το μυστηριακό στοιχείο της σύλληψης.

Ο θίασος σε συνδυασμό με την ορχήστρα κάνουν μια μουσική και ηχητική αναπαράσταση της γέννησης, ενώ ο Μαρίνος/βρέφος παρεμβάλλεται και σχολιάζει τα όσα συμβαίνουν επί σκηνής. Με την ολοκλήρωση του τοκετού ο Μαρίνος εμφανίζεται στη σκηνή για να ξεκινήσει να αφηγείται την ιστορία του. Η έναρξη αυτή εισάγει απευθείας τον θεατή στο θεατρικό πλαίσιο της παράστασης και τον προϊδεάζει για το τι πρόκειται να ακολουθήσει.

Η διαφορετικότητα αυτής της παράστασης έγκειται στην θεατρική οργάνωση του σόου, καθώς έχει ενιαία δομή και συγκεκριμένο θέμα, όπου τα τραγουδιστικά μέρη εντάσσονται στην αφήγηση είτε εμφατικά/σχολιαστικά, είτε ως μέσο για να προχωρήσει η ιστορία στην επόμενη ενότητα.

Ο θίασος αποτελείται από έξι νέους καλλιτέχνες,²³⁹ που πλαισιώνουν τον Μαρίνο κινησιολογικά, τραγουδιστικά και υποκριτικά, μέσω της πρόζας. Σε όλη την παράσταση οι ηθοποιοί παρεμβάλλονται, για να υποδυθούν όλους αυτούς τους ρόλους/χαρακτήρες που ο Μαρίνος θα συναντήσει στην πορεία της ζωής του, ενώ πολύ συχνά έχουν τον ρόλο της «κοινής γνώμης» εν είδει χορωδίας, που παρεμβάλλεται για να τον συμβουλευτεί.²⁴⁰

Ο βασικός κορμός της μουσικής σύνθεσης θυμίζει αμερικάνικο μιούζικαλ με εμφανείς επιρροές από την αισθητική του καμπαρέ. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη σύσταση της ορχήστρας έχουν τα χάλκινα πνευστά, πράγμα το οποίο ενισχύει το αισθητικό

239. Πρόκειται για τους Αγγελική Λαμπέτη, Εύη Καπάταϊ, Ηλία Μωσαΐδη, Κώστα Τόττα, Μαρία Λεφάκη και Πέτρο Δαμουλή.

240. Το πρώτο μέρος της παράστασης, διατίθεται από ζωντανή ηχογράφηση στο νυχτερινό κέντρο, στον δίσκο *Στον Αστερισμό της Μέδουσας. Το πρώτο ελληνικό μιούζικαλ*, στο <https://www.youtube.com/watch?v=J3Rkw9y-Xrw>

Τα τραγούδια που ξεχωρίζουν από αυτή την παράσταση για την μουσική τους ιδιομορφία, είναι τα «Παιδικά παιχνίδια», «Το μάθημα», και «Το πάρτυ», καθώς και στις τρεις περιπτώσεις ανάμεσα από τον βασικό μουσικό κορμό παρεμβάλλονται γνωστές μελωδίες από γνωστά τραγούδια, τα οποία έχουν ενσωματωθεί στη ρυθμική αγωγή του βασικού τραγουδιού, ή αλλάζουν ολοσχερώς, για να εξυπηρετήσουν την συναισθηματική κατάσταση τη στιγμή ή/και να μεταφέρουν την ανάλογη ατμόσφαιρα.

Εξίσου χαρακτηριστικό τραγούδι αποτελεί και «Το σεξ», που έμελλε να γίνει ένα από τα πιο δημοφιλή τραγούδια του Μαρίνου. Για το συγκεκριμένο τραγούδι ο Κραουνάκης θυμάται: «Εκεί ήταν ένας Γιώργος πάρα πολύ ευρηματικός. Αυτή την ταχυλογία, βρήκε ένα κόλπο και έβαλε μια λούπα σωματική, που πήγαινε μπρος πίσω το σώμα του, και μίλαγε με ύφος αθώου, χωρίς να σκέφτεται τι λέει. Το κοινό πάθαινε ντελίριο».

Ο Σταμάτης Κραουνάκης αναφερόμενος στις πρόβες αυτής της παράστασης, σχολιάζει ότι ήταν η πρώτη φορά που ο Γιώργος Μαρίνος, κάθισε με τον θίασο να κάνει αναγνώσεις και να μελετήσει τα κείμενα, μια πρακτική που συναντάται στην θεατρική πρόβα, ενώ, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, ήταν γνωστός για τις διασκευές των κειμένων.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν, πως για πρώτη φορά στο χώρο της «Μέδουσας», παρουσιάζεται μια πλήρως οργανωμένη «παράσταση μέσα στην παράσταση», καθώς η μουσική και η κίνηση εξυπηρετούν το θεατρικό κείμενο, χωρίς όμως να χάνεται ο πρωταρχικός χαρακτήρας του σόου. Μετά το φινάλε του πρώτου μέρους, ακολουθεί διάλειμμα, και το πρόγραμμα συνεχίζει με το ελεύθερο μέρος, όπου ο Μαρίνος και ο υπόλοιπος θίασος παρουσιάζουν ποτ πουρί τραγουδιών, αλλά και τα σταθερά νούμερα του σόου, όπως είναι οι μιμήσεις, το αστυνομικό μυθιστόρημα κ.ά.. Αξίζει να αναφερθεί ότι το ελεύθερο μέρος, ήταν εξίσου οργανωμένο με το πρώτο, και ένα από τα νούμερα που γνώρισε μεγάλη επιτυχία, ήταν το ποτ πουρί του «Ελληνικού κινηματογράφου», το οποίο είχε επιμεληθεί ο Κραουνάκης και αποτελούσε μέρος του προγράμματος του Μαρίνου.²⁴¹ Η συγκεκριμένη παράσταση γνώρισε μεγάλη επιτυχία και πολλά από αυτά τα τραγούδια συνέχισαν να αποτελούν μέρος του ρεπερτορίου της «Μέδουσας» και στις επόμενες σεζόν.

Η συμβολή του Γιάννη Ξανθούλη

241. Το εν λόγω ποτ-πουρί δεν σώζεται από τον Μαρίνο, όμως συμπεριλαμβάνεται στον δίσκο *Λεωφόρος* (1987), με τον υπότιτλο *Το μεγάλο τραγούδι του ελληνικού κινηματογράφου*, όπου ερμηνεύουν οι Άλκηστης Πρωτοψάλτη, Ελευθερία Αρβανιτάκη και Κώστας Γανωτής <https://www.youtube.com/watch?v=Nyeeq3MeS-s>

Κατά τη δεύτερη περίοδο και με την αποχώρηση του Μάτεσι από την δημιουργική ομάδα, η φυσιογνωμία του σόου αλλάζει, καθώς η γραφή του Γιάννη Ξανθούλη χαρακτηρίζεται από ευθύτητα και εξωστρέφεια, σε αντίθεση με του Μάτεσι, όπου οι κρυφοί συμβολισμοί και η σκοτεινή διάθεση δημιουργούσαν μια αντίθεση σε σχέση με την κωμική απόδοση των κειμένων από τον Μαρίνο. Ο Διονύσης Χαριτόπουλος περιγράφοντας την εκφραστική δεινότητα του συγγραφέα, θα αναφέρει: «Ο Ξανθούλης είναι μέγας ανατόμος του ελληνικού μικροαστισμού, όπως ο Μπαλζάκ της δικής του αστικής τάξης (...) Είμαστε τυχεροί που τον έχουμε, για να μας αφηγείται, μεταξύ πρόζας και επιθεώρησης, τα τραγικά και γελοία πάθη, της πολυπληθέστερης κοινωνικής τάξης στην πατρίδα μας».²⁴² Ο δίσκος *Ότι ανεβαίνει κατεβαίνει*, (1982) που περιέχει ένα ικανοποιητικό δείγμα περιλαμβάνει τα κείμενα «Πειρατικοί σταθμοί» α' και β' μέρος και «Αναζητήσεις», καθώς και το χαρακτηριστικό και αρκετά δημοφιλές τραγούδι του σόου «Κουκουροκουκού σουπίτσα». Στο τελευταίο, το κοινωνικό σχόλιο είναι προφανές, γιατί φροντίζει ο ίδιος ο συγγραφέας να το επεξηγήσει μέσω της πρόζας, καθιστώντας το διπλά ειρωνικό:

Κουκουροκουκού σουπίτσα [απόσπασμα]

(πρόζα)

Αχ! Ακούστε ένα τραγουδάκι, που θέλει πολύ φαντασία. Σκεφτείτε ότι φεύγουμε από αυτό τον τόπο με τα καυσαέρια και πάμε σε ένα εξωτικό νησί όπου χιλιάδες λυγερόκορμα κορίτσια παίζανε και γελάγανε! Αυτή, η Αλόχα, ήτανε θλιμμένη καθότανε κάτω από τους κοκοφοίνικες και έκανε διάφορα χειροτεχνήματα όπως καλαθούνες και κτλ.

Πάντα ένα νησί στον Ειρηνικό θα μας περιμένει,
σαν μια ζωγραφιά στο μυαλό μας το ταξιδιάρικο,
σ' αμμουδιά χρυσή, θα 'μαστε γυμνοί κι οι δυο ξαπλωμένοι,
μ' ένα τραγουδάκι λίγο σόκιν και λίγο κουλτουριάρικο.

Πέφτουν οι μπανάνες, πέφτουν οι χουρμάδες, πέφτουν οι καρύδες,
φεύγουν οι βδομάδες, φεύγουν οι μήνες και τα βάσανα,
πλάκωσαν λιακάδες, πλάκωσαν τυφώνες, στρείδια και γαρίδες,
έρωτας κοκτέιλ, κάτω από τ' αστέρια, Θεέ μου - ανάσανα!

Για αυτό

242. Διονύσης Χαριτόπουλος. (2021, 15 Οκτωβρίου). Σαν παλιό σινεμά. *Lifo*, στο <https://www.lifo.gr/stiles/optiki-gonia/san-palio-sinema>

Κουκουρουκουκού Σουπίτσα
Κουκουρουκουκού Γιαχνί (x5)

(πρόζα)

Αυτό το τραγούδι έχει πολύ βαθύ νόημα, εκ πρώτης όψεως δε φαίνεται. Σου λέει ο άλλος «κουκουρουκουκού σουπίτσα»; Ε, βλακείες! Όμως τι λέει βασικά; Οι προεκτάσεις τι λένε του τραγουδιού; Ότι φεύγουμε από αυτό τον τόπο με τα καυσαέρια και πάμε σε ένα εξωτικό νησί όπου έχει καθαρή ατ(ι)μόσφαιρα! Άρα; Φυγή! Άρα; Εναντίον του κατεσ(ι)τημένου! Άρα κουλτουριάρικο! ²⁴³

Η πολιτική σάτιρα που αρθρώνει μέσα από τα κείμενα του, θα χαρακτηρίσει την εν λόγω περίοδο καθώς, δεν παραβλέπει να σχολιάζει τα κακώς κείμενα της πολιτικής, μέσω καυστικού χιούμορ, το οποίο όμως φιλτράρεται και από τους χαρακτήρες που δημιουργεί:

Βοηθός Ανδρόνικου [αποσπάσματα]

Αφήστε με, αφήστε με κύριε Ανδρόνικε να σκάψω και εγώ. Τι σόι βοηθό με προσλάβατε; (...) Γιατί, αγαπητοί μου, ο αρχαιολόγος κύριος Ανδρόνικος σκάβει και ξεθάβει το παρελθόν μας, ενώ εγώ σκάβω για να θάψω το παρόν μας. Γιατί ως γνωστόν από παρελθόν να φαν και οι κότρες, αλλά από παρόν... Μπρόκολα.

Γιατί ο κύριος Ανδρόνικος μου τα μπερδεύει. Ό,τι θα θάψω εγώ θα πάει να το ξεθάψει εκείνος και θα πάρει και πάνω του όλη τη δόξα... Καταρχήν θέλω να κουκουλώσω τον πόλεμο της αφίσας...(…) Το σπίτι μιας θειάς μου έπιασε Παπανδρέου. Πώς λέγαμε παλιά έπιασε σκόρο και κοριούς. Γιατί κόλλα κόλλα αφίσες με τη φωτογραφία του αρχηγού, ήρθε η φωτογραφία και απορροφήθηκε. (...) Βέβαια κατόπιν εορτής ο Παπανδρέου βγήκε και είπε: «ναι έχετε δίκιο πόλεμος της αφίσας δεν έπρεπε να γίνει». Μας ηρέμησε. ²⁴⁴

243. Ολόκληρο το τραγούδι διατίθεται στο <https://www.youtube.com/watch?v=9aFJnmXc1TI>

244. Το παρόν κείμενο προέρχεται από το προσωπικό αρχείο του Γιάννη Ξανθούλη και χρονολογείται βάση περιεχομένου κατά τη σεζόν 1984-1985. Ολόκληρο διατίθεται στο Παράρτημα 1 Κείμενα και Τραγούδια.

Κεφάλαιο 5: Γιώργος Μαρίνος, ο κουήρ καλλιτέχνης

Εγώ κύριε, είμαι ομοφυλόφιλος.

Γιώργος Μαρίνος

Το Judith Butler σχολιάζοντας την ομόφυλη σεξουαλικότητα, συμπεραίνει: «τα κοινωνικά υποκειμένα που δεν επιτελούν το φύλλο τους σύμφωνα με τους πολιτισμικά προβλεπόμενους τρόπους, αντιμετωπίζουν όχι μόνο κυρωτικές συνέπειες, αλλά και τη διαρκή ακύρωση της πραγματικότητας τους.»²⁴⁵ Στην περίπτωση του Γιώργου Μαρίνου η δεδηλωμένη ομοφυλοφιλία του, κάτι που η γενιά του θεωρούσε ακόμη «στίγμα», ήταν δυνατόν να εξισορροπηθεί μέσω της καλλιτεχνικής του ιδιότητας. Η δημιουργία της κουήρ καλλιτεχνικής του περσόνας, αποτέλεσε το μέσο απελευθέρωσης του, σε μια εποχή όπου η ομοφυλοφιλία ήταν απαγορευμένη. Ο Γιώργος Παυριανός καταθέτει τα προσωπικά του βιώματα από την εν λόγω εποχή:

Ήταν πολύ δύσκολο, για να μην πω βασανιστικό, να είσαι ομοφυλόφιλος τη δεκαετία του '80. Και λέω ομοφυλόφιλος και όχι γκέι, γιατί πολλοί από εμάς εκείνη την εποχή δεν ήμασταν καθόλου «χαρούμενοι», ήμασταν μελαγχολικοί και καταπιεσμένοι. Η κοινωνία μας αντιμετώπιζε χλευαστικά, μας αποκαλούσαν «κίμαιδους», «πούστηδες», «αδελφές», «ανώμαλους» και άλλα πολλά. Οι μανάδες μας, έτρεμαν στην ιδέα ότι μπορεί το αγοράκι τους να γίνει «κουνιστός», «τοιούτος», «ντιγκιντάγκας». Στον στρατό τιμωρούσαν τους ομοφυλόφιλους, στις δημόσιες υπηρεσίες μπορούσαν να σε απολύσουν ή να σε υποβιβάσουν από τη θέση σου, ενώ η Εκκλησία το θεωρούσε (και το θεωρεί) θανάσιμο αμάρτημα.²⁴⁶

Ο Μαρίνος αποτελούσε μιας μορφής «είδωλο» για την LGBT κοινότητα της εποχής του 1980 και μέσα από την τέχνη του είχε φέρει επανάσταση με βάση τις κοινωνικές συμβάσεις και απαγορεύσεις, καθώς παρουσίαζε ένα σόου με έκδηλα κουήρ στοιχεία, το οποίο όμως ήταν αποδεκτό από όλη την καλή κοινωνία της Αθήνας. Ο Παυριανός θυμάται για την περίοδο εκείνη:

Ο Μαρίνος ήταν (και παραμένει) μυθικό πρόσωπο για όλους. (...) Αυτό, μαζί με το μεγάλο του ταλέντο, τον έκανε ήρωα στα μάτια μας, γιατί είχε θάρρος και τσαμποुकά που εμείς δεν είχαμε. Είχε δημιουργήσει έναν κύκλο φανατικών θαυμαστών που δεν ήταν μόνο γκέι.

245. Butler, J. (2009). *Αναταραχή φύλλου. Ο φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σ. 220

246. Γιώργος Παυριανός. (2024, 6 Μαρτίου). Γιώργος Μαρίνος και Σταμάτης Κραουνάκης: Μόνον Άντρες. Τεύχος 907. *Athens Voice*, στο <https://www.athensvoice.gr/politismos/mousiki/839887/monon-adres-pos-graftikan-ta-gei-tragoudia-tou-diskou/>

Στρέιτ άντρες και γυναίκες τον λάτρευαν επίσης. Θυμάμαι κάτι καλοστεκούμενες κυρίες να έρχονται συγκινημένες στο καμαρίνι του και να του λένε: «Εσείς κύριε Μαρίνο, είστε πιο άντρας από τους άντρες!» Γύριζε, με κοίταζε και όταν έφευγαν με ρωτούσε δήθεν αθώα: «Μωρή, ακούς τι λένε; Μήπως έγινα τζάμπα πούστης;²⁴⁷

Ως κουήρ καλλιτέχνης ο Μαρίνος πίστευε ότι έπρεπε να είναι πάντα «αξιοπρεπής», διότι άτυπα αντιπροσώπευε όλους τους ομοφυλόφιλους της εποχής του και πάντα προσπαθούσε να παρουσιάσει ένα κοινωνικό πρόσωπο, το οποίο να χαίρει σεβασμού, αντανακλώντας έτσι και στην υπόλοιπη κοινότητα.²⁴⁸

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Γιώργος Μαρίνος στην προσωπική του ζωή δεν είχε θηλυπρεπή συμπεριφορά. Ο Σταμάτης Κραουνάκης μιλώντας για αυτό το θέμα, τον χαρακτηρίζει «100% αρσενικό» και «μάγκα», πράγμα το οποίο δημιουργεί μια θεμελιώδη αντίθεση σε σχέση με την εύχαρι εικόνα που παρουσίαζε στο κοινό της «Μέδουσας». Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι ο Μαρίνος είχε κατασκευάσει μια πρώιμου τύπου «camp» περφόρμανς, όπου τα έμφυλα στοιχεία αποδίδονταν μέσω της επιτέλεσης ενός θηλυπρεπούς ρόλου, που περιοριζόταν σε εξωτερικά χαρακτηριστικά, όπως επιτηδευμένη κίνηση και η αλλαγή στη φωνή.²⁴⁹

Οι δύο αυτές διαφορετικές πτυχές του εαυτού του, δημιουργούσαν κατά τη διάρκεια της παράστασης μια εκφραστική διττότητα, που του επέτρεπε να ακροβατεί μόνιμα ανάμεσα στην ευγένεια και την βωμολοχία, τη φινέτσα και τα καλιαρντά, το «σικ» και το λαϊκότροπο, το ανδροπρεπές και το θηλυπρεπές, το αστείο και το δραματικό, μέσα από μια μεθοδολογία δικής του εφευρέσεως, που του έδινε την δυνατότητα να απελευθερώνεται πάνω στην πίστα και να επιτελεί όλες τις καταπιεσμένες πτυχές του κουήρ εαυτού του, το οποίο σύμφωνα με τον Κραουνάκη, ήταν το βασικό στοιχείο που απελευθέρωνε και το κοινό του.²⁵⁰

Ο Μαρίνος, σε συνέντευξη που έδωσε το 1976 στον Γιώργο Παπαστεφάνου, σχολιάζοντας τις δυσκολίες που έχει το σόου πίστας, θα πει:

Η πίστα έχει πάντα ένα προτέρημα και ένα μειονέκτημα. Έχει μια αμεσότητα με το κοινό, αυτό είναι το προτέρημά της. Το μειονέκτημα είναι ότι δεν μπορείς να στήσεις ένα ρόλο. Δηλαδή εγώ δεν μπορώ να βγω και να κάνω το x πρόσωπο, το οποιοδήποτε πρόσωπο. Πρέπει να κάνω «τον Μαρίνο» ακριβώς για να έχω αυτή την αμεσότητα με το κοινό. Και

²⁴⁷ Το ίδιο

²⁴⁸ Ο.π.

²⁴⁹ Η Cynthia Morrill αναλύει την σύγχρονη camp επιτέλεση μέσα από τα μοτίβα της «θεωρίας της μεταμπίεσης», πράγμα το οποίο στο σόου του Μαρίνου δεν συνέβαινε, γι' αυτό αποτολμούμε να θεωρήσουμε τη συγκεκριμένη περφόρμανς ως πρώιμη camp. Στο Morrill, C. (2005) *Revamping the gay sensibility. Queer camp and dyke noir*. Στο *The politics and poetics of camp*. Edt. Moe Meyer. Routledge, σ. 94.

²⁵⁰ Σ. Κραουνάκης.

όλα τελικά περνάνε μέσο εμού. Θεατρικά αυτό δεν είναι σωστό, είναι σωστό για την πίστα.²⁵¹

Εικόνα 19. Ο Γιώργος Μαρίνος ντυμένος γυναίκα, για πρώτη και μοναδική φορά, στο νούμερο «Θεία Κομμουνίτσα». (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Αυτή την συνθήκη θα την αντιμετωπίσει για πρώτη φορά όταν αποφάσισε να εισάγει στο πρόγραμμα της «Μέδουσας» ένα νούμερο, στο οποίο ο ίδιος ντύθηκε γυναίκα, για να παρουσιάσει τον ρόλο «Η θεία Κομμουνίτσα». Ο Αλεξανδρής θυμάται ότι το συγκεκριμένο νούμερο δεν είχε καθόλου απήχηση στο κοινό, με αποτέλεσμα να αφαιρεθεί απευθείας από το πρόγραμμα. Συνακόλουθα, το κοινό του Μαρίνου ήταν εκπαιδευμένο να απολαμβάνει τον ρόλο «Γιώργο Μαρίνο», που μεταμορφώνεται και υιοθετεί εξωγενή χαρακτηριστικά επί σκηνής.²⁵²

Την μεγάλη ανατροπή στα δεδομένα της εποχής θα φέρει η σεζόν 1982-83, όπου ο Μαρίνος θα παρουσιάσει το σόου που θα έχει ως θέμα τον δίσκο *Μόνον Άντρες*, έναν δίσκο αφιερωμένο στην γκέι κοινότητα και στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει καθημερινά, ψάχνοντας διεξόδους εκτόνωσης και επιτέλεσης της σεξουαλικότητάς τους. Είναι η πρώτη φορά που χρησιμοποιεί μια γλώσσα σκληρή και αληθινή, για να περιγράψει ποια είναι η πραγματική συνθήκη διαβίωσης αυτής της κοινωνικής ομάδας, μέσα σε ένα καθεστώς άκρως απαγορευμένο. Τα πιο χαρακτηριστικά δείγματα του δίσκου αποτελούν τα τραγούδια «Ξενοδοχείον Κέκρωψ», «Στο σινεμά» και «Τσικίτα Τιμπώ». Το πρώτο παρουσιάζει με πάσα

λεπτομέρεια την ψυχολογία δύο αντρών που συνεντρίζονται παράνομα σε ένα ξενοδοχείο:

Ξενοδοχείον Κέκρωψ [απόσπασμα]

Σε ύποπτο ξενοδοχείο

Χωρίς ταυτότητα και αρχείο

Με χαλασμένη υδρορροή

Μία ώρα ή ως το πρωί

251. Γ. Παπαστεφάνου.

252. Θ. Αλεξανδρής.

Ένα κρησφύγετο για δύο

Το δίκλινο 202

Η ταραχή μέχρι να μπούμε
Μέχρι τη σκάλα ν' ανεβούμε
Ο γέρος πίσω από το ταμείο
Μιλάει πάντα για το κρύο
Ρωτάει αν είμαστε αδέρφια
Πώς πάμε δήθεν από κέφια.

Σε θέλω πάλι πριν να φύγεις
Την πόρτα κλείσε μην ανοίγεις
Θα βγούμε όπως πάντα χωριστά
Πρώτα εσύ, εγώ μετά.

Όπως προαναφέρθηκε, η παράσταση δεν είχε εμπορική επιτυχία, καθώς μέσα από τις περιγραφές των τραγουδιών φανεωνόταν μια διάσταση της έμφυλης κοινότητας, που δεν είχε καθόλου «χαριτωμένα» στοιχεία και γραφικές εκφάνσεις, αλλά αφορούσε ανθρώπους εγκλωβισμένους, αναγκασμένους να υπάρχουν και να επιτελούν τον εαυτό τους σε ένα πλαίσιο έξω από το αφήγημα και τους κανόνες της επιβεβλημένης ετεροκανονικής κοινωνίας.²⁵³

Ο χώρος της Μέδουσας αποτελούσε έναν «ναό» για την LGBT κοινότητα της εποχής. Η Τάνια Τσανακλίδου καταθέτει από την εμπειρία της, για την συνεργασία με τον Μαρίνο:

Όταν πρωτοβγήκε ο δίσκος που είχε μέσα το «Δρόμοι του Βερολίνου», τραγουδούσα με τον Μαρίνο στη Μέδουσα. Τότε η Συγγρού άνοιξε. Υπήρχαν πολλές τρανς γυναίκες στη Συγγρού και το μαγαζί ήταν κοντά. Έβγαινα, λοιπόν, με ένα μαύρο αδιάβροχο βινύλ και τραγουδούσα αυτό το τραγούδι χωρίς μικρόφωνο. Κάποια στιγμή πάνω στη βδομάδα που κάναμε πρεμιέρα παρατήρησα ότι όλη η σκάλα στο μαγαζί – η Μέδουσα είχε μια υπέροχη σκάλα – ήταν γεμάτη με κόσμο. Όταν, όμως, ξανάβγαινα στην επόμενη μου εμφάνιση αυτός ο κόσμος δεν ήταν εκεί. Κάθε βράδυ γινόταν αυτό. Όσπου κάποια στιγμή πιάνω τον μετρ του μαγαζιού και τον ρωτάω: «τι γίνεται; ποιος είναι αυτός ο κόσμος;». Τότε εκείνος

253. Σ. Κραουνάκης.

μου εξήγησε ότι «τα τρανς άτομα στη Συγγρού ξέρουν τι ώρα λες το κομμάτι, παρατάνε την πιάτσα, ακούν το τραγούδι, κλαίνε και φεύγουν». ²⁵⁴

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί, ότι παράλληλα με το σόου του Γιώργου Μαρίνου, στα μέσα της δεκαετίας του '70, το νυχτερινό κέντρο «Αλκαζάρ» φιλοξενούσε το πρώτο drag show [ντραγκ σόου] στην Ελλάδα. Ο Μαρίνος υπήρξε τακτικός πελάτης του συγκεκριμένου νυχτερινού κέντρου, στηρίζοντας το εγχείρημα των εν λόγω καλλιτεχνών, το οποίο αποτέλεσε στέκι διαφόρων διάσημων της εποχής, όπως η Μελίνα Μερκούρη κ.ά.. Τόσο εμπνεύστηκε ο Μαρίνος από αυτό το θέαμα που ήταν πλούσιο σε μουσική, χορό, μιμήσεις, μεταμφιέσεις και σάτιρα, που αποφάσισε να εντάξει στην παράσταση της Μέδουσας ατόφιο το τελευταίο νούμερο του συγκεκριμένου σόου με τίτλο «Λαϊκό Πάλκο», που είχε τεράστια επιτυχία και προκαλούσε άφθονο γέλιο. ²⁵⁵

Εικόνα 20. Στιγμιότυπο από το νούμερο «Λαϊκό Πάλκο», έτσι όπως παρουσιάστηκε στο drag show του «Αλκαζάρ», από το οποίο ο Μαρίνος πήρε την κεντρική ιδέα. Η δεύτερη περσόνα από δεξιά είναι ο, επί πολλά έτη, κομμωτής της Μαρινέλλας, Δημήτρης Σουλελής.(από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

254. Βασίλης Θανόπουλος. (2023, 25 Ιανουαρίου). Ανθρωπάκια, έρωτες και κουήρ αναμνήσεις με την Τάνια Τσανακλίδου. *Antivirus*, στο <https://avmag.gr/anthropakia-erotes-kai-koyir-anamniseis-me-tin-tania-tsanaklidoy/>

255. Θάνος Αλεξανδρής. (2024, 19 Δεκεμβρίου). Η ιστορία του Αλκαζάρ, του πρώτου Drag Show στην Πλάκα που άνοιξε στα 70s. Τεύχος 936. *Athens Voice*, στο <https://www.athensvoice.gr/epikairoτητα/ellada/877194/i-istoria-tou-alkazar-tou-protou-drag-show-stin-plaka-pou-anoixe-sta-70s/>

Επάγγελμα «Μαρίνος»

Ο Γιώργος Μαρίνος στην αρχή της καριέρας του, δέχτηκε πολλές φορές από τους δημοσιογράφους της εποχής διάφορους χαρακτηρισμούς που αφορούσαν στην καλλιτεχνική του ιδιότητα, οι οποίοι, όπως δηλώνει και ο ίδιος, δεν περιέγραφαν με ακρίβεια την τέχνη του. Κάποιοι τον αποκάλεσαν «κομπέρ» ή «κονφερανσιέ»²⁵⁶, όμως ο ίδιος δεν αντιμετώπιζε τον εαυτό του ως έναν «διαμεσολαβητή» ανάμεσα στο κοινό και στο θέαμα, καθώς επιδίωκε να «είναι» ο κυρίαρχος ρόλος του θεάματος.²⁵⁷ Ο πιο συνήθης χαρακτηρισμός που δεχόταν για την σκηνική του παρουσία, ήταν ο όρος «σόουμαν», με τον οποίο διαφωνούσε, και έτσι αποφάσισε να δώσει μόνος του ονομασία στην ιδιότητα του και έτσι, άρχισε να αποκαλείται «διασκεδαστής». Παρόλο που ο όρος δεν αποτυπώνει πλήρως το εύρος των δυνατοτήτων του, θεωρούσε πως περιγράφει την πιο σημαντική πτυχή της δουλειάς του, που είναι να προσφέρει στον θεατή μια διαφυγή από τα προβλήματα της καθημερινότητας.²⁵⁸

Η μεγάλη επιτυχία του σόου της «Μέδουσας», δεν επαφίεται αποκλειστικά στην πολύπλευρη καλλιτεχνική φυσιογνωμία του Μαρίνου, αλλά και στην ικανότητά του να αυτοοργανώνεται, δημιουργώντας σταδιακά, μέσα από μελετημένες κινήσεις, την καλλιτεχνική του περσόνα, και κατ' επέκταση την καλλιτεχνική του πρόταση μέσα από την πίστα. Η ανάγκη του για ανεξαρτησία και αυτονομία τον οδήγησε σε μια σειρά από διαπιστώσεις, καθώς όπως λέει και ο ίδιος: «εγώ δεν ήθελα να είμαι διάδοχος κανενός. Ήθελα να είμαι αυτάρκης, αυθύπαρκτος και αυτός που είμαι. Είναι λάθος να είσαι διάδοχος κάποιου.»²⁵⁹ Οι δίσκοι του δεν έκαναν ποτέ εμπορική επιτυχία, και ένας από τους λόγους που συνετέλεσε προς αυτό το αποτέλεσμα, ήταν η απόφαση του να απέχει από τις δισκογραφικές εταιρείες. Όταν αναφέρεται στο θέμα των δισκογραφικών εταιρειών καταθέτει:

Δεν ήθελα να εξαρτώμαι από τις εταιρείες. Είναι μεγάλο βάρος να εξαρτάσαι, για μένα τουλάχιστον, από κάποιους άλλους, δηλαδή τον παραγωγό σου ή το διευθυντή της εταιρείας ή από κάποιο συμβόλαιο. Βλέπω με τι άγχος και τι πανικό τρέχουν οι άνθρωποι, οι συνάδελφοί μου για το δίσκο τους. Δικαιολογημένα βέβαια δεν τους ψέγω, εγώ όμως

256. Ο Κυττάρης αναλύοντας τους δύο ρόλους, παρόλο που αποσαφηνίζει ότι πρόκειται για δύο ανόμοια θεατρικά πρόσωπα, εντοπίζει μια σύγκληση ανάμεσα στους δύο, λόγω της σκηνικής ευελιξίας του «κονφερανσιέ», που έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στα νούμερα της παράστασης, το οποίο είναι και το βασικό χαρακτηριστικό του «κομπέρ». Αναλυτικά για τους δύο χαρακτήρες βλ. Κυττάρης, Ν. (2012). *Το βαριετέ στο ελληνικό θέατρο*. Αθήνα: Δρόμων.

257. Μ. Σταματέρη.

258. Ν. Ναχμία.

259. Α. Παναγιωταρέα.

δεν μπορούσα να είμαι μέσα σε αυτά τα καλούπια. Κι έτσι παρέμεινα λίγο εκτός δισκογραφίας.²⁶⁰

Αυτός θα είναι και ο λόγος που δεν θα επιχειρήσει μια μόνιμη συνεργασία με το Μάνο Χατζιδάκι, παρόλο που η μακροχρόνια φιλία τους και οι συνθήκες το επέτρεπαν, διότι γνώριζε ότι δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στην πειθαρχημένη μεθοδολογία που ακολουθούσε ο συνθέτης.²⁶¹ Συνακόλουθα, είναι προφανές ότι ο Γιώργος Μαρίνος μπορούσε να ανθίσει μόνο μέσα σε ένα περιβάλλον δικής του εμπνεύσεως και διαχείρισης, πράγμα το οποίο φαίνεται και από τον τρόπο που διαχειριζόταν το σόου της «Μέδουσας». Φρόντιζε πάντα οι παρτενέρ του, να μην συγκαταλέγονται στις γνωστές φίρμες της εποχής, ώστε να μπορεί να τις πλάσει και να τις καθοδηγήσει με τέτοιο τρόπο, ώστε να ενταχθούν στο ενιαίο αισθητικό αποτέλεσμα που ήθελε να αποδώσει.²⁶²

Είχε πάντα τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο στη δημιουργία της παράστασης και δεν επαναπαύθηκε ποτέ στην επιτυχία του σόου, καθώς όπως πολλές φορές κατά καιρούς έχει δηλώσει, ότι προτού τελειώσει η μια σεζόν, είχε ήδη διαμορφώσει στο μυαλό του την επόμενη.²⁶³

Ο Γιώργος Παυριανός, φίλος και συνεργάτης του, θυμάται όλες εκείνες τις φορές που τον προσέγγιζαν επιχειρηματίες από τα μεγάλα κοσμικά κέντρα, κρατώντας βαλίτσες γεμάτες χρήματα, κάνοντας του προτάσεις να εγκαταλείψει τη «Μέδουσα» και να παρουσιάσει το σόου του σε χώρους μεγαλύτερης κλίμακας, το οποίο ο Μαρίνος αρνούσαν κατηγορηματικά λέγοντας: «Τι είναι αυτά τα χιλιάρικά αγάπη μου, δεν μπορείς να καταλάβεις ότι με προσβάλλεις;».²⁶⁴ Ο Μαρίνος για αυτή του την απόφαση θα πει:

Φοβόμουν κάτι που το παθαίνουμε όλοι μας. Αν παίρνεις ας πούμε 30.000, λέω εγώ, το βράδυ και σου δώσουνε ένα εκατομμύριο, εκμαυλίζεσαι και την άλλη χρονιά θέλεις πάλι τα ίδια λεφτά. Δεν γίνεται όμως να κάνεις μία δουλειά καινούργια, όπως έκανα εγώ τότε, και έπρεπε να επιβληθεί αυτή η δουλειά και να τη γνωρίσει ο κόσμος αυτή τη δουλειά και να πηγαίνω να παίρνω του κόσμου τα λεφτά σε λαϊκά μαγαζιά.²⁶⁵

Βασικό του μέλημα ήταν να είναι αρεστός στο κοινό, και οι πελάτες να φεύγουν ευχαριστημένοι από την παράσταση. Είχε πάντα την οξυδέρκεια να διακρίνει πότε κάποιον νούμερο δεν θα έχει επιτυχία και επενέβαινε διαμορφώνοντας το. Μια άλλη πρακτική που συνήθιζε να ακολουθεί, ήταν η παρουσίαση των νούμερών του, του μπροστά στους σερβιτόρους,

260. Παρόλου ήταν συνειδητή η απόφαση του να μην υπάγεται σε κάποια δισκογραφική εταιρία, πολύ συχνά θα εκφράσει την πικρία του για το γεγονός ότι δεν είχε καμία στήριξη από την κρατική ραδιοφωνία, η οποία δεν έπαιξε σχεδόν ποτέ τα τραγούδια του. στο Ν. Ναχμία.

261. Π. Παράσχης.

262. Θ. Αλεξανδρή.

263. Ό.π.

264. Γ. Παυριανός, (2024).

265. Μ. Σταματέρη.

την ώρα που έκαναν την προετοιμασία του χώρου. Ανάλογα με τις αντιδράσεις τους, καταλάβαινε αν έπρεπε να τροποποιήσει ή να αφαιρέσει το εκάστοτε νούμερο από το σόου.²⁶⁶ Όντας οξυδερκής και διορατικός, κρατούσε πάντα τις παραστάσεις του σε ένα σταθερό επίπεδο, που τον οδήγησε στην μακροχρόνια επιτυχία.

266. Σ. Κραουνάκης.

Επίλογος

Ο Γιώργος Μαρίνος υπήρξε πρωτοπόρος τόσο σε καλλιτεχνικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η ανάγκη του να είναι «αληθινός» και ξεκάθαρος απέναντι στο κοινό του, τον οδήγησε, από τα πρώτα του καλλιτεχνικά βήματα, στην αποκάλυψη της σεξουαλικής του ταυτότητας, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια αμφίδρομη σχέση σεβασμού και απελευθέρωσης, καθιστώντας την Μέδουσα έναν φιλόξενο και «ασφαλή» χώρο προς όλες τις κοινωνικές ομάδες, όπως και το σόου του ένα ποικιλόμορφο θέαμα υψηλής αισθητικής.

Με το ανήσυχο πνεύμα του να τον οδηγεί και την ανάγκη του να ξεχωρίσει, έχοντας πάντα ως γνώμονα τις καλλιτεχνικές τάσεις της εποχής, έξω από τα στεγανά της ελληνικής νυχτερινής διασκέδασης, δημιουργεί ξεκινώντας από το λιτό περιβάλλον των μπουάτ μια καλλιτεχνική περσόνα, που βασίζεται στα δικά του αισθητικά κριτήρια και δυνάμεις. Με τον δικό του μοναδικό τρόπο, παρουσιάζει και «επιβάλλει» έναν διαφορετικό τύπο διασκεδαστή, που σατιρίζει και διακωμωδεί πρόσωπα και καταστάσεις μέσα από το ανάλαφρο και χαριτωμένο πρίσμα της «κοιμώτριας». Με άλλα λόγια, χρησιμοποίησε την ομόφυλη σεξουαλικότητα του, που αποτελούσε μειονέκτημα με βάση την κοινωνική συνθήκη της εποχής, μετατρέποντάς την σε ένα ισχυρό «όπλο», που αφενός τον οδήγησε στη δημιουργία μιας νέας καλλιτεχνικής πρότασης, αφετέρου συνέβαλε καταλυτικά στο κίνημα της LGBT κοινότητας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να καταθέσω, ότι όλες οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν για την παρούσα εργασία, ταυτίστηκαν σε ένα σημείο, καθώς όλοι οι πρώην συνεργάτες του Γιώργου Μαρίνου, συμφωνούν σε ένα γεγονός: ότι το σόου του ήταν μοναδικό και κανένας καλλιτέχνης δεν παρουσίασε έκτοτε κάτι ανάλογο βεληνεκούς. Η παρούσα εργασία συμφωνεί με αυτή δήλωση, ως προς την μοναδικότητα αυτού του θεάματος, πράγμα που αποδεικνύεται και μέσα από τις σελίδες αυτού του πονήματος. Το συγκεκριμένο σόου κατά την πρώτη περίοδο διεξαγωγής του, παρουσίαζε ένα θέαμα οργανωμένο με στοιχεία επιθεώρησης πίστας ως προς την δομή, εμποτισμένο με την αισθητική του μιούζικ χολ ως προς το περιεχόμενο, αλλά με την ταυτότητα του υπερρεαλιστικού/σκοτεινού και καυστικού χιούμορ του Παύλου Μάτεσι, ενώ ταυτόχρονα το κουήρ στοιχείο κυριαρχούσε σε όλη την παράσταση. Ενώ στην δεύτερη περίοδο αλλάζει η φυσιογνωμία του σόου, καθώς η μουσική γραφή και καθοδήγηση του Σταμάτη Κραουνάκη προσδίδει έναν χαρακτήρα στην παράσταση, ταυτόσημο με αυτόν του μουσικού θεάτρου, που θα στιγματίσει την συγκεκριμένη δεκαετία τόσο καλλιτεχνικά, όσο και κοινωνικά, μέσα από την καταφανή κουήρ αισθητική του.

Παρόλα αυτά, η μοναδική καλλιτεχνική φυσιογνωμία του Μαρίνου, ενός περφόρμερ με αστείρευτη ενέργεια πάνω στην πίστα, επικοινωνιακότητα, ευρηματικότητα και την μοναδική ικανότητα να συμπαρασύρει το κοινό χορεύοντας, τραγουδώντας και επιτελώντας ρόλους,

αποδεικνύουν την πολυδιάστατη φύση του καλλιτέχνη, που επισφράγισε το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει, πως το σόου του Μαρίνου ήταν μοναδικό, για δύο λόγους, αφενός εξαιτίας της πολύπλευρης προσωπικότητας του και των πολυάριθμων ικανοτήτων του, που του επέτρεπαν να επιτελεί τον εαυτό του επί σκηνής με φίλτρο την ομόφυλη ταυτότητα του, η οποία αποτέλεσε έναν από τους βασικούς παράγοντες που διαμόρφωσε την αισθητική αυτής της παράστασης. Αφετέρου, η εύστοχη ενοποίηση/κράση των διαφόρων καλλιτεχνικών ειδών, διαμόρφωσε ένα σόου που αποτέλεσε μια νέα πρόταση για την νυχτερινή Αθήνα και γνώρισε μεγάλη επιτυχία και ανταπόκριση από το κοινό, σχεδόν για είκοσι χρόνια.

Βιβλιογραφία

Αυτοτελείς εκδόσεις

- Αλεξανδρής, Θ. (2021). *Του οσίου Αλμοδοβάρ ανήμερα*. Αθήνα: Κάκτος.
- Βαρουχάκη, Στ. (2005). *Μαζική κουλτούρα και σύγχρονο λαϊκό τραγούδι 1974-2000*. [Διδακτορική Διατριβή]. Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών. Τμήμα Κοινωνιολογίας.
- Γεωργακάκη, Κ. (2013). *Η εφήμερη γοητεία της Επιθεώρησης*. Αθήνα: Polaris.
- Γεωργακάκη, Κ. (2015). *Βίος και πολιτεία μια γηραιάς κυρίας στην επταετία. Επιθεώρηση και Δικτατορία (1967-1974)*. Θεσσαλονίκη: Ζήση.
- Γριτσοπούλου, Φ. (2023). *Ο χορός στο Ελληνικό θέαμα (1950-2000). Θέατρο, Κινηματογράφος, Επιθεώρηση Πίστας*. Αθήνα: 24γράμματα.
- Διακουμοπούλου, Κ. (2023). Το θέατρο κατά την περίοδο 1960-1967. Στο Α. Ταμπάκη, Β. Γεωργοπούλου, Α. Αλτουβά και Κ. Διακουμοπούλου. *Ιστορία και Δραματολογία του Νεοελληνικού Θεάτρου 16^{ος}-20^{ος} αιώνας*. Αθήνα: Κάλλιπος. 495-512.
- Κυττάρης, Ν. (2012). *Το βαριετέ στο ελληνικό θέατρο*. Αθήνα: Δρόμων.
- Μαυρομούστακος, Π. (2006). *Το θέατρο στην Ελλάδα 1940-2000. Μια επισκόπηση*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Μυλωνάς, Κ. (2006). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1960-1970*. (τόμος 2). Αθήνα: Κέδρος.
- Μυλωνάς, Κ. (2003). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1970-1980*. (τόμος 3). Αθήνα: Κέδρος.
- Μυλωνάς, Κ. (2009). *Ιστορία του Ελληνικού Τραγουδιού, 1981-1995*. (τόμος 4). Αθήνα: Κέδρος.
- Παπασπήλιος, Κ. (2019). *Οι Μπουάτ της Πλάκας*. (γ' έκδ.). Εντύποις.
- Πεφάνης, Γ. Π. (2001). *Θέματα του μεταπολεμικού και σύγχρονου ελληνικού θεάτρου*. Αθήνα: Κάπα Εκδοτική.
- Πούχγερ, Β. (2003). *Ο Μαγικός κόσμος του Υπερλογικού στα θεατρικά έργα του Παύλου Μάτεσι*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σειραγάκης, Μανώλης (2014), «Ομορφες Πόλεις Μαγικές με Γειτονιές Αγγέλων και Οδούς Ονείρων: Η προσπάθεια του Μίκη Θεοδωράκη και του Μάνου Χατζιδάκι να αναμορφώσουν το ελαφρό μουσικό θέατρο του 1960» *Σκηνική Πράξη στο Μεταπολεμικό*

Θέατρο: Συνέχειες και Ρήξεις, Α. Δημητριάδης κ.ά. (επιμ.), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 113-124.

Τσουνάκος, Ο. (1999). Τραγούδι, Σύγχρονο Ελληνικό. Στο *Θέατρο Μουσική Χορός Κινηματογράφος*, Ελληνική Εκπαιδευτική Εγκυκλοπαίδεια. [Συλλογικός τόμος]. Εκδοτική Αθηνών. 389-390.

Χάρδας, Κ. (2024). *Για την Ελληνική Μουσική του 20^{ου} αιώνα. Ιστορικές, αναλυτικές, αισθητικές προσεγγίσεις*. Κάλλιπος.

Morril, C. (2005) Revamping the gay sensibility. Queer camp and dyke noir. Στο *The politics and poetics of camp*. Edt. Moe Meyer. Routledge, 64-110.

Butler, J. (2009). *Αναταραχή φύλλου. Ο Φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Άρθρα

LIFOteam. (2008, 24 Απριλίου). Βάτραχοι: Μια frog όπερα. *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/culture/theatro/batrahoi-mia-frog-opera>

Parallaxi. (2019, 14 Ιουλίου). Ciao ANT1: Όταν η Ελλάδα μεγάλωνε τις Κυριακές των '90s μπροστά στην τηλεόραση. <https://parallaximag.gr/agenda-parallaxi/tileorasi-agenda/ciao-ant1-otan-ellada-megalone-tis-kyriakes-ton-90s-mprosta-stin-tileorasi>

Αγιαννίδης, Παύλος. (2014, 28 Μαρτίου). Νέο Κύμα στα αστέρια σβήνουν, τα τραγούδια μένουν. *Τα Νέα*. στο <https://www.tanea.gr/2014/03/28/lifearts/neo-kyma-ta-asteria-sbinoyn-ta-tragoydia-menoun/>

Αλεξανδρής, Θάνος. (2024, 19 Δεκεμβρίου). Η ιστορία του Αλκαζάρ του πρώτου Drag Show στην Πλάκα που άνοιξε στα 70s. Τεύχος 936, *Athens Voice*. στο <https://www.athensvoice.gr/epikairota/ellada/877194/i-istoria-tou-alkazar-tou-protou-drag-show-stin-plaka-pou-anoixe-sta-70s/>

Θανόπουλος, Βασίλης. (2023, 25 Ιανουαρίου). Ανθρωπάκια, έρωτες και κουήρ αναμνήσεις με την Τάνια Τσανακλίδου. *Antivirus*. στο [Ανθρωπάκια, έρωτες και κουήρ αναμνήσεις με την Τάνια Τσανακλίδου | Antivirus Magazine](#)

Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής. (2007, 6 Φεβρουαρίου). Συναυλία για τον Μάνο Χατζηδάκι με τίτλο: «Μύθος ο Κοινός». στο <https://idkaramanlis.gr/event/synavli-gia-ton-mano-chatzidaki-me-titlo-mythos-o-koinos/>

Κουκά. Αναστασία. (2024, 24 Μαΐου). «Οδός Ονείρων»: Οι «Αδερφές Τατά» και τα άλλα τραγούδια που γεννήθηκαν από την θρυλική παράσταση του Μάνου Χατζηδάκι. *Πρώτο*

Θέμα. στο «Οδός Ονείρων»: Οι «αδελφές Τατά» και τα άλλα τραγούδια που γεννήθηκαν από την θρυλική παράσταση του Μάνου Χατζιδάκι

Κουτσούκης, Άγγελος. (2021, 18 Ιουνίου). Μια ανέκδοτη συνέντευξη του Γιώργου Μαρίνου. *Ogdoο*. στο <https://www.ogdoο.gr/prosopa/synenteykseis/mia-anekdoti-synentefksi-tou-giorgou-marinou>

Λοβέρδου, Μυρτώ. (2008, 24 Νοεμβρίου). Γιώργος Μαρίνος. *Το Βήμα*. στο <https://www.tovima.gr/2008/11/24/archive/giwrghos-marinos-2/>

Λοβέρδου, Μυρτώ. (2008, 24 Νοεμβρίου). Γιώργος Μαρίνος. *Το Βήμα*. στο <https://www.tovima.gr/2008/11/24/culture/giwrghos-marinos-3/>

Μαρίνος academy με κέφι. (2006, 23 Φεβρουαρίου). *Η Καθημερινή*. στο <https://www.kathimerini.gr/culture/243028/marinos-academy-me-kefi/>

Μίχος, Θεοδόσης. (2014, 8 Μαρτίου). Όταν γνώρισα τον Γιώργο Μαρίνο. *Propaganda*. στο <https://propaganda.gr/people/otan-gnorisa-ton-giorgo-marino/>

Παναγιωτίδης, Νίκος. (2016, Ιανουάριος). Η «Μυθολογία» του Μάνου Χατζιδάκι – Νίκου Γκάτσου. *Tar*. στο [H Μυθολογία των Μ. Χατζιδάκι - Ν. Γκάτσου | TAR - Μουσικό διαδικτυακό περιοδικό με αφορμή την κιθάρα](https://www.tar.gr/2016/01/01/μυθολογια-των-μανου-χατζιδάκι-νικου-γκάτσου/)

Παράσχος, Πέτρος. (2016, 10 Μαΐου). Το αγόρι της Οδού Ονείρων: Ένας μονόλογος για τον Γιώργο Μαρίνο. *Antivirus*. στο <https://avmag.gr/to-agori-tis-odou-oniron-enas-monologos-gia-ton-giorgo-marino/>

Παυριανός Γιώργος. (2021, 17 Ιουλίου). Μυθικά πρόσωπα – Γιώργος Παυριανός: Γιώργος Μαρίνος. Athens Voice Podcast. στο [Podcast Μυθικά Πρόσωπα | Γιώργος Μαρίνος, ο σούμαν της Ελλάδας | Athens Voice](https://www.athensvoice.gr/podcast/μυθικά-πρόσωπα-γιώργος-μαρίνος-ο-σούμαν-της-ελλάδας-athens-voice)

Παυριανός, Γιώργος. (2024, 6 Μαρτίου). Γιώργος Μαρίνος και Σταμάτης Κραουνάκης: Μόνον Άντρες. Τεύχος 907. *Athens Voice*. στο [Γιώργος Μαρίνος και Σταμάτης Κραουνάκης: Μόνον Άντρες | Athens Voice](https://www.athensvoice.gr/μυθικά-πρόσωπα-γιώργος-μαρίνος-σταμάτης-κραουνάκης-μόνον-άντρες-athens-voice)

Ράλλης, Νίκος. (2022, 18 Αυγούστου). Γιώργος Μαρίνος: «Εγώ κύριε είμαι ομοφυλόφιλος». *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/proswpa/athenians/giorgos-marinos-ego-kyrie-eimai-omofylofilos>

Τρούσας, Φώντας. (2024, 28 Ιουλίου). Ο Γιώργος Μαρίνος και η συμβολή του στο πρώιμο σατιρικό τραγούδι. LIFO. στο <https://www.lifo.gr/culture/music/o-giorgos-marinos-kai-i-symboli-toy-sto-proimo-satiriko-tragoydi>

Τρούσας, Φώντας. Αυτός ο πολύ μεγάλος τραγουδιστής. *Lifo*. στο <https://www.lifo.gr/culture/music/giorgos-marinos-aytos-o-poly-megalos-tragoydistis>

Τσόλκα, Αλεξάνδρα. (2014, 17 Ιουνίου). Γιώργος Μαρίνος: Η ιστορία ενός πρίγκιπα που διέψευσε το «ουδείς αναντικατάστατος». Η ζωή, οι θρίαμβοι, οι μεγάλοι έρωτες, οι εμβληματικές γυναίκες, η αλήθεια για την καθημερινότητα του. *Provocateur*. στο <https://www.provocateur.gr/manners/3186/giwrghos-marinos-h-istoria-enos-prigkipa-poy-diapseyse-to-oydeis-anantikatastatos/>

Χαριτόπουλος, Διονύσης. (2021, 15 Οκτωβρίου). Σαν παλιό σινεμά. *Lifo*. στο [Σαν παλιό σινεμά | LiFO](#)

Συνεντεύξεις – Απομαγνητοφωνήσεις

Ζαμπέτογλου, Νάνσυ και Θανάσης Αναγνωστόπουλος. (2023, 24 Ιανουαρίου). Στούντιο 4: Συνέντευξη με την Τάνια Τσανακλίδου, EPT. [απομαγνητοφώνηση αποσπάσματος εκπομπής] στο [Τ. Τσανακλίδου: "Ο Γιώργος Μαρίνος με δίδαξε περισσότερο απ' όλους" | 24/01/2023 | EPT](#)

Ναχμία, Νίνα. (1993, 22 Μαΐου). Αιφνίδια Επίσκεψη: Γιώργος Μαρίνος (σπάνια συνέντευξη – απομαγνητοφώνηση). EPT: Δεύτερο Πρόγραμμα. Στο <https://www.youtube.com/watch?v=dirNyOmZhCA>

Παναγιωταρέα, Άννα. (2006). Ουδείς Αναμάρτητος, Συνέντευξη με τον Γιώργο Μαρίνο. Αρχείο EPT [απομαγνητοφώνηση]. Στο <https://archive.ert.gr/35526/>

Παπαστεφάνου, Γιώργος. (1976, Μάρτιος). Μουσική Βραδιά: Γιώργος Μαρίνος. (απομαγνητοφώνηση συνέντευξης από το αρχείο της EPT) στο <https://archive.ert.gr/6572/>

Σταματέρη, Μαρία. (2009, 18 Ιανουαρίου). Gala: Συνέντευξη με τον Γιώργο Μαρίνο. [απομαγνητοφώνηση εκπομπής] στο <https://www.youtube.com/watch?v=WRTcWo5RqGI>

Προγράμματα Παραστάσεων

Βέντεκιντ, Φ. (1998). *Λούλου*. (1998). Ανοιχτό Θέατρο [πρόγραμμα παράστασης]

15 χρόνια Μαρίνος. (1980). [πρόγραμμα παράστασης].

Οπτικοακουστικό υλικό

«Σε λίγο θα σβήσουν τα φώτα», στην εκπομπή Μουσική Βραδιά (1976), στο <https://www.youtube.com/watch?v=udd6a4upaVw>

«Στο ερημονήσι Μύκονος», από τον δίσκο *Γιώργος Μαρίνος* (1979), στο <https://www.youtube.com/watch?v=mSuHCYd7ay8>

«Μαθήματα δικτατορίας άνευ διδασκάλου», από τον δίσκο *Αγωγή του Πολίτου [Ευτράπελος Προπαγάνδα μετά Ιντερμεδίων]* (1975), στο <https://www.youtube.com/watch?v=TfyaOr8L-4M>

15 χρόνια παράσταση (1980), στο <https://www.youtube.com/watch?v=MaYIEOa1OGM&t=126s>

«Η Κοντέσα ντε Εστέλλα ντε Στριντένη», από τον δίσκο *Μια ζωντανή παρουσίαση* (1970), στο <https://www.youtube.com/watch?v=qgr90VqBzb4>

«Οι μικρές αρτίστες», από τον δίσκο *Μια ζωντανή παρουσίαση* (1970), στο <https://www.youtube.com/watch?v=de50zZQwG28>

Στον Αστερισμό της Μέδουσας (1984), στο <https://www.youtube.com/watch?v=J3Rkw9y-Xrw>

«Το μεγάλο τραγούδι του ελληνικού κινηματογράφου», από τον δίσκο *Λεωφόρος* (1987), στο <https://www.youtube.com/watch?v=Nyeeq3MeS-s>

«Κουκουρουκουκού σουπίτσα», από τον δίσκο *Ό,τι ανεβαίνει κατεβαίνει* (1982), στο <https://www.youtube.com/watch?v=9aFJnmXc1TI>

«Mother Νίκαια», από τον δίσκο *15 χρόνια παράσταση* (1980), στο <https://www.youtube.com/watch?v=MaYIEOa1OGM&t=126s>

Παράρτημα 1: Κείμενα και Τραγούδια

Φώτα μες τη νύχτα

(στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Φώτα μες τη νύχτα

Σας δείξανε το δρόμο ως εδώ

η γνώριμη γωνιά μας στολισμένη

Σας περιμένει

Πέστε πώς απόψε

Μας δένει μία ψευδαίσθηση γλυκιά

Χαρείτε τη γιορτή που θα τελειώσει

Πριν ξημερώσει.

Ποιος από σας δεν ζητά

Μια βραδιά στη χαρά

Και στη συντροφιά μας δίπλα μας καθίστε

Και μαζί με μας και εσείς

Τραγουδήστε!

Φώτα μες στη νύχτα

Που κρύβουν την ασχήμια της ζωής

Ποτίστε τις καρδιάς σας το λουλούδι

Μ' ένα τραγούδι

Πάρτε την καρδιά μας

Για μας η πιο μεγάλη πληρωμή

Θα είναι ένα ζεστό χαμόγελο σας
Στο πρόσωπο σας

Ποιος από σας δεν ζητά
Της μιας βραδιάς τη χαρά
Και η συντροφιά μας
Δίπλα μας καθίστε
Και μαζί με μας και σεις
Τραγουδήστε!

Φώτα μες τη νύχτα
Ανοίξανε το δρόμο ως εδώ
Η γνώριμη γωνιά μας στολισμένη
Σας περιμένει
Απόψε σας χαρίζουμε το βράδυ!
Είναι δικό σας!

Μαθήματα δικτατορίας άνευ διδασκάλου

(στίχοι: Γιάννης Κακουλίδης)

Παίρνετε μια ντουζίνα τανκς, ένα μυστρί και μία πλάκα
κι αφού ξορκίσετε τον Μαρξ θεμελιώνετε ατάκα.
Διαλέγετε ένα πτηνό ει δυνατόν με 2 κεφάλια
το στήνετε στον Υμηττό με τα φτερά του σαν βεντάλια.

Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών
άνευ βουλήs και εκλογών
έτσι τα έθνη μόνο ζουν
ταρατατζούμ ταρατατζούμ ταρατατζούμ

Βάζετε για πρωθυπουργό της Σαντορίνης τον ωραίο
και δε πειράζει για μετά τ' αδίκημα είναι στιγμιαίο.
Συγκέντρωσις είναι εφικτή το μάζιμουμ ενός ατόμου
κι έτσι αποφεύγεται η ειρκτή και η εξάρθρωσις του ώμου.

Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών
άνευ βουλής και εκλογών κύριοι
έτσι τα έθνη μόνο ζουν
ταρατατζούμ ταρατατζούμ ταρατατζούμ

Συλλήψεις είναι αποδεκτές Τρίτη, Τετάρτη και Σαββάτο
αλλά μπορείτε κι από χθες για να τους έχετε από κάτω.
Πρόσφορη μέρα για όλα αυτά μία απ' τις τόσες του Απρίλη
αρχίζετε πρωί πρωί και τελειώνετε το δείλι.

Στο ερημονήσι Μύκονος

(στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Από δώδεκα μνηστήρες προδομένη
Από ταξιτζήδες παρατημένη
Μια τραβεστί μικροαστή
Στέκει καθιστή ή ιπαστί
Απελπισμένη στην κουπαστή

Πάει εξορία στα όρη
Της ερήμου-νήσου Μυκόνου
Που έχουν κορυφή κόλουρου κώνου
Να εύρει γιατρεία του πόνου

Μήπως και λησμονήσει
Αυτόν που κυρίως είχε αγαπήσει
Και αποπλανήσει
Απ' το γαϊδουρονήσι

Στης παρθένου Μυκόνου τα δάση
Η τραβεστίτσα καταφεύγει να ξεχάσει
Να μονάσει, να ρεμβάσει

Ίσως ίσως να αγιάσει
Τον γαϊδουρωνησιώτη να λησμονήσει
Και στην κουπαστή καθιστή ή ιππαστή
Απελπισμένη όλο ζαλάδες
Τρώει χουρμάδες
Κοπανιστή και ανανάδες
Δάκρυα χύνει
Κουκούτσια φτύνει
Και στον ιππότη της
Τον γαϊδουρωνησιώτη της
Με του νοτιά τα κύματα
Του στέλνει απορρίμματα

Ενθυμείται την άκαρδη καρδιά του
Και τρώει μπανάνα στην υγεία του
Τα κύματα με δάκρυα ποτίζει
Και με φλούδες τα ραντίζει
Του δε πλοίου η μπουρού
Της μιλάει για την Συγγρού
Και καθιστή στην κουπαστή
Παρ' όλα ταύτα τον καλό της δεν ξεχνάει

Κι από τον πόνο κι από τους χουρμάδες
Τους ανανάδες και τις πορτοκαλάδες
Αποκοιμιέται η ιππαστί στην κουπαστή
Η τραβεστί
Την παρθενιά της ονειρεύεται
Και ρεύεται

Μα σαν το πλοίο στην Μύκονο πλευρίζει
Αυτή επικύπτει από την κουπαστή
Και τι ανακαλύπτει;
Καλέ τι ανακαλύπτει;
Τι ανακαλύπτει;
Πώς και η Μύκονος
Ήταν μια νήσος τραβεστί!

Η κοντέσσα Εστέλλα ντε Στριντένη

(στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Η κοντέσα Εστέλλα ντε Στριντένη
είναι μια κοντέσα αφηρημένη,
μια μέρα σ' ένα αμάξι χάνει τα κλειδιά της
μια μέρα σε μια γρίπη χάνει τα δυο παιδιά της.

Σε γεύματα επίσημα χάνει την όρεξή της,
στο ωδείο εσπούδαζε και χάνει τη φωνή της.
Μια μέρα ένα μενταγιόν ενθύμιο απ' τη μαμά της
τη νύχτα πλάι στο Γκόουτεν τίναξε απ' την ποδιά της.

Στο Μπράτερσεν μια μπόρα το προοίμιο το καλό της
και στον παγκόσμιο πόλεμο χάνει τον σύζυγό της
μα όταν στην Ασιατική χολέρα χάνει και τη μόνη της μητέρα
στη κοινωνία ζει πια στιγματισμένη, είναι μια κότα, μια αφηρημένη.

Στη Χιροσίμα μια φορά της πήραν τα σκυλιά της
σε μία κοσμοσυρροή της πήρανε τ' αυτιά της
και φαίνεται πως το κακό θα είναι κληρονομικό
γιατί προχθές η κόρη της η κοντέσα ντε λα Μπράτις
σε μία κρίση καρδιακή έχασε τη μαμά της.

Δυο μικρές αρτίστες

(στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Δύο μικρές αρτίστες
η Μπιζού η Άννη
πάνε για Βαγδάτη
παν για Τεχεράνη

Έχουν κάποιες εργασίες

και έξι ζεύγη βλεφαρίδες
έχουν κάποια ευτυχία
σύνολο ελπίδες

Γράφουν στη μαμά τους
ποστ ρεστάντ Χαλκίδα
έχουν στο γιακά τους
λίγη πιτυρίδα

Μάδησαν οι βλεφαρίδες
τους τελείωσε η ρεζέρβα
τρώνε το πρωί κονσέρβα
κέικ με σταφίδες

Οι γλωμές αρτίστες
πάνε δύο δύο
πάνε στη Βαγδάτη
στο νοσοκομείο

Χωρίς ελπίδες στο ζαχαροπλαστείο
(στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Οι γλυκές κουρασμένες κυρίες
μελαγχολούν δύο δύο
εκεί στο ζαχαροπλαστείο
με ντεμοντέ ιστορίες.

Θυμάσαι το κίνημα του Δεκέμβρη

Τι εποχή κι αυτή
Αχ, αυτές οι αριστερές κυβερνήσεις
Τι εγγενείς αναμνήσεις!

Εφέτος έβαψα το μπάνιο φυσικί
Περάσαμε πάντως επτά χρόνια με ηρεμία
Έχω και αυτή την υπνηλία.

Ο γιος μου όλο προκηρύξεις
Η δε κόρη μου ήξεις αφήξεις
Έχει φρονήματα μαοϊκά και με πληγώνει
Αχ, τι γεροδεμένο γκαρσόνι
Παίρνουμε ακόμα δύο γλυκά;

Οι παλιές πονεμένες κυρίες
Σιωπηλές και οι δύο
Όλο παλιές ιστορίες
Στο ζαχαροπλαστείο.

Κουκουρούκουκου σουπίτσα

(στίχοι Γιάννης Ξανθούλης)

Αχ! Ακούστε ένα τραγουδάκι, που θέλει πολύ φαντασία. Σκεφτείτε ότι φεύγουμε από αυτό τον τόπο με τα καυσαέρια και πάμε σε ένα εξωτικό νησί όπου χιλιάδες λυγερόκορμα κορίτσια παίζανε και γελάγανε! Αυτή, η Αλόχα, ήτανε θλιμμένη καθότανε κάτω από τους κοκοφοίνικες και έκανε διάφορα χειροτεχνήματα όπως καλαθούρες και κτλ.

Πάντα ένα νησί στον Ειρηνικό θα μας περιμένει,
σαν μια ζωγραφιά στο μυαλό μας το ταξιδιάρικο,

σ' αμμουδιά χρυσή, θα 'μαστε γυμνοί κι οι δυο ξαπλωμένοι,
μ' ένα τραγουδάκι λίγο σόκιν και λίγο κουλτουριάρικο.

Πέφτουν οι μπανάνες, πέφτουν οι χουρμάδες, πέφτουν οι καρύδες,
φεύγουν οι βδομάδες, φεύγουν οι μήνες και τα βάσανα,
πλάκωσαν λιακάδες, πλάκωσαν τυφώνες, στρείδια και γαρίδες,
έρωτας κοκτέιλ, κάτω από τ' αστέρια, Θεέ μου - ανάσανα!

Για αυτό

Κουκουρουκουκού Σουπίτσα

Κουκουρουκουκού Γιαχνί (x5)

Αυτό το τραγούδι έχει πολύ βαθύ νόημα, εκ πρώτης όψεως δε φαίνεται. Σου λέει ο άλλος «κουκουρουκουκού σουπίτσα»; Ε, βλακείες! Όμως τι λέει βασικά; Οι προεκτάσεις τι λένε του τραγουδιού; Ότι φεύγουμε από αυτό τον τόπο με τα καυσαέρια και πάμε σε ένα εξωτικό νησί όπου έχει καθαρή ατ(ι)μόσφαιρα! Άρα; Φυγή! Άρα; Εναντίον του κατεσ(ι)τημένου! Άρα κουλτουριάρικο!

Πάντα ένα νησί στον Ειρηνικό θα 'ναι τ' όνειρό μας,
μισό μέτρο ύφασμα γύρω από τη μέση για ντύσιμο,
χίλιοι παπαγάλοι μας παρηγορούνε για τον καημό μας,
για της Κυριακές μας και για τον βίο μας τον νηστίσιμο.

Πέφτουν οι μπανάνες, πέφτουν οι χουρμάδες, πέφτουν οι καρύδες,
φεύγουν οι βδομάδες, φεύγουν οι μήνες και τα βάσανα,
πλάκωσαν λιακάδες, πλάκωσαν τυφώνες, στρείδια και γαρίδες,
έρωτας κοκτέιλ, κάτω από τ' αστέρια, Θεέ μου - ανάσανα!

Για αυτό

Κουκουρουκουκού Σουπίτσα

Κουκουρουκουκού Γιαχνί

Ξενοδοχείον ο Κέκρω

(στίχοι: Γιώργος Ευσταθίου)

Σε ύποπτο ξενοδοχείο
χωρίς ταυτότητα κι αρχείο,
με χαλασμένη υδρορροή,
μια ώρα ή ως το πρωί,
ένα κρησφύγετο για δύο
το δίκλινο 202.

Η ταραχή μέχρι να μπούμε,
μέχρι τη σκάλα ν' ανεβούμε.
Ο γέρος πίσω απ' το ταμείο
μιλάει πάντα για το κρύο,
ρωτάει αν είμαστε αδέρφια,
πώς πάμε δήθεν από κέφια.

Σε θέλω πάλι πριν να φύγεις.
Την πόρτα κλείσε, μην ανοίγεις.
Θα βγούμε όπως πάντα χωριστά,
πρώτα εσύ, εγώ μετά.

Σε ύποπτο ξενοδοχείο
χωρίς ταυτότητα κι αρχείο,
με ξεφτισμένη οροφή,
θα μείνει η σχέση μας κρυφή,
ένα κρησφύγετο για δύο
το δίκλινο 202.

Σ' αναζητάνε οι δικοί σου
κι εγώ μαθαίνω το κορμί σου.
Ο γέρος πίσω απ' το ταμείο
μιλάει μόνος για το κρύο,
συνένοχος στην ανομία,
δεν βρίσκει άκρη η αστυνομία.

Σε θέλω πάλι πριν να φύγεις.
Την πόρτα κλείσε, μην ανοίγεις.
Θα βγούμε όπως πάντα χωριστά,
πρώτα εσύ, εγώ μετά.

Βοηθός Ανδρόνικου

(κείμενο Γιάννης Ξανθούλης)

Αφήστε με, αφήστε με κύριε Ανδρόνικε να σκάψω και εγώ. Τι σόι βοηθό με προσλάβατε. Τι σόι περγαμηνές κουβαλώ με τη βούλα της Υπουργού Πολιτισμού. Τι φοβάστε καλέ. Μη σας κλέψω τη δόξα. Αφού ξέρετε ότι ανήκουμε σε διαφορετικούς τομείς. Γιατί, αγαπητοί μου, ο αρχαιολόγος κύριος Ανδρόνικος σκάβει και ξεσκάβει το παρελθόν μας, ενώ εγώ σκάβω για να θάψω το παρόν μας. Γιατί ως γνωστόν από παρελθόν να φαν και οι κότες, αλλά από παρόν μπρόκολα...

Αλλά και τι χώρα κι αυτή! Ένδοξη μεν, αλλά παρανοϊκή. Το ένδοξο παρελθόν μας μέσα στη γη. Για να το βγάλουμε ιδροκοπάμε. Ενώ το άχρηστο παρόν μας βρίσκεται στην επιφάνεια ν' αερίζεται κι άιντε να το κουκουλώσεις... Δυστυχώς ο κλήρος να τα κουκουλώσω έπεσε σε μένα και τι να κάνω! Από πού να αρχίσω και πού να τελειώσω κύριε Ανδρόνικε, που μου βρήκες τον τάφο του Φιλίππου και θαρρείς ότι έκανες κανένα κατόρθωμα. Τέλος πάντων δεν θέλω να σου κόψω και την τύχη, αλλά ας δούμε τις δικές μου πομπές...

Εγώ ως γνωστόν ό,τι κάνω, το κάνω επιστημονικά. Γι' αυτό όταν είπα θα ασχοληθώ με την αρχαιολογία, αμέσως πήρα και διάβασα όλα τα συγγράμματα του σύγχρονου ιστορικού Μαρούδα του Διαψευστή του επονομαζόμενου και Χαλιμά της προεδρίας. Τι σχέση τώρα είχε η Χαλιμά η παραμυθού με τον Μαρούδα άγνωστο και δεν μου πέφτει λόγος.

Τα διάβασα που λέτε να ξέρω τί να θάψω και τί να ξεθάψω. Γιατί ο κύριος Ανδρόνικος μου τα μπερδεύει. Ό,τι θα θάψω εγώ θα πάει να τα ξεθάψει εκείνος και θα πάρει και πάνω του όλη τη δόξα... Καταρχήν θέλω να κουκουλώσω τον πόλεμο της αφίσας... Αμ, κρύβεται κοτζάμ πόλεμος; Κρύβεται τόσο χαρτομάνι; Όλοι οι τοίχοι κουβαλούν πάνω τους σου λέει αφίσες περισσότερες και από τούβλα. Επιγραφές να δουν τα μάτια σου. Από "ΕΔΟΚΕΤΟΡΑ", παλιά ανυπολόγιστης αξίας επιγραφή, μέχρι «Ο επιμένων Ελληνικά». Το είδαν τώρα «επιμονή». Το σπίτι μιας θείας μου έπιασε Παπανδρέου. Πώς λέγαμε παλιά έπιασε σκώρο και κοριούς. Γιατί κόλλα, κόλλα αφίσες με τη φωτογραφία του αρχηγού, ήρθε η φωτογραφία και απορρίφθηκε. Πέντε φορές ασβέστωσε η γυναίκα το σπίτι και δεν φεύγει η φωτογραφία.

Άλλο σου λέει έπιασα Αβέρωφ. Όπως λέγαμε παλιά έπιασε μούχλα. Να η μια αφίσα πάνω στην άλλη ήρθε κι έγιναν ένα ο Αβέρωφ με το ντουβάρι. Καλέ μέχρι στα βυζιά της η Αγία Αθανασία στο Αιγάλεω της έκοψε ο Χριστός την αλληλογραφία και της φανερώθηκε ο ήλιος του ΠΑΣΟΚ. Αυτή η απατεώνισσα βέβαια πήγαινε το εκμεταλλευτεί πολιτικά με τα βυζιά έξω αλλά την έτζασαν. Αυτά δεν είναι πια βυζιά... Με τόσο σύγγραμμα. Είναι ο Χρυσός Οδηγός!

Φοβερά πράγματα. Και δεν είναι που τελειώσαμε. Σε ένα χρόνο καλώς εχόντων των πραγμάτων έχουμε εκλογές. Βέβαια κατόπιν εορτής ο Παπανδρέου βγήκε και είπε: «Ναι έχετε δίκιο, πόλεμος της αφίσας δεν έπρεπε να γίνει». Μας ηρέμησε. Καλέ ποιος πόλεμος που μπερδεύτηκαν οι

γειτονιές μας. Κάλυψαν, σου λέει, μέχρι και του ζητιάνους στις γωνιές... Για να βρούμε τις ταμπέλες με τα ονόματα των οδών, ξύνουμε τις αφίσες. Γιατί δεν έφτανε τόσες κομματικές αφίσες, έπαιζαν μετά και οι γούνες. Τελικά η Ελλάδα δεν ξέρω τι ακριβώς σκέφτεστε εσείς, αλλά το μόνο που χρειαζόταν ήταν η Ευρώπη και η γούνες. Βέβαια κανείς δεν έχει καταλάβει πόσο μέσα και πόσο βαθιά μας έχει μπει η Ευρώπη αλλά το πάμε κατά προσέγγιση.

Έλα όμως να μου πεις κύριε Μαρούδα πώς να κρύψω εγώ τα γεγονότα. Γιατί αυτός τα διαψεύδει... Ελαφρά τη καρδία. Παλιά η ψευτιά ήταν ελάττωμα, τώρα έχει και Υπουργείο. Μπορώ εγώ να κρύψω ότι σε μία χώρα που το σύνθημά της είναι «Βουρ να βρούμε τον Τρίτο Δρόμο», έγιναν Ευρωεκλογές. Και πες ότι έχω το ταλέντο να εξηγήσω ότι οι Ευρωεκλογές είναι κάτι περίπου σαν τις αλλαξοκωλιές, τον Τρίτο Δρόμο μου λες τι να τον κάνω; Τρία χρόνια ψάχνουμε και δεν τον βρίσκουμε. Άσε που έμαθα ότι κατά πάσα πιθανότητα τον κατεδάφισε ο Τρίτσης και δεν τους το 'πε ακόμη.

Ο Ανδρόνικος μόνο τον είδε αρχαιολογικά και αισιοδοξεί ότι θα τον ανακαλύψει. Καλέ εδώ δεν κουκουλώσαμε ακόμα, που αν είναι και για κουκούλωμα, είναι καιρός να τον ανακαλύψουμε. Και δεν θα προφτάσω να κάνω τίποτα δυστυχώς γιατί θα με προλάβουν τα νέα γεγονότα.

Σου λέει στις ειδήσεις η Εύη Δεμίρη, η κόρη του Τζακ Πάλλανς, ότι η Κυβερνητική Πολιτική και τα λοιπά και τα λοιπά. Ποια Κυβερνητική Πολιτική κυρία αγέλαστη. Κομματική πολιτική και μόνο.

Η Ελλάδα, πάει τελείωσε, ζει μια μόνιμη προεκλογική περίοδο και βρίστε με. Κάθε τετραετία δεν μοιάζει παρά προεκλογική ετοιμασία για την επόμενη και άιντε να το κουκουλώσω από την ιστορία. Όπου να σταθείς ακούς για νεολαίους. Μέχρι μία συμπεθέρα μας που ως τα χτες θυμόταν τη Μικρασιατική Καταστροφή και τραγουδούσε «Πάει το Αϊβαλί», έγινε νεολαία και αυτή. Κοιμάται και κάτω από το κρεβάτι της έχει ένα μπουγέλο και τις αφίσες του κόμματος. Σου λέει έτσι και πάρω γραμμή, ξαμολύθηκα στο αφισοκόλλησα. Ποια αρθρικότα. Τις περάσαν όλα! Αυτή μπερδεψε το ΠΑΣΟΚ με την ΑΣΛΑΝ!

Όλοι οργανώνονται και τα καταγγέλλω, κύριε Ανδρόνικε, δημόσια για να μη νομίζεις μετά ότι το ανακάλυψες εσύ. Απ' τη στιγμή που είδα στις Ευρωεκλογές Παππά να σταματά στη μέση των Εσπερινό και να λέει «Ζήτη η Νέα Δημοκρατία» «Πρόσχωμεν» και νεκροφόρα με τον μακαρίτη πίσω ανάσκελα και τα αγγελάκια στολισμένα με σημαίες του ΠΑΣΟΚ, είπα... εδώ συμβαίνουν μαναφούκια! Δηλαδή πλήρης κατολίσθηση! Το ξέρω ότι οι αρχαιολόγοι ξεθάβουν αλλά εγώ αποτελώ εξαίρεση και κουκουλώνω ότι μπορώ.

Πώς να κουκουλώσω όμως ότι από τώρα για του χρόνου ετοιμάζουν ειδικά γκρουπ «νεολαίων». Νεολαίους λέω όσους μπαίνουν στα πούλμαν και ακολουθούν τους φύλαρχους. Το 'χω ακούσει να συστήνονται... Χαίρω πολύ νεολαίος Μπούτου.. Ο Μπούτος, του Μπούτου, ω Μπούτε!

Χαίρω πολύ νεολαίος Ανδρέα. Χαίρω πολύ γηραλέος Μαρκεζίνη...

Γιατί υπάρχει ακόμα αυτό το είδος στην αγορά. Στρατολογεί κόσμο απ' το γηροκομείο. Τους τάζει ότι θα τους ρίξει το σάκχαρο, την ουρία και ότι θα τους βελτιώσει τον προστάτη. Πράγματι... Η πολιτική έχει μακροζωία μέχρι κορακοζωία! Ποιος πέθανε από αυτούς πριν τα ενενήντα. Κανείς. Λίγο χρήσιμος να 'σαι σε λιμπίζεται ο Θεός και σε αναπαύει στο πίτς φιτίλι. Αυτούς τους αφήνει... Να παίζουν με τα νεύρα μας.

Σας έλεγα, λοιπόν, ότι ετοιμάζω γκρουπ με νεολαίους οπαδούς. Από τώρα. Πας δηλώνεις υποταγή, σε περνούν από γιατρό να 'χεις γερά πνευμόνια για να γκαρίζεις και γερή κράση να σηκώνεις και κανένα πανό και μετά περνάς οντισιόν. Όπως παλιά στα Νέα Ταλέντα του Γιώργου Οικονομίδη. Γιατί πρέπει να 'χεις και καλή φωνή για τα τραγούδια του κόμματος και πρέπει να 'σαι καλός στην επαγγελματία. Όποιος από σας θέλει να πάει τον πληροφορώ ότι στις νέες εξετάσεις ζητούν ύλη ανέκδοτα από Πόντιους, τη βιογραφία του Κουτσόγιωργα, αποσπάσματα από το άγνωστο έπος του Αβέρωφ «Τα γαλάζια μπουρεκάκια», το μαρξιστικό ποίημα «Βάλτε σάουνα στο σπίτι του λαού». Τόδατε το σπίτι του λαού. Τι βεράντες, τι Χαρίλαοι, τι ηλεκτρονικά, τι αίθουσες και τι κακό! Πώς να το κουκουλώσω. Να πω τι. Ότι είναι φτωχό. Ότι έγινε με τον τίμιο ιδρώτα της Υψηλάντη, ότι τους το 'κανε δωρεά η Χριστίνα Ωνάση. Για αυτό μην το συζητάτε σε τι δύσκολη θέση βρίσκομαι ως κουκουλωτής ιστορικός αρχαιολόγος.

Και το χειρότερο είναι ότι με προλαβαίνουν τα γεγονότα. Ώσπου να σκεφτώ πώς να βολέψω τη μία μαλακία, να σου η άλλη. Έμαθα ότι ο Παπανδρέου ετοιμάζει το γιο του για Υπουργό. Λέω λάθος. Αυτό το παιδί έχει πάνω του μία καθυστέρηση. Όχι, μου λένε είναι «ταλαντούχο». Χορεύει και ζειμπέκικο, που για Υπουργό του ΠΑΣΟΚ είναι το άπαν. Ο Κατσιφάρας πώς βρίσκεται εκεί που είναι. Πως δοκιμάστηκε. Με ζειμπέκικο. Γιατί λέει το ζειμπέκικο αρέσει στη Μάργκαρετ. Και αυτή ξέρει. Έχει μάτι. Λιθρινιού. Τι να πεις όμως. Να τα βάλω με τη Μάργκαρετ. Αυτή το είδε βασιλομήτωρ. Άλλωστε φέρνει και προς τη μακαρίτισσα, αν τη δεις από λοξά, με τον κατάλληλο φωτισμό. Τον μόνο ίσως από τους πολιτικούς που μπορώ να βολέψω είναι τον Κύρκο, τον αποκαλούμενο και Γιάννη Πάριο της Αριστεράς. Έχει γλύκα και σαντιμεντάλ. Και να δεις βρε παιδί μου όπου αναφέρω τον Κύρκο το πράγμα ηρεμεί. Αυτός είναι σαν τους κύβους ΚΝΟΡ, όπου τους ρίξεις νοστιμίζουν... Εκεί όπου ακούς βρίσιμο, αντάρα και μπλα-μπλα, πετάς έναν Κύρκο και ξεχνιέσαι μ' ένα Άρλεκιν.

Αυτό που δεν κουκουλώνεται με τίποτα είναι η μεταστροφή της Βουγιούκλως σε ΠΑΣΟΚ. Νέα λαμπρή περίοδος. Δήλωσε ΠΑΣΟΚ χωρίς να της το ζητήσει κανένας. Είπαμε, ούτε αυθαίρετο είχε να σώσει -τελικά αποδείχθηκε ότι είχε αυθαίρετο θέατρο- ούτε υπουργείο διεκδικεί, δεν άφησε τίποτα που να μην το κάνει μιούζικαλ. Τι θέλει. Κι όμως πήγε τότε που μίλησε ο Πατήρ Ανδρέας στη Θεσσαλονίκη από τη μυστική σκάλα του ξενοδοχείου και βρέθηκε στο δωμάτιο του ομιλητή, όπου ήταν μαζεμένη όλη η παρέα. Και η Μελίνα. Λείπει ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή. Αρχίζει να χτυπά την πόρτα η Βουγιουκλάκη ντουκ-ντουκ-ντουκ σε ρυθμό κλακέτας. «Ποιος

μαλάκας είναι» λέει Υπουργός Πολιτισμού και Επιστημών από μέσα. «Ποιος χτυπά, δεν βλέπει ότι έχουμε δουλειά και κρατάμε τσίλιες των Αρχηγό».

«Άνοιξε Μελίνα είμαι η Αλίκη Βουγιουκλάκη. Ένωσα ΠΑΣΟΚ και ήρθα». Και τη βάζουν μέσα παρακαλώ και τη βγάλανε και στο μπαλκόνι να πάρει αέρα και να δει ο κόσμος ότι τα λαϊκά είδωλα πάνε με τους ειδωλολάτρες και το κυριότερο την έγγραψαν στην κλαδική Λίφτιγκ! Και τότε από Βουγιουκλάκη ονομάστηκε Βουγιουκλαδικάκη! Και δεν τα λέω εγώ. Η εφημερίδες τάγραψαν. Πήρε δηλαδή το πράγμα δημοσιότητα.

Για αυτό σας ερωτώ. Κουκουλώνονται. Τι είναι καλέ. Κουραμπιέδες να τους κουκουλώσεις με άχνη ζάχαρη. Κουκούλωσε σου λένε τις πλαστικές σημαίες των κομμάτων. Πόλη με πλαστική σημαία. Μέχρι το ζάμπτωχο Κ.Κ.Ε. το ξέρετε ότι βρήκαν δουλειά για εκατό αιώνες οι αρχαιολόγοι. Σε λίγο θα τις βρίσκουν όπως βρίσκουν τους αμφορείς και τα διάφορα αγάλματα με τα σπασμένα πέη -δεν ξέρω αν το παρατηρήσατε- αλλά δεν ξέρουμε τι μέγεθος πέος είχαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι γιατί σε όλα τα αγάλματα που βρίσκονται, το μόνο πράγμα που λείπει είναι αυτό. Το κυριότερο. Θα βρίσκουν που λέτε οι αρχαιολόγοι τις πλαστικές σημαίες και θα τις βάζουν στο μουσείο να τις βλέπουν οι μελλοντικές γενιές να εμπνέονται...

Μαζί με τον Τιμάριθμο. Ο Τιμάριθμος στην Ελλάδα κοντεύει να είναι πιο αξιοθέατος και από την Ακρόπολη. Γιατί η Ακρόπολη σκαρφάλωσε εκεί που βρίσκεται, ούτε ψηλώνει ούτε χαμηλώνει άλλο. Το πολύ-πολύ να παλιώσει περισσότερο. Ο Τιμάριθμος όμως με τις ευλογίας των μάγων του ΠΑΣΟΚ πετάει πιο ψηλά και από την Ολυμπιακή. Δεν πιάνετε με τίποτα να ναι καλά ο Αρσένης.

Ο Αρσένης είναι ο υπουργός που έδωσε υπόσταση στα ζαρζαβατικά. Πας στη λαϊκή αγορά και δεν σ' αφήνουν να αγγίξεις τις ντομάτες. Προσοχή εύθραυστον. Και πανάκριβον. Ψέματα. Γιατί έτσι και σου πέσει μία ντομάτα από τα χέρια άντε μετά δούλεψε κύριε μικρομεσαία ένα μεροκάματο να την πληρώσεις.

Ούτε τους μικρομεσαίους ποια μπορώ να κουκουλώσω. Κουκουλώνεται κοτζάμ Ελλάδα. Γιατί δεν είναι ένας, δύο και τρεις. Είναι παραπάνω από τις προβλέψεις του ΠΑΣΟΚ. Γιατί το ΠΑΣΟΚ όταν μίλησα για μικρομεσαίους άλλο πράγμα είχε σίγουρα στο μυαλό του και άλλο του βγήκε. Μου είπαν ότι φορολογεί τους μικρομεσαίους για να διευκολύνει τους μικρομεσαίους από μία τρίτη μικρομεσαία διάσταση που ακόμη λέει δεν είναι αισθητή αλλά σε λίγα χρόνια θα λέμε «Μπράβο... Παρά την κωλόσφιξη τα καταφέραμε». Αφού και το πρωί στο μπρέκφαστ όλο το υπουργικό συμβούλιο στύβει δυο-τρεις μικρομεσαίους. Γιατί λέει η μικρομεσαίοι έχουν βιταμίνη «c» σύμφωνα με την βιταμινούχο αντίληψη «Σε βρήκα μαλάκα και σε στύβω».

Κι ύστερα κύριε Ανδρόνικε αμφισβητείς το κύρος της δουλειάς μου. Έλα εσύ στη θέση μου και θάφτα και κουκούλωστα όλα αυτά και χιλιάδες άλλα. Γιατί άλλο να θάβουμε κι άλλο να ξεθάβουμε. Ποιος ξέρει ίσως όταν ξεθάβουμε τη σημερινή περίοδο σε δύο χιλιάδες χρόνια να θεωρηθεί επίτευγμα και Χρυσούς Αιών προς Τενεκεδένιος. Τώρα όμως κρύβε και θάβε ό,τι

μπορείς και πού ξέρεις μπορεί να είναι το ίδιο σημαντικό αρχαιολογικά από το να την ξεσκαλίζεις... Λέτε;

Παράρτημα 2: Δισκογραφία

Αυτοτελή (άλμπουμ και σινγκλ)

Τίτλος: **Οδός Ονείρων** [Συμμετοχή]

Έτος: 1962

Δισκογραφική εταιρία: Columbia (LP)

Συνθέτης: Μάνος Χατζιδάκις

1. Πρόλογος (Η Λατέρνα Και Ο Μάνος Χατζιδάκις) (Αφήγηση: Μάνος Χατζιδάκις)
2. Όνειρο Παιδιών Της Γειτονιάς
3. Οδός Ονείρων (Στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις, Τραγούδι: Χορωδία, Γιώργος Μαρίνος)
4. Νυχτερινός Χορός
5. Οδός Ονείρων (Στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις, Τραγούδι: Χορωδία, Γιώργος Μαρίνος)
6. Η Μαύρη Φορντ (Στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις, Τραγούδι: Χορωδία, Μάρω Κοντού)
7. Όνειρο Για Τεντυμπούδες (Τουΐστ)
8. Οι Αδελφές Τατά (Στίχοι: Αλέξης Σολομός, Τραγούδι: Γ. Ζωγράφος, Ζωή Φυτούση, Μάρω Κοντού, Νίκη Λεμπέση, Σούλα Μπάστα)
9. Μανούλα Μου (Στίχοι: Ιάκωβος Καμπανέλης, Τραγούδι: Χορωδία, Λάκης Παπάς)
10. Χατζί - Χατζί (Χορός σε 5/8)
11. Άστρο Της Ανατολής (Χασάπικο)
12. Κυρ Μιχάλης (Στίχοι: Ιάκωβος Καμπανέλης, Τραγούδι: Χορωδία, Λάκης Παπάς)
13. Ο Ηθοποιός (Στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις, Τραγούδι: Δημήτρης Χορν)
14. Έφυγε Το Τραίνο (Στίχοι: Νίκος Γκάτσος, Τραγούδι: Χορωδία, Ζωή Φυτούση)
15. Χορευτικός Αυτοσχεδιασμός (Μπουζούκι Αυτοσχεδιασμός: Γ. Ζαμπέτας)
16. Έφυγε Το Τραίνο (Στίχοι: Νίκος Γκάτσος, Τραγούδι: Χορωδία, Ζωή Φυτούση)
17. Το Πάρτυ (Στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις, Τραγούδι: Δημήτρης Χορν)
18. Το Πουλί (Στίχοι: Μίνως Αργυράκης, Τραγούδι: Μάρω Κοντού)
19. Επίλογος (Μάνος Χατζιδάκις Και Η Λατέρνα) (Στίχοι/Αφήγηση: Μάνος Χατζιδάκις)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Το Χριστινάκι**

Έτος: 1967

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

1. Το Χριστινάκι (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Ρώτας Βασίλης),
2. Φρέρε Ζακ (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι Σακελλάριος Αλέκος)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Άσ' την Καρδιά Σου/Μαύρα Πουλιά**

Έτος: 1967

Δισκογραφική εταιρία: Ζυγός (45 Στροφών)

1. Άσ' Την Καρδιά Σου (σύνθεση: Δημητρίου Βασίλης, στίχοι: Μιχελιουδάκη Χριστίνα)
2. Μαύρα Πουλιά (σύνθεση: Δημητρίου Βασίλης, στίχοι: Κιλιμάντζος Κώστας)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Ο Ξένος/Νυχτερινό**

Έτος: 1967

Δισκογραφική εταιρία: Ζυγός (45 Στροφών)

1. Ο Ξένος (σύνθεση: Παπακώστα Ηλέκτρα, στίχοι: Νικολαΐδης Νίκος)
2. Νυχτερινό (σύνθεση: Παπακώστα Ηλέκτρα, στίχοι: Γεωργουσόπουλος Κώστας)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Ζήτησα Απ' τον Άνεμο**

Έτος: 1968

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

1. Ζήτησα Απ' τον Άνεμο (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Κινδύνης Κώστας)
2. Κρυφός Καϋμός (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Κωστής Κώστας)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Πόσα Χρόνια Πριν / Ο Πέτρινος Δρόμος**

Έτος: 1969

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

1. Πόσα χρόνια πριν (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Αλεξόπουλος Αλέξης)
2. Ο Πέτρινος Δρόμος (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Κωστούλας Κυριάκος, Παπαστεφάνου Γιώργος)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Το Δεσποινάκι / Η Πίκρα Σήμερα**

Έτος: 1970

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

1. Το Δεσποινάκι (σύνθεση: Χατζιδάκις Μάνος, στίχοι: Γκάτσος Νίκος)
2. Η Πίκρα Σήμερα (Τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, Κατιάνα Μπαλανίκα σύνθεση: Χατζιδάκις Μάνος, στίχοι: Γκάτσος Νίκος)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Μια Ζωντανή Παρουσίαση**

Έτος: 1970

1. Δισκογραφική εταιρία: Polydor (LP)
2. Στέλλα (σύνθεση: Κριμιζάκης Γιώργος, στίχοι: Τσώτου Σώτια)
3. Οι Μικρές Αρτίστες (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Μάτεσις Παύλος)
4. Ήταν Κυριακή αργία (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Αντώνοβα Μαρία)
5. Ο Μανωλιός (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Χατζηκουτσέλης Πάνος)
6. Η Κοντέσσα Εστέλλα Ντε Στριντένη (σύνθεση: Νήρας Δημήτρης, στίχοι: Μάτεσις Παύλος)
7. Η Μαργαρίτα η Γκωτιέ (σύνθεση: Κουμπής Βασίλης, στίχοι: Μάτεσις Παύλος)
8. Το Τέρας (σύνθεση: Δασκαλόπουλος Γιώργος, στίχοι: Μπάρλας Φαίδρος)
9. Ο Ηθοποιός (σύνθεση: Χατζιδάκις Μάνος, στίχοι: Χατζιδάκις Μάνος)
10. Η Μπαλλάντα της Γιαγιάς (σύνθεση: Κριμιζάκης Γιώργος, στίχοι: Τσώτου Σώτια)

11. Ο Σαλτιμπάγκος (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Γεωργουσόπουλος Κώστας)
12. Κορίτσι πικραμένο (σύνθεση: Χατζής Κώστας, στίχοι: Λυμπερόπουλος Ηλίας)
13. Πόσα χρόνια πριν (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Αλεξόπουλος Αλέξης)
14. Ποιο τρεχαντήρι (σύνθεση: Κριμιζάκης Γιώργος, στίχοι: Αργύρης Γιάννης)
15. Το Χριστινάκι (σύνθεση: Σπανός Γιάννης, στίχοι: Ρώτας Βασίλης)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Ήπια Τα Χείλη Σου Και Χάνομαι**

Έτος: 1971

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

Σύνθεση, Στίχοι: Άκης Πάνου

1. Ήπια Τα Χείλη Σου Και Χάνομαι
2. Να Πεθάνω Με Το Ταίρι Μου

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Σκηνές και Εικόνες**

Έτος: 1972

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (LP)

Συνθέτης: Νίκος Δανίκας

Στιχουργός: Τηλιακού Σέβη

1. Ο Κόμης Μοντεχρήστος - Γιώργος Μαρίνος
2. Η Συνάντηση - Γιώργος Μαρίνος
3. Η Επαρχία - Κατιάνα Μπαλανίκα
4. Ένα Λουλούδι Στη Βροχή - Γιώργος Μαρίνος
5. Πάλι Με Χρόνους - Κατιάνα Μπαλανίκα
6. Σκηνές και εικόνες - Ορχηστρικό
7. Εγώ Θα Φύγω - Γιώργος Μαρίνος
8. Οι τοιχογραφίες - Γιώργος Μαρίνος
9. Η νύχτα που μου χάρισες - Κατιάνα Μπαλανίκα

10. Ένας δρόμος - Γιώργος Μαρίνος
11. Αποχαιρετισμός - Γιώργος Μαρίνος
12. Απόψε έχουμε γιορτή - Γιώργος Μαρίνος, Κατιάνα Μπαλανίκα

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Το Ζωγραφιστό Καράβι / Αγαπάμε Αγαπάμε**

Έτος: 1973

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

Συνθέτης: Μήλιος Δημήτρης

Στιχουργός: Τηλιακού Σέβη

1. Αγάπα με Αγάπα με
2. Το ζωγραφιστό Καράβι

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Παράσταση**

Έτος: 1974

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (LP)

Σύνθεση: Πλέσσας Μίμης

1. Και Ψάχνω Και Ψάχνω (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Φίλντιση Σοφία)
2. Φίλε Μη Φεύγεις (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Αγγελάκης Ανδρέας)
3. Η Καλομοίρα (τραγούδι: Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Κώστας Βύρβος)
4. Το Γέλιο Σου Μου Πήρανε (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Δαλαμάγκα Βεατρίκη)
5. Αχ Και Βαχ (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος - Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Λαζαρίδης Γιώργος)
6. Τούτοι οι καιροί (τραγούδι: Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Σπηλιάκος Τάκης)
7. Αυτά Που Λες (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Σπηλιάκος Τάκης)
8. Μου Χαλάσαν Τη Γραμμή (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Φίλντιση Σοφία)
9. Πες στον ουρανό (τραγούδι: Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Δαλαμάγκα Βεατρίκη)
10. Να Μπορούσα (τραγούδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Λαζαρίδης Γιώργος)
11. Στην Πολιτεία (τραγούδι: Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Κώστας Βύρβος)

12. Κάτι Να Φανή (τραγουδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Αγγελάκης Ανδρέας)
13. Αφού Σε Χάνω (Γιώργος Μαρίνος - Κατιάνα Μπαλανίκα, στίχοι: Φίλντιση Σοφία)
14. Και Ψάχνω Και Ψάχνω (τραγουδι: Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Φίλντιση Σοφία)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Ο Κατσουλίνο Παρουσιάζει Μουσικά Παραμύθια Νο.1**

Έτος: 1974

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (LP)

Συνθέτης: Κατσαρός Γιώργος

Στιχουργός: Γαβάνη Δ.

Σκηνοθεσία: Αποστολίδης Λ.

1. Το δένδρο της ζωής (Ηθοποιοί: Νικολάου Νανά, Γαλάνη Ρένα, Ναός Κώστας, Ανδρεοπούλου Γιάννα. Τραγουδιστές: Τόλη Μαριάννα, Αφοί Τζαβάρρα)
2. Το Πιο Ακριβό (Ηθοποιοί: Νικολάου Νανά, Γαλάνη Ρένα, Ανδρεοπούλου Γιάννα, Ναός Κώστας, Τόλη Μαριάννα. Τραγουδιστές: Γιώργου Μαρίνου, Τόλη Μαριάννα, Αφοί Τζαβάρρα)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: ***Η Αγωγή Του Πολίτου (Ευτράπελος Προπαγάνδα Μετά Ιντερμεδίων)*** [Συμμετοχή]

Έτος: 1975

Δισκογραφική εταιρία: Lyra (LP)

Συνθέτης: Κριμιζάκης Γιώργος

Στιχουργός: Κακουλίδης Γιάννης

1. Το Παραμύθι Αρχινά - Γιώργος Μαρίνος
2. Επί Τουρκοκρατίας - Κουνελάκη Μιράντα
3. Μαθήματα Δικτατορίας Άνευ Διδασκάλου - Γιώργος Μαρίνος
4. Φιλομοναρχικόν Άσμα - Γιώργος Μαρίνος
5. Ιντερμέδιον 1ον Τσιφτετελικόν - Κουνελάκη Μιράντα
6. Ψωροκώσταινα Καϋμένη - Βιολάρης Μιχάλης
7. Η Δική Μου Δημοκρατία - Κουνελάκη Μιράντα

8. Είμαι Καλός Κομμουνιστής (Υπέρ Οππορτουνιστού Λόγος) - Γιώργος Μαρίνος

9. Ιντερμέδιον 2ον Το Τανγκό Του Αποχαιρετισμού - Γιώργος Μαρίνος

10. Αχ Εξουσία - Κουνελάκη Μιράντα

11. Δυο Μπάτσοι - Γαβριήλ Μαρίνος (Μαρινάκης)

12. Μην Το Πήτε - Βιολάρης Μιχάλης

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Σε Λίγο Θα Σβύσουν Τα Φώτα / Η Μαρία Του Οχτώβρη**

Έτος: 1975

Δισκογραφική εταιρία: Lyra (45 Στροφών)

1. Σε Λίγο Θα Σβήσουν Τα Φώτα (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Παπαδόπουλος Λευτέρης)

2. Η Μαρία Του Οκτώβρη (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Παπαδόπουλος Λευτέρης)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Ντούμπου Ντούμπου Ζα**

Έτος: 1975

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (45 Στροφών)

1. Ντούμπου Ντούμπου Ζα (σύνθεση: Μαρκόπουλος Γιάννης, στίχοι: Μαρκόπουλος Γιάννης),

2. Η Βασίλω (σύνθεση: Μαρκόπουλος Γιάννης, στίχοι: Βίρβος Κώστας)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Ροζ Προκηρύξεις**

Έτος: 1976

Δισκογραφική εταιρία: Lyra (LP)

Συνθέτης: Νίκος Δανίκας

Στιχουργός: Μάτεσις Παύλος

1. Η Πλάκα (Οι Θεατρίνοι)

2. Η Δεσποινίς Θεώνη

3. Χωρίς Ελπίδες Στο Ζαχαροπλαστείο

4. Η Βαρβάρα
5. Η Δεσποινίς Κοκκινοσκουφίτσα
6. Αιγάλεω
7. Τουριστική Σελήνη
8. Acropolis By Night (Η Ασπασία)
9. Έρωτας Στη Χαλκίδα
10. Τα Παιδιά Της Επαρχίας
11. Η Γη Είναι Σφαίρα
12. Σουμάδα Στη Φεγγαράδα
13. Ο Άγνωστος Στρατιώτης
14. Οι Θεατρίνοι

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: ***Τα Χαμένα Χρόνια*** [Συμμετοχή]

Έτος: 1977

Δισκογραφική εταιρία: Lyra (LP)

Συνθέτης: Πλέσσας Μίμης

Στιχουργός: Κακουλίδης Γιάννης

1. Η Παναγιά Στα Τζάμια - Ψαριανός Δημήτρης
2. Το Γράμμα - Ψαριανός Δημήτρης
3. Εικόνες Του 36 - Σαββίδη Βούλα
4. Στ' Αμπάρι Του "Αγγέλικα" - Ψαριανός Δημήτρης
5. Λαός Αγνώμων - Γιώργος Μαρίνος
6. Σ' Αγαπώ - Σαββίδη Βούλα
7. Η Σκοπιά - Ψαριανός Δημήτρης
8. Το Δελτίο - Σαββίδη Βούλα
9. Ησυχία, Τάξις Και Ασφάλεια - Ψαριανός Δημήτρης
10. Εικόνες Του 43 - Σαββίδη Βούλα
11. Νανούρισμα - Σαββίδη Βούλα

12. Θυμάμαι Ακόμα - Ψαριανός Δημήτρης
13. Η Παναγιά Στα Τζάμια - Ψαριανός Δημήτρης, Σαββίδη Βούλα

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: *Γιώργος Μαρίνος*

Έτος: 1979

Δισκογραφική εταιρία: Minos EMI (LP)

1. Έλα Μαζί Μου (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Καρνάτσος Τάκης)
2. Κάνε Μου Λιγάκι Μμμ... (Σύνθεση, στίχοι: Ζαχά Νίνη)
3. Banal (σύνθεση: Goraguer A., στίχοι: Καρνάτσος Τάκης)
4. Πετρέλαιο (κείμενο: Μάτεσις Παύλος)
5. Στο Ερημονήσι Μύκονος (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Μάτεσις Παύλος)
6. Σαββατόβραδο Στο Τραίνο (σύνθεση: Κατσαρός Γιώργος, στίχοι: Πυθαγόρας)
7. Αντρέα-Tango (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης)
8. Η Αγάπη Είναι Παιχνίδι (σύνθεση, στίχοι: Ζαχά Νίνη)
9. Τα Τρομερά Παιδιά (κείμενο: Μάτεσις Παύλος)
10. Ένα Ναι Ή Ένα Όχι (σύνθεση, στίχοι: Ζαχά Νίνη)
11. Η Πανεπιστημίου (σύνθεση: Δανίκας Νίκος, στίχοι: Ξανθούλης Γιάννης)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: *Άσε με ζωή* [Συμμετοχή]

Έτος: 1979

Δισκογραφική εταιρία: Olympic (LP)

Συνθέτης, Στιχουργός: Άκης Πάνου

1. Κοίτα με στα μάτια - Μαρινέλλα
2. Το φιλότιμο τ' αντρίκιο - Δημήτρης Μητροπάνος
3. Θα κλείσω τα μάτια (β' εκτέλεση) - Βίκυ Μοσχολιού
4. Ήπια τα χείλη σου και χάνομαι - Γιώργος Μαρίνος
5. Στη φωτιά θα πέσω - Νίκος Ξανθόπουλος

6. Όλο χαλάς - Γιάννης Ντουριάς
7. Να γιατί κλαίνε - Βίκυ Μοσχολιού
8. Πυρετός – Μαρινέλλα
9. Άσε με ζωή - Γιάννης Ντουριάς
10. Πρέπει - Βίκυ Μοσχολιού
11. Γιατί κακούργα πεθερά - Δημήτρης Μητροπάνος
12. Να πεθάνω με το ταίρι μου - Γιώργος Μαρίνος
13. Έμοιαζε με κύριο – Μπέμπα Διαμαντοπούλου
14. Τι λες καλέ - Βίκυ Μοσχολιού

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: *15 χρόνια παράσταση – Ζωντανή ηχογράφηση*

Έτος: 1980

Δισκογραφική εταιρία: Minos EMI (LP)

1. Εισαγωγή (σύνθεση: Νίκος Δανίκας)
2. Στριπ-Τιζ (κειμένο: Παύλος Μάτεσις)
3. Γεννήθηκα στον Βοτανικό (κειμένο: Παύλος Μάτεσις)
4. Οδός Ονειρών (σύνθεση, στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις)
5. Χριστινάκι (σύνθεση: Γιάννης Σπανός, στίχοι: Βασίλης Ρώτας)
6. Ηθοποιός (σύνθεση, στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις)
7. Mother Νίκαια (σύνθεση: Δημήτρης Νήρας, στίχοι: Παύλος Μάτεσις)
8. Ταυτότητα (σύνθεση: Νίκος Δανίκας στίχοι: Δημήτρης Ιατρόπουλος)
9. Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών (σύνθεση: Γιώργος Κριμιζάκης, στίχοι: Γιάννης Κακουλίδης)
10. Μιμήσεις (κειμένα: Γιώργος Μαρίνος)
11. Μάρκος Μπότσαρης (κειμένα: Γιώργος Μαρίνος)
12. Το ποιηματάκι του Μπόστ (κειμένο: Μέντης Μποσταντζόγλου)
13. Κάνε μου λιγάκι Μμμ... (σύνθεση, στίχοι: Νινή Ζαχά)
14. Η φωτογραφία (σύνθεση, στίχοι: Νινή Ζαχά)
15. Τζιρκολόζα (κειμένο: Γιάννης Ξανθούλης)

16. Ε! Και (σύνθεση: Νίκος Δανίκας, στίχοι: Τάκης Καρνάτσος)
17. Τόσο ωραία (σύνθεση: Γιάννης Σπανός, στίχοι: Λευτέρης Παπαδόπουλος)
18. Η κυρία Ζουμπουλία (κείμενο: Γιάννης Ξανθούλης)
19. Εμένα δεν μου φτάνει τόσο (σύνθεση, στίχοι: Νινή Ζαχά)
20. Όσα μου κατηγορούν (σύνθεση: Νίκος Δανίκας, στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Πορτραίτο**

Έτος: 1980

Δισκογραφική εταιρία: Polydor (LP)

1. Δεσποινάκι (σύνθεση: Μάνος Χατζιδάκις, στίχοι: Νίκος Γκάτσος)
2. Στέλλα (σύνθεση: Γιώργος Κριμιζάκης, στίχοι: Σώτια Τσώτου)
3. Η Κοντέσσα Εστέλλα ντε Στριντένη (σύνθεση: Δημήτρης Νήρας, στίχοι: Παύλος Μάτεσις)
4. Η Μαργαρίτα η Γκωτιέ (σύνθεση: Βασίλης Κουμπής, στίχοι: Παύλος Μάτεσις)
5. Ήτανε δυο εφοπλιστές (σύνθεση: Κώστας Βίρβος, στίχοι: Μίμης Πλέσσας)
6. Ήπια τα χείλη σου και χάνομαι (Σύνθεση, στίχοι: Άκης Πάνου)
7. Πιο Τρεχαντήρι (σύνθεση: Γιώργος Κριμιζάκης, στίχοι: Γιάννης Αργύρης)
8. Ο ηθοποιός (σύνθεση, στίχοι: Μάνος Χατζιδάκις)
9. Το Χριστινάκι (σύνθεση: Γιάννης Σπανός, στίχοι: Βασίλης Ρώτας)
10. Εγώ θα φύγω (σύνθεση: Νίκος Δανίκας, στίχοι: Σέβη Τηλιακού)
11. Τούμπου τούμπου ζα (σύνθεση, στίχοι: Γιάννης Μαρκόπουλος)
12. Να πεθάνω με το ταίρι μου (Σύνθεση, στίχοι: Άκης Πάνου)
13. Το τέρας (σύνθεση: Γιώργος Δασκαλόπουλος, στίχοι: Φαιδρός Μπαρλάς)
14. Ο κύριος Κόμης Μοντεχρήστος πάει τουρνέ (σύνθεση: Νίκος Δανίκας, στίχοι: Παύλος Μάτεσις)

Τίτλος: **Ότι Ανεβαίνει... Κατεβαίνει**

Έτος: 1982

Δισκογραφική εταιρία: Minos EMI (LP)

1. Ότι Ανεβαίνει Κατεβαίνει (Γεωργίου Δάφνη, Στίχοι: Καρνάτσος Τάκης)
2. Σ' Αγαπώ Μα Δε Σε Θέλω (Σύνθεση, Στίχοι: Πάριος Γιάννης)
3. Το Σύστημα (Σύνθεση: Κατσαρός Γιώργος, Στίχοι: Στίπας Χρήστος)
4. Περί Ανέμων Και Υδάτων (Σύνθεση: Κατσαρός Γιώργος, Στίχοι: Στίπας Χρήστος)
5. Ξεχασμένες Αγάπες (Σύνθεση: Γεωργίου Δάφνη, Στίχοι: Καρνάτσος Τάκης)
6. Η Μπαλάντα Της Κυριακής (Σύνθεση: Κατσαρός Γιώργος, Στίχοι: Ιατρόπουλος Δημήτρης)
7. Πειρατικοί Σταθμοί - Α' Μέρος (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης)
8. Κουκουρουκουκού Σουπίτσα (Σύνθεση: Δανίκας Νίκος/Ξανθούλης Γιάννης)
9. Πειρατικοί Σταθμοί - Β' Μέρος (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης)
10. Δος Μου Δος Μου (Σύνθεση: Τουρνάς Κώστας, Στίχοι: Τουρνάς Κώστας)
11. Αναζητήσεις (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης)
12. Θα Σε Θυμάμαι Κάθε Σεπτέμβρη (Σύνθεση: Κατσαρός Γιώργος, Στίχοι: Κουφινάκης Μάνος)
13. Τι Κυριακή Κι Αυτή (Σύνθεση: Τουρνάς Κώστας, Στίχοι: Κουφινάκης Μάνος)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: ***Μόνον Άντρες***

Έτος: 1983

Δισκογραφική εταιρία: Μίνος (LP)

Συνθέτης: Σταμάτης Κραουνάκης

1. Μόνον Άντρες (Στίχοι: Παυριανός Γιώργος)
2. Ξενοδοχείον "Κέκρωψ" (Στίχοι: /Ευσταθίου Γιώργος)
3. Νυχτερινά Τηλεφωνήματα (Στίχοι: /Ευσταθίου Γιώργος)
4. Στο Σινεμά (Στίχοι: Παυριανός Γιώργος)
5. Τζάμπα Κόπος (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
6. Τσικίτα Τιμπώ (Στίχοι: Παυριανός Γιώργος)
7. Ο Βίος Της Οσίας Τζεζαμπέλ (Στίχοι: Παυριανός Γιώργος)
8. Η Οπλαρχηγός Ελένη (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)
9. Αθήνα - Θεσ/νίκη (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)

10. Δακτυλικά Αποτυπώματα (Στίχοι: Ευσταθίου Γιώργος)
11. Έλα (Στίχοι: Ευσταθίου Γιώργος),
12. Τζεζαμπελίτο Κουτουπέ (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.greekdiscography.gr>

Τίτλος: **Στον Αστερισμό Της Μέδουσας**

Έτος: 1984

Δισκογραφική εταιρία: CBS (LP)

Συνθέτης: Σταμάτης Κραουνάκης

1. Έναρξη - Ωροσκόπιο (Κραουνάκης Σταμάτης)
2. Ο Έρωτας (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
3. Βγήκα Στο Φως (Κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης, Κραουνάκης Σταμάτης)
4. 3 Μάγοι (Στίχοι: Ξανθούλης Γιάννης)
5. 3 Χάριτες (Στίχοι: Ξανθούλης Γιάννης)
6. Παιδικά Παιχνίδια (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
7. Το Σεξ (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)
8. Η Σκάρλετ (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
9. Το Μάθημα (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
10. Το Πάρτυ (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
11. Επαγγέλματα (Κείμενα: Ξανθούλης Γιάννης)
12. Ιούδας (Στίχοι: Ξανθούλης Γιάννης, Κραουνάκης Σταμάτης)
13. Κατάταξη (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)
14. Tango (Στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)
15. Δικός Μου Ο Κόσμος (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)
16. Τραίνο (Στίχοι: Ξανθούλης Γιάννης)
17. Finale (Στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Αυτός, Ο Γιώργος**

Έτος: 1991

Δισκογραφική εταιρία: Sirius (LP)

Συνθέτης: Σταμάτης Κραουνάκης

Συμμετοχή: Παναγιωτοπούλου Άννα & Χορός

1. Η Γέννηση

α) Πέφτει Η Νύχτα Βαριά (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα),

β) Ωροσκόπιο (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης),

γ) Τη Νύχτα Αυτή, Ο Έρωτας (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα, κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης),

δ) Αυτός ο Γιώργος (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα),

ε) Βγήκα Στο Φως (κείμενο: Κραουνάκης Σταμάτης/Ξανθούλης Γιάννης)

2. Το τραγούδι της Τίτα Ρίτα, Τίτα Φονε, Τίτα Πε (τραγούδι: Άννα Παναγιωτοπούλου, στίχοι: Λίνα Νικολακοπούλου)

3. Το Τραγούδι Του Νείλου (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

4. Ο.Η.Ε. Μπούγκι-Μπούγκι (τραγούδι: Άννα Παναγιωτοπούλου, Γιώργος Μαρίνος, στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

5. Παιδικά Παιχνίδια (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

6. Το Σεξ (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)

7. Μάθημα Ελληνικής Ιστορίας (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης, Νικολακοπούλου Λίνα)

8. Επαγγελματικός Προσανατολισμός (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης),

9. Ταγκό Του Αποχαιρετισμού (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)

10. Σκάρλετ (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

11. Ανώτατη Ρουμποειδής Σχολή (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης, Νικολακοπούλου Λίνα)

12. Ο Κλο Κλο (στίχοι: Κραουνάκης Σταμάτης)

13. Ανατολικά Της Εδέμ (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

14. Φινάλε (κείμενο: Ξανθούλης Γιάννης)

α) Το τραίνο (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

β) Ευφραίνου Αττική (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

γ) Σ' αγαπάω φίλε (στίχοι: Νικολακοπούλου Λίνα)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Μια Νύχτα Στο Βοτανικό / Ελληνικό**

Έτος: 1993

Δισκογραφική εταιρία: Symphony Records (45 Στροφών)

Συνθέτης: Σέμσης Στάμος

Στιχουργός: Θεοφανόπουλος Γιώργος

1. Μια νύχτα στο Βοτανικό (συμμετοχή: Δημήτρης Χορν)

2. Ελληνικό

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: **Ο Παίχτης**

Έτος: 1993

Δισκογραφική εταιρία: Symphony Records (CD)

Συνθέτης: Σέμσης Στάμος

Στιχουργός: Θεοφανόπουλος Γιώργος

1. Ali Kerim Bei

2. Φίλοι μου παιδιά

3. Ελληνικό

4. Tango (στίχοι: Στάμος Σέμσης)

5. Μια βραδιά

6. Μια νύχτα στο Βοτανικό

7. Ορχηστρικό (Σόλο βιόλα: Στάμος Σέμσης)

8. Δύο κυκλάμινα

9. Της καρδιάς

10. Το κόκκινο καπέλο (στίχοι: Μελίνα Αδαμοπούλου)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Συλλογές

Τίτλος: *30 Χρόνια Παράσταση*

Έτος: 1995

Δισκογραφική εταιρία: PolyGram (LP)

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: *One Man Show – 46 Ηχογραφήσεις 1979-1982 + Live*

Έτος: 2003

Δισκογραφική εταιρία: PolyGram (CD)

CD1: 15 Χρόνια Παράσταση – Live + Νουμερα

CD2: Σχεδόν... Τραγούδια

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Τίτλος: *50 Χρόνια Παράσταση – Έλα στο φως, παίζω θα δεις*

Έτος: 2012

Δισκογραφική εταιρία: EMI (CD)

CD1: 15 Χρόνια Παράσταση

CD2: Γιώργος Μαρίνος

CD3: Ό,τι ανεβαίνει κατεβαίνει

CD4: Σταμάτης Κραουνάκης – Μόνο Άντρες

Διαδικτυακή πηγή: <https://www.discogs.com>

Παράρτημα 3: Παραστασιογραφία

Ωπα... όπα

Πρεμιέρα: 10/6/1961

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Μετροπόλιταν

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Γιάννης Γκιωνάκης

Συγγραφέας: Αλέκος Σακελλάριος, Χρήστος Γιαννακόπουλος

Σκηνικά: Μάριος Αγγελόπουλος

Μουσική σύνθεση: Κώστας Γιαννίδης

Χορογραφίες: Απόλλων Γαβρηλίδης

Παραγωγοί: Τάκης Μακρίδης, Θωμάς Μαργαρίτης

Ηθοποιοί: Γιάννης Γκιωνάκης, Μάρω Κοντού, Βέτα Προέδρου, Μάρθα Βούρτση, Σταύρος Ξενίδης, Ανδρέας Ντούζος, Χριστόφορος Χειμάρης, Γιάννης Μαλούχος, Νίκη Λεμπέση, Δέσποινα Στυλιανοπούλου, Βασίλης Μαλούχος, Γιώργος Λεμπέσης, Μαρτίνα Γαλακιάτου, Ανδρέας Λέκκας, Γιώργος Μαρίνος, Αλέκος Ματαράγκας, Βασίλης Λιόγκαρης, Μιχάλης Μπαλλής, Ντίνος Καρύδης, Κ. Χαλκιάς, Μαρία Γιουρούση, Πέτρος Βούλγαρης, Άγγελος Θεοδωρόπουλος, Μανώλης Χιώτης (τραγούδι), Μαίρη Λίντα (τραγούδι)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>, <https://www.searchculture.gr/>

Οδός ονείρων

Πρεμιέρα: 14/6/1962

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Μετροπόλιταν

Σκηνοθεσία: Αλέξης Σολομός

Συγγραφείς: Αλέξης Σολομός, Μάνος Χατζιδάκις, Αντώνης Αντωνίου

Σκηνικά/Κοστούμια: Μίνως Αργυράκης

Μουσική σύνθεση: Μάνος Χατζιδάκις

Συνεργάτες: Ιάκωβος Καμπανέλλης , Νίκος Γκάτσος

Παραγωγός: Τάκης Μακρίδης

Ηθοποιοί: Δημήτρης Χορν, Ρένα Βλαχοπούλου, Μάρω Κοντού, Γιώργος Ζωγράφος, Αντώνης Μανούσος, Γιώργος Κωνσταντίνου, Νίκη Λεμπέση, Γιώργος Μαρίνος, Σούλα Μπάστα, Λάκης Παππάς, Βαγγέλης Πρωτόπαππας, Ζωή Φυτούση, Βέρα Κρούσκα, Γιώργος Εμιρζάς, Ζέτα Αποστόλου, Ντίνος Καρύδης, Λευτέρης Βουρνάς, Φαίδων Γεωργίτσης, Αλίκη Βουγιουκλάκη (έκτακτη εμφάνιση), Νάνα Μούσχουρη (έκτακτη εμφάνιση), Ευγένιος Σπαθάρης (έκτακτη εμφάνιση), Κώστας Καφάσης, Καίτη Φούτση, Ζ. Παπαδημητρίου, Αλίκη Ρωμανού, Σωτήρης Δεληκατερίνης, Πόπη Χέλιου, Τασούλα Καλογιάννη, Μανώλης Καστρινός (χορευτής), Χρυσούλα Ζόκα (χορεύτρια) Δημήτρης Σταγιάς, Γ. Μανταρόπουλος, Μαρία Βασιλειάδου, Ρούλα Κουνάδη, Ηλίας Κουρίστης, Λ. Μπαλής, Τ. Σάντρα, Γιώργος Μεσσάλας, Ι. Γιαννόπουλος, Γ. Αγγελόπουλος, Κατίνα Παπαθεοδώρου, Γ. Φουσιτζίδης, Ε. Κουζένης, Κ. Φιλιπούσης, Γιάννης Φούτρης, Φιλίτσα Αγγελοπούλου, Ηλίας Παρασκευόπουλος, Λ. Κατρίτση, Κωστής Τσώνος, Ι. Λιανός, Α. Αντωνίου

Χορογραφίες: Μανώλης Καστρινός

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Λεωφορείον ο Πόθος

Πρεμιέρα: 2/1965

Είδος: Δράμα

Θέατρο: Διονύσια

Σκηνοθεσία: Έλλη Λαμπέτη

Συγγραφέας: Tennessee Williams [Τένεσί Γουίλιαμς]

Μετάφραση: Γεράσιμος Σταύρου

Ηθοποιοί: Ντόρα Σιμοπούλου, Γιώργος Γρηγορίου (Ναύτης), Μαρία Μαρτίκα (Eunice Hubbell), Κώστας Καρράς (Stanley Kowalski), Στέλιος Καπάτος (Harold "Mitch" Mitchell), Νίκη Τριανταφυλλίδη (Stella Kowalski), Έλλη Λαμπέτη (Blanche DuBois), Βαγγέλης Καζάν (Steve Hubbell), Σπύρος Καμπάνης (Pablo Gonzales), **Γιώργος Μαρίνος (Ένας Νέος)**, Ολυμπία Παπαδούκα (Μια Μεξικάνα, Νοσοκόμα), Δήμος Σταρένιος (Γιατρός)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>, <https://www.catisart.gr/>

Το Ρετιρέ της Εύας

Πρεμιέρα: 25/5/1965

Είδος: Μιούζικαλ

Θέατρο: Αττικό

Θίασος: Γιώργου Πάντζα-Μάρθας Καραγιάννη-Σταύρου Παράβα

Σκηνοθεσία και Χορογραφία: Βαγγέλης Σειληνός

Συγγραφέας: Βασίλης Ιμπροχώρης, Ιάσων Βροντάκης

Σκηνικά: Βασίλης Φωτόπουλος

Κοστούμια: Βασίλης Φωτόπουλος

Μουσική σύνθεση: Κώστας Κλάββας

Ηθοποιοί: Γιώργος Πάντζας, Μάρθα Καραγιάννη (Εύα, εύθυμη χήρα), Σταύρος Παράβας (Φίφης, σεναριογράφος), Βαγγέλης Σειληνός (Λελέκος), Ελένη Προκοπίου (Νόρα, αστέρας του κινηματογράφου), Νίτσα Μαρούδα (Λιλή, καμαριέρα), Νέλλη Παππά (Λολό, καμαριέρα), Σωτήρης Μουστάκας (πρίγκιπας Αλή Μοχάμεντ Ραβανί), Νίκη Κρεούζη (δημοσιογράφος), Μάκης Πανώριος (Φουντούκης, οπερατέρ), Τζένη Στεφανάκου (Λελέ, καμαριέρα), Γιώργος Μαρίνος (Ελπιδοφόρος, δικηγόρος/Μακαρίτης), Βάνα Λεκαράκου (Αμφιτρίτη γυναίκα Ντελαπόρτα), Μάκης Γιαννόπουλος (δημοσιογράφος), Πάνος Νικολακόπουλος (Ντελαπόρτας, ένας σύζυγος), Τζίνα Βούλγαρη (Ρίκα, βασίλισσα του σεξ), Κλεό Σκουλούδη (Τζάκι, αστέρας του κινηματογράφου), Μαρία Ιωαννίδου (χορεύτρια), Φρόσω Νικηφορίδου (χορεύτρια), Μίνα Δερλίκου (χορεύτρια), Νίκη Κορέση (χορεύτρια), Γιώργος Ρούσσης (χορευτής), Λεωνίδα Ιωαννίδης (χορευτής), Νίκος Φραγκάκης (χορευτής), Βασίλης Ηρακλείδης (χορευτής)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Ο Γάιδαρος του Χότζα

Πρεμιέρα: 4/6/1966

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Μετροπόλιταν

Θίασος: Ρένας Βλαχοπούλου-Γιώργου Κωνσταντίνου-Γιάννη Βογιατζή

Συγγραφέας: Κώστας Νικολαΐδης, Ηλίας Λυμπερόπουλος

Κοστούμια/ Σκηνικά: Γιώργος Ανεμογιάννης

Μουσική σύνθεση: Γιώργος Μουζάκης

Χορογραφίες: Φώτης Μεταξόπουλος

Ηθοποιοί: Ρένα Βλαχοπούλου, Γιώργος Κωνσταντίνου, Γιάννης Βογιατζής, Μπάμπης Ανθόπουλος, Χρήστος Δοξαράς, Κατερίνα Γώγου, Ελένη Σταυροπούλου, Γιώργος Μαρίνος, Μάκης Δεμίρης, Νάσος Κατακουζηνός, Ρία Δελούτση, Θάνος Παπαδόπουλος, Δήμητρα Νομικού, Γιώργος Πάλλης, Άρτεμις Πιπινέλη, Πέτρος Λάβδας, Γ. Γαλουζής, Αλέκος Τζανετάκος, Ντόρα Κωστίδου, Σάσα Καστούρα, Νινή Τζανέτ, Στέλιος Σαμαράς, Έλσα Λάμπο (τραγούδι), Φώτης Μεταξόπουλος, Νάντια Φοντάνα, Sexy Six (Αγγλικό Μπαλέτο)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Σκούπα και Φαράσι

Πρεμιέρα: 24/8/1966

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Μετροπόλιταν

Θίασος: Ρένας Βλαχοπούλου-Γιώργου Κωνσταντίνου-Γιάννη Βογιατζή

Συγγραφέας: Γιώργος Γιαννακόπουλος, Κώστας Νικολαΐδης

Κοστούμια/ Σκηνικά: Γιώργος Ανεμογιάννης

Μουσική σύνθεση: Γιώργος Μουζάκης

Χορογραφίες: Φώτης Μεταξόπουλος

Ηθοποιοί: Ρένα Βλαχοπούλου, Γιώργος Κωνσταντίνου, Γιάννης Βογιατζής, Νινή Τζανέτ, Έλσα Λάμπο, Αλέκος Τζανετάκος, Κατερίνα Γώγου, Μπάμπης Ανθόπουλος, Ντόρα Κωστίδου, Ελένη Σταυροπούλου, Χρήστος Δοξαράς, Γιώργος Μαρίνος, Στέλιος Σαμαράς, Μάκης Δεμίρης, Σάσα Καστούρα, Δήμητρα Νομικού, Ηλίας Κουρίστης, Νάσος Κατακουζηνός, Άρτεμις Πιπινέλη, Θάνος Παπαδόπουλος, Γιώργος Πάλλης, Πέτρος Λάβδας, Γ. Γαλουζής, Φώτης Μεταξόπουλος, Νάντια Φοντάνα

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Η Κυρία Μόρλι (La signora Morli, una e due)

Πρεμιέρα: 15/12/1966

Είδος: Κωμωδία

Θέατρο: Κεντρικόν

Θίασος: Ελληνική Σκηνή-Άννα Συναδινού

Σκηνοθεσία: Αλέξης Σολομός

Συγγραφέας: Luigi Pirandello [Λουίτζι Πιραντέλο]

Σενάριο: Μιράντα Οικονομίδου (μετάφραση)

Σκηνικά: Ρένα Γεωργιάδου

Ηθοποιοί: Άννα Συνοδινού (Εβελίνα Μόρλι), Θάνος Κωτσόπουλος (Φεράντε Μόρλι), Λυκούργος Καλλέργης (Λέλο Καρπάνι), Άννα Ραυτοπούλου (Λουκία Αρμέλι), Νικηφόρος Νανέρης (Άλντο Μόρλι), Βαγγέλης Καζάν (Τζιοβάνι Αρμέλι), Θάνος Αρώνης (Φερντινάντι), Γιάννα Ολυμπίου (Χήρα), Μυρσίνη Σαντοριναίου (κυρία Τούτζι), Χάρις Λουκέα (Μις Ράιτ), Νανά Βιοπούλου (θεία), Κική Σπυροπούλου (μια νέα), Βασούλα Ρενιέρη (ανιψιά), Νατάσα Ασίκη (Τίτη Καρπάνι), Γιώργος Μαρίνος (Ντίνο, φίλος του Άλντο), Βέρα Δελούδη (Τσετσίλια)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Τριαντάφυλλα για σας / Η Βασιλοπούλα και η Ρόκα

Πρεμιέρα: 13/6/1969

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Εθνικού Κήπου

Θίασος: Ρένιας Ντορ-Αλέκου Λειβαδίτη-Μάρθας Καραγιάννη

Σκηνοθεσία: Αλέκος Λειβαδίτης

Συγγραφέας: Γιώργος Ασημακόπουλος, Βασίλης Σπυρόπουλος, Παναγιώτης Παπαδούκας

Σκηνικά/ Κοστούμια: Riacopi

Μουσική σύνθεση: Λυκούργος Μαρκέας

Χορογραφίες: Γιάννης Φλερύ

Παραγωγός: Βασίλης Μπουρνέλλης

Ηθοποιοί: Ρένα Ντορ, Αλέκος Λειβαδίτης, Μάρθα Καραγιάννη, Γιώργος Κάππης, Σάσα Καστούρα, Μανώλης Παπαγιαννάκης, Ρένα Βενιέρη, Ρία Δελούτση, Μαίρη Γραβλιώτη, Τζίνα Δανίκα, Μαρί Πανταζή, Ελένη Δακορώνια, Κική Γρηγορίου, Άρης Τσιούνης, Βαγγέλης Σειληνός (Τριαντάφυλλα για σας), Νικόλ Κοκκίνου (Τριαντάφυλλα για σας), Νανά Οικονόμου (Τριαντάφυλλα για σας), Δημήτρης Βλάχος, Τότης Ντανιέλος, Κώστας Λαβδιώτης, Γιώργος Γαλάντης, Μαρία Ιωαννίδου (Η δισκομανία), Έρρικα Μπρόγερ (Δυο κυρίες στις κούνιες), Μαργαρίτα Μπρόγερ (Δυο κυρίες στις κούνιες), Γιώργος Μαρίνος (Η φαβορίτα του Μιχάλη), Γιάννης Φλερύ (Χορογραφίες & Χορός), Λίντα Άλμα (χορός), Μαριάννα Ορφανουδάκη (χορεύτρια), Τζένη Χανέν (χορεύτρια), Χάρης Μαντάς (χορευτής), Βαγγέλης Σιδέρης

(χορευτής), Γιάννης Καρράς (χορευτής), Φάνης Κερανίδης (χορευτής), Βάνα Δρόσου (τραγουδι), Γιώργος Δάνης (Η Βασιλοπούλα και η Ρόκα, Γελωτοποιός), Τόνια Καζιάνη (Η Βασιλοπούλα), Σία Γιακουμή (αυλικός), Γιάννης Σαμορτανίδης (αυλικός), Τάκης Τσίγκας (αυλικός), Εύα Κόπτου, Μύριελ Πατρόνα (αυλικός)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Μπαμ Τριαλαλό

Πρεμιέρα: Χειμώνας του 1984

Είδος: Μουσικό Θέατρο

Θέατρο: Θέατρο της Καισαριανής

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μαρίνος

Συγγραφέας: Karl Valentin [Καρλ Βάλεντιν]

Μετάφραση: Κώστας Χέλμης

Σκηνικά/ Κοστούμια: Έρση Δρίνη

Μουσική σύνθεση: Σταμάτης Κραουνάκης

Χορογραφίες: Ρεγγίνα Καπετανάκη

Ηθοποιοί: Σωτήρης Χατζάκης, Ανδριανή Τουντοπούλου, Θανάσης Θεολόγης, Σταύρος Καρακώστας, Μαίρη Σαουσοπούλου, Μελίνα Παπανέστορα, Σπύρος Κωνσταντινίδης, Γιάννης Χριστογιάννης, Έφη Καλογεροπούλου, Ηλιάνα Παναγιωτούνη

Πηγές: <https://theatrokaisarianis.com/%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%B%CF%8C%CE%B3%CE%B9%CE%BF/>

Άλλος Χαβάη... κι άλλος πληρώνει

Έτος: 1986

Είδος: Επιθεώρηση

Θέατρο: Σμαρούλα

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μαρίνος

Συγγραφέας: Γιώργος Χασάπογλου, Δήμητρα Παπαδοπούλου, Θανάσης Παπαθανασίου

Σκηνικά/ Κοστούμια: Μιλτιάδης Μακρής

Μουσική σύνθεση: Λουκινός Κηλαηδόνης

Χορογραφίες: Γιάννης Φλερύ

Ηθοποιοί: Κώστας Ευριπιώτης, Παναγιώτης Σουπιιάδης, Πηνελόπη Πιτσούλη, Βάνα Παρθενιάδου

Πηγές: <https://digital.lib.auth.gr/record/68506>

Σ' αγαπάω φίλε

Έτος: 1989

Είδος: Μουσικό Θέατρο

Θέατρο: Βέμπο

Σκηνοθεσία: Ανδρέας Βουτσινάς

Συγγραφέας: Γιάννης Ξανθούλης

Μουσική Σύνθεση/Στίχοι: Σταμάτης Κραουνάκης, Λίνα Νικολακοπούλου

Κοστούμια/ Σκηνικά: Γιώργος Ασημακόπουλος

Χορογραφίες: Βαγγέλης Σειληνός

Μουσική σύνθεση: Σταμάτης Κραουνάκης

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος, Άννα Παναγιωτοπούλου, Σοφία Φιλιππίδου, Εμμανουέλα Αλεξίου, Νανά Βενέτη, Ισαβέλλα Βλασσιάδου, Κατερίνα Γιαμαλή, Γιώργος Γιαννακάκος, Σταμάτης Γκίκας, Γιάννης Ηλιόπουλος, Πέτρος Κοκόζης, Μαριάννα Λαγουρού, Νίκος Μαγδαληνός, Κώστας Περίδης, Φάνυ Πολέμη, Θάνος Τσέλιος, Μαριάνθη Σοντάκη

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Λούλου

Πρεμιέρα: 19/11/1998

Είδος: Δράμα

Θέατρο: Ανοιχτό Θέατρο

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μιχαηλίδης

Συγγραφείς: Frank Wedekind [Φραντς Βέντεκιντ]

Μετάφραση: Πέτρος Μάρκαρης

Κοστούμια/ Σκηνικά: Εύα Νάθενα

Χορογραφίες: Δόννη Μιχαηλίδη

Μουσική σύνθεση: Θάνος Μικρούτσικος

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος (κομπέρ), Άνδρη Θεοδότου, Φρόσω Ζαγοραίου, Γωγώ Μπρέμπου, Λίνα Μαρκάκη, Ραλλού Μιχαλοπούλου, Δήμητρα Καλπάκη

Πηγές: <https://digital.lib.auth.gr/record/74183>

Ξανθιά φράουλα (Bionda fragola)

Πρεμιέρα: 10/11/1999

Είδος: Κωμωδία

Θέατρο: Κάππα

Σκηνοθεσία: Γιάννης Διαμαντόπουλος

Συγγραφέας: Mino Bellei [Μίνο Μπέλει]

Μετάφραση: Γιάννης Διαμαντόπουλος

Σκηνικά: Γιώργος Ασημακόπουλος

Κοστούμια: Γιώργος Ασημακόπουλος

Μουσική επιμέλεια: Γιάννης Νένης

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος (Ντομένικο), Χάρης Σώζος (Αντόνιο), Μάνος Πίντζης (Αντριάνο)

Πηγές: <https://retrodb.gr/>

Μαρίνος Academy

Έτος: 2006

Είδος: Μουσικό Θέατρο

Θέατρο: Μικρός Κεραμεικός

Σκηνοθεσία: Μιχάλης Ρέππας, Θανάσης Παπαθανασίου

Συγγραφέας: Μιχάλης Ρέππας, Θανάσης Παπαθανασίου

Μουσική επιμέλεια: Δήμητρα Γαλάνη

Ενορχήστρωση: Γιώργος Ζαχαρίου

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Γιώργος Μαρίνος, Ηρώ, Ελένη Γεροδήμου, Κωνσταντίνος Κωτσαδάμ, Μαριάνθη Κυρίου, Γιάννης Μαθές, Ελένη Σιδερά, Κώστας Χατζηδημητρίου, Τάσος Χαρανιάς, Χόρχε και Ελπίδα Πραμάς.

Πηγές: [«Μαρίνος Academy» με κέφι | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ](#)

Μύθος ο κοινός

Έτος: 2007

Είδος: Συναυλία

Τοποθεσία: Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Διοργανωτής: Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής

Συντονιστής: Γιώργος Χατζιδάκης

Διεύθυνση ορχήστρας: Λουκάς Καρυτινός

Συμμετοχή: Μουσικό Σύνολο Μάνος Χατζιδάκις

Τραγουδιστές: Γιώργος Μαρίνος, Έλλη Πασπαλά, Μάριος Φραγκούλης

Πηγές: [Συναυλία για τον Μάνο Χατζιδάκι με τίτλο: «Μύθος ο Κοινός» - Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής](#)

Παρακαλώ... ας μείνει μεταξύ μας

Έτος: 2007

Είδος: Κωμωδία

Θέατρο: Κάτια Δανδουλάκη

Σκηνοθεσία: Απόστολος Ρήγας

Συγγραφείς: Απόστολος Ρήγας, Δημήτρης Αποστόλου

Σκηνικά: Μανόλης Παντελιδάκης

Κοστούμια: Κατερίνα Δαφίνη

Μουσική σύνθεση/Τραγούδια: Σταμάτης Κραουνάκης

Ηθοποιοί: Κάτια Δανδουλάκη, Γιώργος Μαρίνος, Κατιάνα Μπαλανίκα, Κώστας Σπυρόπουλος, Αλέξανδρος Μπουρδούμης, Γρηγόρης Σταμούλης, Ζώγια Σεβαστιανού, Λευτέρης Λαμπράκης, Βασίλης Παλαιολόγος, Κατερίνα Θεοχάρη, Ολυμπία Σκορδίλη

Πηγές: [«Παρακαλώ ας μείνει μεταξύ μας» στο θέατρο Κάτια Δανδουλάκη | Θέατρο](#)

Δεσποινίς Μαργαρίτα

Πρεμιέρα: 18/11/2008

Είδος: Δραματικό [μονόλογος]

Θέατρο: Κάππα

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μιχαηλίδης

Συγγραφέας: Roberto Athayde [Ρομπέρτο Ατάιντε]

Μετάφραση: Κώστας Ταχτσής

Κοστούμια/Σκηνικά: Κατερίνα Καμπανέλλη

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος

Πηγές: <https://www.tovima.gr/2008/11/24/culture/giorgos-marinos-3/>

Βάτραχοι

Πρεμιέρα: 4/07/2008

Είδος: Κωμωδία

Θέατρο: Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου και έπειτα κλοκαιρινή περιοδεία

Σκηνοθεσία/Διασκευή: Δημήτρης Λιγνάδης

Συγγραφέας: Αριστοφάνης

Μετάφραση: Νίκος Χαραλαμπίδης

Κοστούμια/ Σκηνικά: Έλλη Παπαγεωργακοπούλου

Μουσική επιμέλεια: Γιάννης Χριστοδουλόπουλος

Χορογραφίες: Φωκίας Ευαγγελινός

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος (Διόνυσος), Δημήτρης Λιγνάδης, Κωνσταντίνος Μαρκουλάκης, Δήμητρα Ματσούκα, Στεφανία Γουλιώτη, Βαγγέλης Χατζηνικολάου, Κωνσταντίνος Ασπιώτης, Θανάσης Ιωάννου, Δημήτρης Μακαλιάς, Δημήτρης Μοθωναίος, Χρίστος Νικολάου, Δημήτρης Ντάσκας, Γρηγόρης Ποιμενίδης, Νίκος Πουρσανίδης, Φοίβος Ριμένας, Γιάννης Τσεμπερλίδης, Αλεξάνδρα Αιδίνη, Λήδα Καπνά, Ελευθερία Μπενοβία, Αθηνά Μπερδέκα, Αρτεμис Φλέσσα, Κλαίρη Χριστοπούλου.

Πηγές: <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=22192>

Χ Σκηνής – Αυτά που κάψαν το σανίδι

Πρεμιέρα: 4/07/2008

Είδος: Μουσική Παράσταση

Θέατρο: Ηρώδειο

Σκηνοθεσία: Κώστας Αυγέρης

Κείμενα/Παράλλες: Λίνα Νικολακοπούλου

Κοστούμια/ Σκηνικά: Γιάννης Μετζίκοφ

Μουσική επιμέλεια: Σταμάτης Κραουνάκης

Παρουσιαστές: Σταμάτης Κραουνάκης, Λένα Ουζουνίδου

Σύμβουλος μουσικού σεναρίου: Γιώργος Παπαστεφάνου

Συμμετέχουν: Γρηγόρης Βαλτινός, Μάρθα Βούρτση, Σπεράντζα Βρανά, Σόνια Θεοδορίδου, Άννα Καλουτά, Μάρω Κοντού, Λάκης Λαζόπουλος, Γιώργος Μαρίνος, Κατιάνα Μπαλανίκα, Δημήτρης Μπάσης, Άννα Παναγιωτοπούλου, Ζωζώ Σαπουντζάκη, Χρήστος Στέργιογλου, Μελίνα Τανάγρη, Μάρθα Φριντζήλα, Ζωή Φυτούση, Γιάννης Χαρούλης, Ομάδα Ελληνικού Μουσικού Θεάτρου Σπείρα Σπείρα: Αργυρώ Καπαρού, Ελεάννα Καραντίνου, Στέλιος Καρπαθάκης, Δάφνη Λέμπερου, Βασίλης Μοσχονάς, Χρήστος Μουστάκας, Γιώργος Νανούρης, Γιώργος Στιβανάκης, Παρθένα Χοροζίδου.

Πηγές: <https://kraounakis.gr/2020/06/30/%CF%87-%CF%83%CE%BA%CE%B7%CE%BD%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%AC-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%AC%CF%88%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%BF-%CF%83%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9/>

Παράρτημα 4: Φιλμογραφία

Η αυγή του Θριάμβου

Έτος δημιουργίας: 1960 ή 1961

Σκηνοθεσία: Φίλιππος Φυλακτός

Σενάριο: Φίλιππος Φυλακτός, Γιάννης Ιωαννίδης

Εταιρία παραγωγής: Ρίσσα Φίλμ

Ηθοποιοί: Γιώργος Φούντας, Πάρη Λεβέντη, Έφη Οικονόμου, Βασίλης Ανδρεόπουλος, Κώστας Παπαχρήστος, Κώστας Γρηγορίου, Δημήτρης Κατσούλης, Κώστας Θεοδόσης, Ανδριανή Παπανδρέου, Ναπολέον Γναφάκης, Ι. Παύλου, Γεράσιμος Μαλιώρης, Γ. Παστός, Στέφανος Σίμου, Ιωάννα Αρώνη, Νίκος Πετανίδης, Τάκης Καραβασίλης, Βασίλης Κανάκης, Τάκης Μηλιάδης, Σπύρος Ολύμπιος, Βάσος Ανδρονίδης, Νίκος Τσαχιρίδης, Θανάσης Βέγγος, Γιώργος Μαρίνος, Γιώργος Γρηγορίου

Ρόλος: Υποστηρικτικός (Ιταλός Φαντάρος)

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>, <https://www.filmmy.gr/>

Ο τρίτος δρόμος

Έτος δημιουργίας: 1963

Σκηνοθεσία: Ίων Νταϊφάς

Σενάριο: Βασίλης Καζαντής

Εταιρία παραγωγής: Νίκος Τηνιός & ΣΙΑ

Ηθοποιοί: Δημήτρης Μυράτ, Μάρω Κοντού, Τασσώ Καββαδία, Έλλη Φωτίου, Νίκος Ψάλτης, Λουίζα Ποδηματά, Άγγελος Μαυρόπουλος, Υβόνη Βλαδίμηρου, Ανδρέας Φιλιππίδης, Γιώργος Μαρίνος

Ρόλος: Άλκης Αστέρης

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>, <https://vintage-files.blogspot.com/>

Une balle au Coeur (Μια σφαίρα στην καρδιά)

Έτος δημιουργίας: 1966

Σκηνοθεσία: Jean-Daniel Pollet

Σενάριο: Jean-Daniel Pollet, Pier Kast, Didier Goulard, Maurice Fabre

Εταιρία παραγωγής: C.M.S., Lebesis Films

Ηθοποιοί: Francoise Hardy, Τζένη Καρέζη, Αρτέμης Μάτσας, Sami Frey, Σπύρος Φωκάς, Βασίλης Διαμαντόπουλος, Lucien Bodard, Σωτήρης Μουστάκας, Antonio Speciale, Νίκος Φέρμας, Κώστας Φέρρης, Φάνης Χηνάς, Γιώργος Μαρίνος, Δημήτρης Μυράτ, Χρήστος Νέγκας, Άννα Ραυτοπούλου, Νίκος Τσαχιρίδης, Βιβέτα Τσιούνη, Ζαννίνο

Ρόλος: Υποστηρικτικός (Φροντιστής ταινίας)

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>, <https://www.filmmy.gr/>

La route de Corinthe (Ο δρόμος της Κορίνθου)

Έτος δημιουργίας: 1967

Σκηνοθεσία: Claude Chabrol

Σενάριο: Claude Rank, Claude Brule, Daniel Boulanger

Ηθοποιοί: Jean Seberg, Maurice Ronet, Christian Marquand, Saro Urzi, Antonio Passalia, Paolo Giusti, Max Roman, Αρτέμης Μάτσας, Ζαννίνο, Steve Eckardt, Βασίλης Διαμαντόπουλος, Michel Bouquet, Νίνα Σταρένιου, Γιώργος Μαρίνος, Νίκος Τσαχιρίδης

Ρόλος: Υποστηρικτικός (Υπάλληλος στο Χίλτον)

Διαδικτυακές πηγές: <https://el.wikipedia.org/>, <https://www.imdb.com/>, <https://www.lifo.gr/>

Για την καρδιά της Ωραίας Ελένης

Έτος δημιουργίας: 1967

Σκηνοθεσία: Αντώνης Τέμπος

Σενάριο: Δημήτρης Μπαζαίος

Εταιρία παραγωγής: Κλακ Φιλμ

Ηθοποιοί: Ελένη Ανουσάκη, Αλέκος Τζανετάκος, Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, Νάσος Κεδράκας, Αντώνης Παπαδόπουλος, Αθηνά Μερτύρη, Σιμόνη Ξυνοπούλου, Αλέκος Δαρόπουλος, Γιώργος Μαρίνος, Τζόλυ Γαρμπή, Τάκης Χριστοφορίδης, Πόπη Λάζου, Νικήτας Πλατής, Βασίλης Καΐλας, Σωτήρης Μουστάκας, Τάκης Μηλιάδης, Olympians (τραγουδι)

Ρόλος: Υποστηρικτικός

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

Όμορφες μέρες

Έτος δημιουργίας: 1970

Σκηνοθεσία: Κώστας Ασημακόπουλος

Σενάριο: Κώστας Ασημακόπουλος

Εταιρία παραγωγής: Ε.Σ.Α.Κ.Ε. Φιλμ

Ηθοποιοί: Αλεξάνδρα Λαδικού, Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, Βίλμα Κύρου, Ελένη Ανουσάκη, Παύλος Λιάρος, Νίκη Τριανταφυλλίδη, Νικηφόρος Νανέρης, Μαρίκα Νέζερ, Γιώργος Τζώρτζης, Χαριτίμη Καρόλου, Αλέκος Αλεξανδράκης, Μηνάς Χατζησάββας, Υβόννη Μαλτέζου, Σάββας Αξιώτης, Γιώργος Χαδίνης, Μιχάλης Βιολάρης (τραγουδι), Δήμητρα Γαλάνη (τραγουδι), Αλέκα Μαβίλη (τραγουδι), Γιώργος Μαρίνος (τραγουδι), Πόπη Αστεριάδη (τραγουδι), Γιώργος Δανέζης (τραγουδι), Μανώλης Μητσιάς (τραγουδι), Δάκης (τραγουδι)

Ρόλος: Υποστηρικτικός (Τραγουδιστής)

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

Μπουμ ταρατατζούμ

Έτος δημιουργίας: 1972

Σκηνοθεσία: Ερρίκος Θαλασσινός

Σενάριο: Γιώργος Λαζαρίδης

Εταιρία παραγωγής: Αρτ Φιλμ

Ηθοποιοί: Γιώργος Κωνσταντίνου, Κάτια Δανδουλάκη, Θύμιος Καρακατσάνης, Βασίλης Μητσάκης, Νίκος Βασταρδής, Σπύρος Κωνσταντόπουλος, Μάκης Δεμίρης, Θόδωρος Κατσαδράμης, Πέτρος Λοχαΐτης, Χρήστος Καλαβρούζος, Όλγα Πολίτου, Γιώργος Μαρίνος, Ντίνος Δουλγεράκης, Βαγγέλης Τραϊφόρος, Αγγέλα Καζακίδου, Άρτεμις Τσάρμη, Δημήτρης Ιωακειμίδης, Θανάσης Αγγέλου, Στράτος Παχής, Χρήστος Νάτσιος, Γιώργος Στρατηγάκης, Χρίστος Κόκκινος

Ρόλος: Αγάθων

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

Στα δίχτυα της αράχνης

Έτος δημιουργίας: 1973

Σκηνοθεσία: Μάριος Ρετσίλας

Σενάριο: Πάνος Κοντέλλης

Εταιρία παραγωγής: Αρτ Φιλμ

Ηθοποιοί: Κάτια Δανδουλάκη, Γιάννης Κατράνης, Βασίλης Μητσάκης, Γιώργος Λουκάκης, Μάκης Γιαννόπουλος, Άρης Μιχόπουλος, Λάκης Γκέκας, Λευτέρης Ελευθεριάδης, Θανάσης Αγγέλου, Καίτη Παπανίκα, Γιώργος Μαρίνος, Μαρία Μαρτίκα, Γιώργος Γρηγορίου, Στράτος Παχής, Βαγγέλης Τραϊφόρος, Νίκος Κικίλιας, Τάνια Μίχα, Ανδρέας Συρογιάννης, Χρήστος Κελαντώνης

Ρόλος: Ρομπέρτο Μοντέζ

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

Ο, κέν φίλε

Έτος δημιουργίας: 1974

Σκηνοθεσία: Μάριος Ρετσίλας

Σενάριο: Γιώργος Λαζαρίδης

Παραγωγός: Τζέιμς Πάρις

Ηθοποιοί: Γιώργος Μαρίνος, Γιάννης Κατράνης, Κάτια Δανδουλάκη, Μαρία Ιωαννίδου, Λάκης Γκέκας, Γωγώ Ατζολετάκη, Χρήστος Καλαβρούζος, Βασίλης Μητσάκης, Λευτέρης Ελευθεριάδης, Βαγγέλης Τραϊφόρος, Σούλα Στρατή, Τάκης Γεωργέλης, Andreas Katsulas, Άρης Μιχόπουλος, Νάνσυ Καπετανάκη, Αλέκος Πάντας, Γιάννης Ξανθογιώργης, Μάκης Γιαννόπουλος

Ρόλος: Πρωταγωνιστής (Γιώργος Δαμάσκος)

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

<https://www.imdb.com/>

Ηνίοχος

Έτος δημιουργίας: 1995

Σκηνοθεσία: Αλέξης Δαμιανός

Σενάριο: Αλέξης Δαμιανός

Εταιρία παραγωγής: ΕΡΤ, Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου

Ηθοποιοί: Βασίλης Ελευθεριάδης, Αλέξης Δαμιανός, Θόδωρος Πολυζώνης, Δημήτρης Τράγκας, Βίκυ Πρωτογεράκη, Γιώργος Βουλτζάτης, Βασίλης Στογιαννίδης, Μαργαρίτα Μάντακα, Κώστας

Γαζέτας, Κωνσταντίνα Ανδριοπούλου, Πανίνος Δαμιανός, Κλειώ Μακρή, Γιώργος Μαρίνος, Γιούλη Γαβαλά, Δημήτρης Παπαναστασίου, Δημήτρης Μαΐλης, Γιώργος Δρίζης, Τάσος Γιαννόπουλος, Γιάννης Μέττος, Θάνος Κακογιάννης, Σπύρος Χονδρός, Κώστας Παπανικολάου, Θόδωρος Βώσσο, Παντελής Πήττας, Νικαίτη Κοντούρη, Νίκος Σαρόπουλος, Έφη Παπαθεοδώρου, Έκτωρ Καλούδης, Δημήτρης Γιατζουζάκης, Ανδρέας Μαριανός, Σοφία Παπαχρήστου, Λετίτσια Μουστάκη, Ζωή Κανελλοπούλου, Ανδρέας Σίνος, Σπύρος Άννης, Δέσποινα Τομαζάνη, Κρατερός Κατσούλης, Τζίμης Πανούσης, Δημήτρης Κατσιμάνης, Λάμπρος Τσάγκας, Μιχάλης Ταμπούκας, Σπύρος Δρόσος, Αιμιλία Παγώνα, Μιχάλης Γιαννικάκης, Μαρία Αντουλινάκη

Ρόλος: Υποστηρικτικός (Συνοδός κυρίας)

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>

Προστάτης οικογένειας

Έτος δημιουργίας: 1998

Σκηνοθεσία: Νίκος Περάκης

Σενάριο: Νίκος Περάκης

Εταιρία παραγωγής: Odeon, Στέφι Φιλμ, Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου

Ηθοποιοί: Ρένος Χαραλαμπίδης, Κατερίνα Γιατζόγλου, Ναταλία Παπαϊωάννου, Μάγκυ Χαραλαμπίδου, Άλκης Παναγιωτίδης, Ντίνα Κώνστα, Γιώργος Κοτανίδης, Τάκης Σπυριδάκης, Γιώργος Μαρίνος, Γιάννης Μποσταντζόγλου, Αλέκος Συσσοβίτης, Κωνσταντίνα Μιχαήλ, Τζίμης Πανούσης, Γιώργος Τσεμπερόπουλος, Εύρης Παπανικόλας, Γιάννης Χατζηγιάννης, Φρόσω Ράλλη, Σίλας Σεραφείμ, Σπύρος Παγώνης, Χρήστος Λιακόπουλος, Κωνσταντίνος Λαβράνος, Αμάντα Λιβανού, Κατερίνα Τζαμάρα, Ανδρέας Νάτσιος, Κασσάνδρα Βογιατζή, Αγλαΐα Παππά, Γιώργος Κανγαλάκης, Κατερίνα Ηλιάδη, Κώστας Σουλακέλης, Θανάσης Χαρέμης, Νατάσα Μακρυνικόλα, Γιώτα Γεωργίου, Μαρίνος Αθανασόπουλος, Μαρία Μαβίλη, Βαγγέλης Παπαδόπουλος, Δήμητρα Φουντούκη, Αργύρης Μπάκας, Οδυσσέας Λάππας, Χρήστος Πέζος, Αμαλία Κουντούρη, Μάριος Κουτσουρέλης, Αντωνία Κουντούρη, Άκης Δεσποτόπουλος, Μαρία Παπαδάκη, Δήμητρα Αράπογλου, Ντένης Ηλιάδης, Ανδρέας Σεφερλής, Μάριος Σπηλιόπουλος, Θανάσης Τσεκούρας, Κωνσταντίνος Λαβράνος, Αντώνης Πάλλης, Χρήστος Χωμενίδης

Ρόλος: Τεό Καλαποθάκης

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>, <https://www.filmmy.gr/>

Οι ακροβάτες του κήπου

Έτος δημιουργίας: 2001

Σκηνοθεσία: Χρήστος Δήμας

Σενάριο: Χρήστος Δήμας

Παραγωγοί: Γιάννης Ιακωβίδης, Κώστας Λαμπρόπουλος, Κώστας Βαρκάδος

Ηθοποιοί: Γιώτα Φέστα, Θέμις Μπαζάκα, Χρήστος Νομικός, Έρση Μαλικένζου, Βάνα Ραμπότα, Αθηνά Παππά, Γιώργος Μαρίνος, Νένα Μεντή, Μηνάς Χατζησάββας, Μιχάλης Ευριπιώτης, Γιώργος Παππάς, Μίλτος Σωτηριάδης, Στάθης Βραχάς, Θέμις Μητρόπουλος, Δημήτρης Θωμάς, Θανάσης Μίλησης, Δημήτρης Κουτροβιδέας, Δώρα Μασκλαβάνου, Αλέκος Μάνδουλας

Ρόλος: Μιχαήλ

Διαδικτυακές πηγές: <https://retrodb.gr>, <https://www.filmmy.gr/>

Παράρτημα 5: Φωτογραφικό υλικό

Εικόνα 21. Ο εσωτερικός χώρος με την κυκλική μαρμάρινη πίστα. Στιγμιότυπο από το φινάλε της παράστασης το 1975.

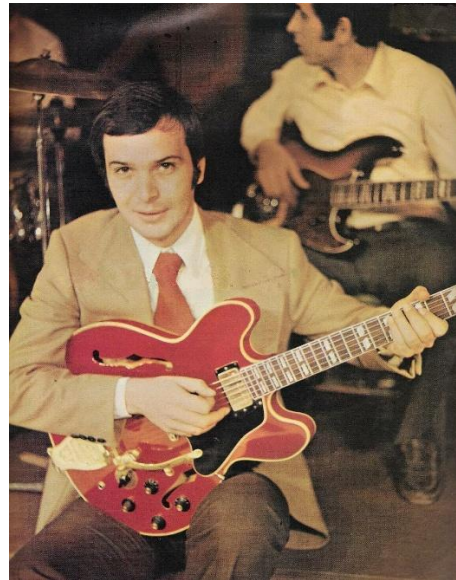
Εικόνα 22. Η αφίσα που διαφημίζει την παράσταση από τη σεζόν 1976-1977 (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Εικόνα 23. Μια από τις διαφημιστικές γιγαντοαφίσες της σεζόν 1977-78 (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

Εικόνα 24. Η Κατιάνα Μπαλανίκα και ο Γιώργος Μαρίνος την ώρα που παρουσιάζουν κάποιο νούμερο στη σκηνή της Μέδουσας.

Εικόνα 25. Ο Γιώργος Μαρίνος σε ρόλο «κιθαρίστα».

Εικόνα 26. (από αριστερά) Οι Σοφία Χρήστου, Μαρία Λιαπίκου και Κατερίνα Παπαδημητρίου παρουσιάζουν ένα νούμερο από το μιούζικαλ *Big Spender*, σε ελληνική απόδοση με τίτλο «Αντρες». (από το προσωπικό αρχείο του Θάνου Αλεξανδρή)

Εικόνα 27. Μια από τις σταθερές εμφανίσεις του Μαρίνου και των ανδρικών μελών του θιάσου, με υφασμάτινο παντελόνι και σατέν πουκάμισα. Στο πίσω μέρος φαίνονται και οι μουσικοί, οι οποίοι είναι αντιστοίχως ομοιόμορφα ντυμένοι (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Εικόνα 28. Η Μαρίνα με μια από τις εντυπωσιακές τουαλέτες που προμηθευόταν από το εξωτερικό.

Εικόνα 29. Ο Βλάσης Μπονάτσος τραγουδά τον «Παλιάτσο».

Εικόνα 30. Ο Γιώργος Μαρίνος μιλάει στο τηλέφωνο, υποδύμενος την «Μητέρα» στο γνωστό νούμερο «Τα τρομερά παιδιά» (σεζόν 1975-76).

Εικόνα 31. (από αριστερά) Οι Θάνος Αλεξανδρή, Περικλής Ματαράγκας και Παναγιώτης Μέντης, παρουσιάζουν το νούμερο «Τρίο Άντριου Σίστερς» και τραγουδούν το «Three Caballeros» (σεζόν 1976-77). (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή)

Εικόνα 32. Μια από τις εμφανίσεις του θιάσου, που πλαισιώνει χορευτικά και τραγουδιστικά τον Μαρίνο (από το προσωπικό αρχείο Θάνου Αλεξανδρή).

Παράρτημα 6: Οι σεζόν της «Μέδουσας» αναλυτικά

Σεζόν 1975-1976

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μαρίνος

Κείμενα: Παύλος Μάτεσις

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Μαρίνα, Βλάσσης Μπονάτσος, Σοφία Χρήστου, Μαρία Λιαπίκου, Αλέξανδρος Μπουγιούρης, Γιώργος Ταμπάρης, Σάσα Πετρίδου, Τάκης Ξενιτάκης

Σεζόν 1976-1977

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μαρίνος

Κείμενα: Παύλος Μάτεσις

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Στιχουργοί: Λευτέρης Παπαδόπουλος, Σέβη Τηλιακού, Δημήτρης Ιατρόπουλος

Χορογραφίες: Λεωνίδα Ντε Πιαν

Κοστούμια: Φαίδων Πατρικαλάκης

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Μαρίνα, Σοφία Χρήστου, Μαρία Λιαπίκου, Βλάσσης Μπονάτσος, Κατερίνα Παπαδημητρίου, Σταύρος Τζάκος, Σάσα Πετρίδου, Ζωή Στυλιανάκη, Περικλής Ματαράγκας, Προκόπης Δούρβας, Βαγγέλης Τσεσμελής, Θανάσης Αλεξανδρής, Παναγιώτης Μέντης

Σεζόν 1977-1978

Σκηνοθεσία: Γιάννης Δαλιανίδης

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Χορογραφίες: Γιάννης Φλερύ

Κοστούμια: Μιχάλης Ασλάνης

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Σόφη Ζαννίνου, Αιμιλία Σαρρή, Σίμπα, Μάρθα Ηρακλέους, Αριάννα Κουστό, Στέλιος Μαρκετάκης, Γιάννης Ντανιάς, Τόλης Βελονάκης, Θανάσης Αλεξανδρής, Γιώργος Μενίδης, Σοφία Χρήστου

Σεζόν 1980-1981

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Κείμενα: Γιάννης Ξανθούλης

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Γιώργος Μαρίνος, Πωλίνα, μπαλέτο

Σεζόν 1984-1985

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Σκηνοθεσία: Γιώργος Μαρίνος, Σταμάτης Κραουνάκης

Κείμενα: Γιάννης Ξανθούλης, Σταμάτης Κραουνάκης

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Νίκος Δανίκας

Στιχουργοί: Λίνα Νικολακοπούλου, Σταμάτης Κραουνάκης

Ερμηνευτές, ερμηνεύτριες: Πωλίνα, Αγγελική Λαμπέτη, Εύη Καπάταϊ, Ηλία Μωσαΐδη, Κώστα Τόττα, Μαρία Λεφάκη και Πέτρος Δαμουλής.